

ТРІЮМФ ХРЕСТА

Опера

Мюнхен 1989

diasporiana.org.ua

Тріумф Хреста

Опера

Оперний текст

Юрія Лінчевського і Ріхарда А. Е. Мейсона

Музика

Ріхарда Андрія Едварда Мейсона

МЮНХЕН 1989

Тріумф Хреста

Опера

Лібретто: Юрій Лінчевський і Ріхард А. Е. Мейсон
Музика: Ріхард Андрій Едвард Мейсон
Клівленд в Огайо, З'єднані Стейти Америки, 1980

АКТ ПЕРШИЙ

СЦЕНА ПЕРША: ПОЛЕ БИТВИ

(Володимир переміг Святополка на полі битви. Дію зачинає Хор дружинників, приведених Нестором, дорадником Володимира, перед його палату. Хор співає про князя. Володимир сидить оточений паломниками, що йшли до Царгороду, були затримані дружинниками і приведені до князя. Нестор признається, що він християнин. Зацікавлений князь рішає розіслати послів до народів, щоб розвідали про релігії.)

Ява 1. — Нестор, хор, Володимир

Входить хор
і співає:

Ворог тікає розбитий,
Нами розтрощений вщент.
Славою ми оповиті
В цей незабутній момент.

Князь наш корону відзискав —
Ціль і причину війни
Він ворогів так потиснув,
Що не встояли вони.

Скріплений благословенням
Наших великих богів,
Князь підготував рішення
Брата, що гірш ворогів.

(Входить Нестор)

НЕСТОР,
арія:

О ласкавий господарю, княже і лицарю,
Ти своїх ворогів переміг
Той, хто став на тебе з десницею,
До твоїх впав, повернений, ніг.

Втратив ворог могутність і славу,
Що до тебе тепер перейшла,
І твоя непохитна держава
Як будова потуги зросла.

ХОР:

Покірні князеві й слухняні
Вітаєм надходячий день,
Забувши кров, страждання, рани,
Співаєм кращих ми пісень.

НЕСТОР,
речитатив:

Приходить час очікуваний, славний:
На наші землі мир вернувся знов.
Залишимо всі чвари наші давні,
Хай запанує згода і любов.

ХОР:

Ми чуємо, чуємо, чуємо!

(Фанфари, духової оркестра)

ХОР:

Простяглась широчінь неозора
Поля битви. Приходить наш князь
В славі, наче в проміннях Аврори,
Що зломив супротивника враз.

(Входить Володимир)

ВОЛОДИМИР,
арія:

Осягнутий акт величавий,
Найбільший тріумф у війні,
Здобутий у блиску і славі,
Увічнений у навчанні.

Осягнута ціль суперечки, —
Причини цієї війни.
Здобули її безперечно
Геройством вітчизни сини.

ХОР: Ми успіху славному раді —
Він мир нам і спокій несе,
А зло, що ховалось в засаді,
Розбито і знищено все.

ВОЛОДИМИР Поле кличе всіх до відпочинку, —
продовжує Славний успіх спокій дав мечам.
арію: То ж дозвольте в радісну хвилинку
Переможцеві сказати вам:

Хай цей мир, що нині наступає,
Забезпечить всім і тишу і любов.
Ті ж, хто спротив ще в душах плекас,
Стануть князеві слухняні знов.

ХОР: Поле кличе всіх до відпочинку
І наш успіх спокій дав мечам.
Миру раді всякий муж, і жінка —
Хай панує він на щастя нам.

Заспівасмо князеві славу,
Що вперед переможно нас вів,
Він — засновник цієї держави,
Найвеличніший з руських князів.

(Всі виходять, крім Володимира і Нестора)

Ява 2. Арія і дуєт — Володимир і Нестор

НЕСТОР, Дивись, о князю, славному перемогу
речитатив: Здобув ти й ворогу наніс удар.
Тепер ти маєш цілковиту змогу
Своєї милости розкрити дар.

ВОЛОДИМИР, Це так! Чи може бути кращим привілеєм
речитатив: Для князя власну милість показать?
Всіх підданих діяльністю своєю
На шлях добробуту і щастя спрямувать.

ВОЛОДИМИР, Можє князь вінцем своїм втомитись,
арія: Або скипетром масивним, дорогим,
Але хто уміє не хилитись
Перед кожним випадком лихим?

Трон тому нехай як запурука
В дбайливості щастя осягти,
Прохачеві простягнути руку,
Здібності, таланти віднайти.

Це є правда, Несторе мій милий,
Сумнівів ніколи ти не знав,
А бувало, що монарх безсилий
Сліз гірких багато проливав.

Я скажу усе і буде ясно,
Висновок такий додам тобі,
Що це правда є, а долю красну
Можна лиш здобути в боротьбі.

Князь, що мусить про державу дбати
І найтяжчі тягарі нести,
Власних слів і рішень не змінати,
За собою всіх людей вести.

За своїх підлеглих піклуватись,
Це любити, хай добро живе
І на Божу поміч покладатись,
Що через молитви надійде.

Бути завжди в дії, енергійним,
Знати сили, їх не забувать
І з своїм народом в гармонійнім
Та міцнім зв'язку перебувать.

Втомлений під тягарем корони
У дбайливості, любові скрізь
Все молитись, щоб навкола трону
Не було інтриг, підступства, сліз.

НЕСТОР і ВОЛОДИМИР — Дуєт

ВОЛОДИМИР, Русь тріюмфує. Ворог впав,
сольо: Клич свободи вже пролунав!

НЕСТОР,
сольо: Чуєш, княже, вищий наказ:
Трон обняти мусиш в цей час!

ВОЛОДИМИР: Ллється пісня перемоги,
Русь звільнилась. Ворог впав.
І мені на трон дорога
Простяглась у блиску слав!

НЕСТОР: Проголошена свобода
І за волею богів
Для добробуту народу
На престол наш князь вступив!

ОБИДВА: Ллється пісня перемоги.
Русь звільнилась. Ворог впав.
Князеві на трон дорога
Простелилась в блиску слав.

(Входить хор)

Ява 3. — Володимир, Нестор, хор

ХОР: Ворог тікає! Ми здобули перемогу
І справедливість тепер тріюмфує у нас.
Милість і правду—дари від Великого Бога
Ми зустрічаєм й радієм усі водночас.

ВОЛОДИМИР, речитатив: Хто ж це є Той, що, вдягнувши незнані
нам шати,
Про справедливість слова вніс аж в наші
палати?

ХОР: Бога правдивого дехто не знає з воїнів.

ВОЛОДИМИР, речитатив: Бога правдивого? Що ж це за князь мав
би ним бути?

ХОР: Вони нам не кажуть, не пояснюють.

ВОЛОДИМИР: Хіба вони глухі і ваших слів не чують,
Або глухонімі й не тим шляхом прямують?

ХОР: Не так, о княже, ці образливі жовніри
Ідуть якимсь шляхом, який не знаний нам,

В тонах піднесених співають гимни віри
І моляться своїм неясним божествам.

ВОЛОДИМИР, (убік) Оце ті люди, що сюди підходять?
речитатив: Та як вони насмілились старшин
(до них) Моїх не слухати? Хто верховодить
Над ними? Хто непослуху дав гін?

Х О Р : Ми слухаєм і коримось ми, княже!

(Входять християни)

НЕСТОР, (убік) О день скорботний!
речитатив: Ці нещасні пілігрими
В руках у тих, що кров'ю одержимі.

ХРИСТИЯНИ (велично): Всі люди рівні перед Богом,
Немає вищих між племен
Всім нам призначена дорога,
Яку вказав Бог-Суверен.

Текли віки, тисячоліття,
Змінялись царства на землі,
Та всі події, лихоліття
За Божим помислом були.

Лиш Бог з небесного амвона
Керує в помислах своїх,
Монархів Він веде на трони
І валить недолугих з них.

В житті Він всі передбачає
Події добрі і сумні,
Коли Він сонце заховає
Тоді приходять чорні дні.

Ява 4. Арія — Володимир, Нестор, Іларіон, хор

ВОЛОДИМИР Дивись, як сяють їхні очі, увага пильна,
(Нестору): бачиш ти?
Їх не лякає те, що доля могла б їм
раптом принести.

НЕСТОР О суверенний княже, кожний з них
(Володимиру): Покірний долі й Волі Неба,
Слухняний також силам князя.

ВОЛОДИМИР (Нестору): Та хто ж вони? Якого князя мають?

НЕСТОР (Володимиру): Не князя, а Того, Хто там на небесах.

ВОЛОДИМИР (Нестору): З їх власних уст, можливо, я пізнаю
Про їх Учителя і Князя, перед Ким
Вони таке благоговіння мають
Як піддані перед лицем моїм.
Що потребую — буду виявляти.

(Іларіону, головному із християн):

Питаю я тебе: у цій громаді
Одним із головних натхненників ти є,
Назви себе, скажи чи гурт ваш княжій
владі
Покірний і ту владу визнає?

ІЛАРІОН, (Володимиру): Чи цей скорботний звук з могили слух
арія: твій внемле
Він йде до вух моїх, чи чуєш ти?
А люди ці живі ідуть оглянуть землю,
Де мусиш неминуче ти лягти.

Цеглина за постіль тобі повинна бути.
Який не є ти славний на Русі
Могутній, мудрий, лишиш трон здобутий
Та ляжеш в домовину, як ми всі.

ВОЛОДИМИР, (Іларіону) Так значить князеві шахрай до пари?!
речитатив: Чи хочеш ти зазнати від князя кари?

Х О Р: Що зухвалець цей мав на увазі?
Хто не знає сил нашого князя!

ІЛАРІОН, (арія: Не князя ми знаєм, ми Іншого знаєм,
Того, Хто Учителем світу тут є.
З його допомогою не відчуваєм
Ми страху, як бачимо військо твоє.

Він — Бог наш, чий Син був Спасителем
світу,
Хто ціною страждань і цілого життя
Всім гріхи ікупив, мусив іспити,
Чашу мук на хресті без жалю, каяття.

Хто помер і воскрес, смерти був
переможець,
Сущим всім у гробах Він життя дарував,
Правду Він голосив, провіщав слово Боже,
А тому, хто просив щось, завжди помагав.

Був покірний в словах, що вели до
спасіння,
Був покірний в ділах, від недуг ісціляв,
Був покірний у жестах, за Божим
велінням
Велич Серця і Духа Свого розкривав.

Пам'ятай же, о княже, свою власну долю,
На майбутнє твоє пильний погляд скеруй,
Відвернись від гріхів, виправ кожний
недолік,
Всіх поганських богів попали, поруйнуй.

Знай, о княже, постіллю тобі буде глина,
Що ти маєш корону, на це не дивись.
Голова твоя мудра у місце єдине
Полягти мусить так, як і наші колись.

Ява 5. Арія — Нестор і хор

ХОР: Богохульство чуєш, княже,
Від наклепників лихих.
Дай їх нам і ми покажем,
Що сильніший ти від них.

НЕСТОР,
(дружинникам)
речитатив: О нещасні людолови,
Посоромтесь, замовчіть!
Вашу жадобу до крові
І війною не спинить.

Перемога тріумфує,
Хай же мир у нас панує!

(Володимир): Дозволь мені сказати слово, княже,
Про тих людей, бо ти як провідник
Могутньої держави може зважиш
Їх помисли і Хто їм це прирік.

НЕСТОР
арія:

Не бійся, княже, Цей Володар
Від них сховав твій грізний гнів.
З них кожний вірі цій господар,
Вони йдуть вздовж цих берегів.

Це Князь, цей неземний Властитель
Перебуває в небесах,
А Син Його, Христос Спаситель,
Відкрив для всіх спасіння шлях.

В роках, коли твій батько чтимий
У цій державі керував,
До матері його із Риму
Раз проповідник завітав.

Цей чоловік святий у мирі,
У благочесті був експерт,
Знав правди всі святої віри,
Носив ім'я він Адальберт.

В своїх ділах благословенна,
Від пурпурових берегів
Вернулась вірою натхненна
Святою вірою з тих нив.

Княгиня, що Христа пізнала,
Пройнялась правдою Небес,
Христове Слово почитала,
Його тяжкий, смиренний хрест.

Із пурпурової держави,
Що над Босфором простяглась,
Вона не винесла неслави
І цісарю не піддалась.

Її найвища думка — люди,
Їх безліч в рідній стороні,
А римські післанці повсюди
Голосять це на чужині.

Так Адальберт, той благовісник
Пройшов з Святого Міста путь,
Звідтіл, де є Христа Намісник,
Йшов люд на Правди путь вернуть.

Він віру ніс в Живого Бога.
З ним — учні, мова в них проста.
Пройшли вони тяжку дорогу,
Науку сіючи Христа.

І тут, де гурт киян в гостину
Святих людей цих закликав,
Син Ольги, батько твій єдину
Правдиву віру не сприйняв.

Хоч гості як були не милі,
Він їх одразу не прогнав.
Любов до матері спинила
Його від злих, жорстоких справ.

І проповідник не злякався,
Лиш прагнув цілі досягти,
Впродож кількох років старався
Святу роботу там вести.

Вкінці шановний твій родитель
В страху від сили тих ідей,
Що їх навчав отой учитель,
Велів лишити їм край цей.

І з небезпекою для себе
Вони покинули наш край,
Були готові у потребі
Вернутись знов, такий звичай.

І вірили, що їх робота
Уся на марно не пішла.
Так бачиш, княже, їх чеснота
Тут залишилась, розцвіла.

Ява 6. Арія — Володимир, Нестор, Іларіон, хор

ДІАЛОГ ВОЛОДИМИРА І НЕСТОРА:

ВОЛОДИМИР Ти знаєш всіх, о Несторе мій любий,
(Нестору): Тих, визнаючих Бога і Христа.
Хай тої віри з них ніхто не губить —
Вона для них так близька і свята.

- НЕСТОР**
(Володимиру): О княже, вірний я тобі, послухай
Людей, що бачиш, ти у цій юрбі,
Христове умиртвення тіла Духом
Скріпило вірність небу і тобі.
- ВОЛОДИМИР**
(Нестору): Ну щож, коли ці люди так послушно
Порядки і закони бережуть
І вірність янYZеві між ними непорушна
З їх Богом в серці в мирі хай ідуть.
- НЕСТОР**
(Володимиру): О княже, ти бермірний в милосерді!
Панує радість в цих усіх серцях.
Будь певний — щасливі твій чин і усердя
І пам'ять твоя збережеться в віках!
- ХОР**
ХРИСТИЯН: Наш радісний гурт ввесь співає
І пісня летить до небес,
Ісуса вона прославляє,
Що вмер за людей і воскрес.
- ВОЛОДИМИР**
(християнам)
арія: Ідїть по домах, добрі люди,
Із миром спокійно живіть.
Закони мої лиш повсюди
Виконуйте і бережіть.
- ІЛАРІОН**
(Володимиру): Княже наш, ми твою силу знаєм,
Але знаємо теж, що наш Бог
Там, на небі, усім управляє,
Все підвладно Йому, кожний крок.
- О наш Царственний Боже, Володар,
Маєш силу могутню без меж,
Всім слухняним даєш нагороду,
Той міцніє, кого Ти торкнеш.
- Переміг ти, наш княже коханий,
Став вінець твого брата твоїм,
Повернись же з військового стану,
Вчись в Того, Хто є Богом моїм.
- Милосердя Його величає,
Та короткий і тихий в Нїм гнів,
Сяє нам Провидіння яскраве.
У людей Він колись залишив.

Хрест просякнений кров'ю святою,
Щоб омить їх лукавство і гріх,
У терновій короні, з ганьбою
Був поставлений людям на сміх.

Учить Він милосердя, о княже,
За непослух карає людей,
Відверни ж погляд свій, як Він каже,
Від земних, від гріховних речей.

Вчись того, що Христос нас навчає
І на славу Його подивись —
Велич Бога тебе хай тримає,
Його силі схились, покорись.

І відчуєш завжди Його ласку,
Слав ти Бога щодня, кожний час.
Всемогутній, Благий повсякчасно
Він Один, Хто живе в кожному з нас.

Інші боги — це вибір химерний, —
Одинокий Він все нам дає,
Для нещасного Він милосердний
І для того, хто гріх визнає.

**ХОР
ХРИСТИЯН:**

Знай Його і люби знов і знов,
Покорись Його силі,
Бачиш ти Його ласку, любов,
Милосердя учись, княже милий.

**ІЛАРІОН
(Володимиру)
арія:**

Так пізнай Велич нашого Бога
Й суверенної сили Його.

**ВОЛОДИМИР
(Іларіону):
арія:**

Запізнати всі віри, як змога,
Буде сповненням пляну мого;
Посланців я в далекі країни
Розішлю осягнути мету
І дізнатись, яку з вір людина
Поважає найбільш як святу.

**В С І
(Дружини і
християни):**

Слава, княже, твій потяг пізнати.
Віру правди ми бачимо днесь.
Відійди від спокус супостатів,
Вищій Силі піддайся ти ввесь.

(Входить загін дружинників
з воєнною здобиччю)

(ФІНАЛ. — Всі дружинники
зі здобиччю: Радість велика серце нам сповняє,
Бранці ось тут. І кінець цій війні!
Ми — переможці! Тепер нас чекають
Миру і спокою дні чарівні.

ВОЛОДИМИР, Є вища сила, яка всім керує,
арія: Це безсумнівно тепер я збагнув.
Лиш завдяки тим, хто силу ту чує
Я перемогу тепер досягнув.

Певнений в це, обертаю натхненно
Погляд до віри, забув все земне,
Знати бажаю ту Міць Суверенну,
Що спрямувала на шлях цей мене.

ВОЛОДИМИР, Бранцям, яких Ярополк нам залишив,
речитатив: Дозвіл вертатись до дому даю.
Хай жодний з вас не почує знеслави
Аж поки сонце лле велич свою.

Х О Р Бранцям, яких Ярополк нам залишив,
(повторяє): Дозвіл вертатись до дому даю.
Хай жодний з вас не почує знеслави
Аж поки сонце лле велич свою.

ВОЛОДИМИР, Я відправляюсь в столицю держави,
речитатив: Щоби посісти там батьківський трон,
Дбати за надане кожному право,
За справедливість — як каже закон.

В С І: О щасливий день, незабутній!
З бранця вільним став тут кожний з нас.
Щастя це відчув всяк присутній
В цей урочистий світлий час.
Справедливо мечі ми носили,
Не пішли до ворожої сили,
А до князя піддалися враз.

(Дружинники складають здобичу по лівій стороні сцени,
що представляє собою берег Дніпра).

СЦЕНА ДРУГА

(Палата князя Володимира в Києві)

Ява перша

(Князь сидить один у глибокій задумі)

ВОЛОДИМИР, арія: Ідуть роки. Здобув я ришу владу
І став великим князем на Русі,
Від хижих чвар, усобиць і заглади
Заходився звільнити землі всі.

Зробив я те, що здійснити старався
Мій прадід гордий, віщий князь Олег.
До задуму свого він намагався
Схилити всіх князів, своїх колег.

Могутній князь, чий щит в боях незламний
На брамі царгородській заблищав,
В своїй уяві задум смілий, славний
Державнотворчий мудро він плекав.

Хотів, щоб воєдино сполучились
Князівства всі навколишніх слов'ян,
Та не вдалось і долею судилось
Мені здійснити цей великий плян.

Смирив в боях князів я непокірних,
Навколо Києва князівства об'єднав,
На півночі здобув всі землі спірні,
Червенські Городи назад я взяв.

Надією на кращі дні натхненна
Від Мурома і до Карпатських гір,
Від Ільмень-озера і до степів південних
Зросла одна держава — багатир.

І перевищила своїм простором
Імперію, що Карл Великий мав.
Затихли всі князівські війни, спори,
На рідних землях мир запанував.

Хотів я людям краще існування,
Добробут забезпечить, крім того,
Культурний рівень я робив старання
Піднести, тільки не досяг цього.

Сусіди дивляться на нас з-висока
І варварами кличуть, мають страх
Оглянути краї оці широкі,
Бувати в наших славних Городах.

Стоїть на перешкоді також віра:
Не визнають сусіди Перуна
І критикують нас вони без міри,
Для них Русь наша дика і страшна.

Здається, що найбільша перемога
В наладнанні з сусідами зв'язків
Є саме віра нашого народу,
То ж я заходився і відрядив послів.

Щоб обізнались з вірами чужими,
Розповіли про враження своє,
Яка на думку їх релігія між тими,
Що з ними обізнались, краща є.

Сам думав я над цим складним питанням,
Мені здається, я не помилюсь,
Що віра греків духом, пориванням
Найближча всім, що населяють Русь.

Меме приваблює до Візантії,
Її культура, ступінь життєвий,
Коли про греків згадую, то в мрії
Я образ Анни бачу як живий.

Про неї, про красу її співали
Не раз чужинні гусларі мені
Та цісарську сестру всі величали
Чарівну, наче квітка на весні.

Я думаю, як би цей плян здійснився,
Щоб віру греків перейняти нам,
Тоді наш нарід зразу б прилучився
До їх культури й зріс культурно сам.

Була б тоді моєю також Анна...
Побачим, що посли нам принесуть.
Коли б була їх думка нам бажана,
На іншу Русь тоді б ступила путь.

Ява друга

(Входять бояри, знать, верховний жрець Перуна,
представники персів, хозарів і греків, гусяр).

(Володимир і ближній боярин)

(Входить боярин і вклоняється)

БОЯРИН,
арія:

Великий княже, там зійшлись кияни,
Богатирі, дружинники, посли,
З країв далеких, з берегів багряних,
З південної хозарської землі.

Ті посланці бажають розповісти
Про нарід свій, про віру, про обряд;
Та незабаром теж почувеш вісті
Твоїх послів, що вернуться назад,

Яких ти вислав у країни дальні,
Щоб віри запізнали там усі.
То що ж сказати тим, що ждуть в
чекальні?

ВОЛОДИМИР: Я гостям радий. Хай ввійдуть. Преси!

БЛИЖНІЙ БОЯРИН — підходить ближче до князя, впівголоса:

Великий княже, мушу в тасмниці
Тобі переказати, що твої
Вивчання інших вір внесли в столиці
Неспокій. Кожний мав думки свої.

Жерці тривожаться, не можуть
припустити,
Щоб ти рішився віри відректись
Своїх батьків. Це може послужити —
Твердять жерці — до справ сумних колись.

ВОЛОДИМИР: Лишімо їх. Хай на державні справи
Не мають впливу їхні голоси.

Відвідувачі там зійшлись ласкаві,
Зови їх всіх сюди. Нехай ідуть. Преси!

(Входять хор, кияни, гості)

Х О Р : Слава великому князеві, слава!
Хай процвітає, міцніє, росте
Київська Русь, наша славна держава,
Світить як сонце ясне, золоте.

Княже великий, для всіх справедливий,
Мир і добробут ти нам дарував.
Вільно і радісно, гордо, щасливо
Ми живемо в цій найкращій з держав.

**ВЕРХОВНИЙ
ЖРЕЦЬ:** Волі богів будь як завжди послухний
І Перунові пошану воздай.
Всі заповіді дідів непорушно
Ти у державі своїй зберігай.

ХРИСТИЯНИ: Чуємо в голосі старця тривогу,
Що завдали йому пошуку вір.
Що ж може віра в Єдиного Бога
Тут запанує вздовж, впоперек, вишир.

БОГАТИРІ: В битвах великих завжди ми ломили
Всіх, хто підступство на Русь замишляв
І ворогами нездолані сили
Богатирів ждуть, щоб князь наказав.

ВОЛОДИМИР: Шана вам всім, мої вірні кияни,
Гостям з далеких заморських країв,
Вам, новгородці, карпатці, поляни.
Радий безмірно, що всіх вас зустрів.

ГУСЛЯР,
грає на гуслах
і співає: Грайте, брячайте полум'яні струни.
Слава вітчизні нехай прогремить.
Нас осіни, громовержце Перуне,
Про перемоги хай пісня звучить.

Як в царгородський ми похід ходили,
Як Святослав на Балкан наступав,
Як печенігів в боях ми громили,
Як Рогволод нам свій Полоцьк віддав.

ПОСЛИ: Княже могутній! В гостину до тебе
Ми прибули із далеких країв.
Хочем тобі показати, як треба
Наші танки, і мистецтво і спів.

ВОЛОДИМИР: Радий я чути це. Дуже приємно
Буде мені запізнатись в цей час
З вашим мистецтвом, що всі його чемно
Хочете тут показати для нас.

Пісні, звичаї, народні обряди,
Танці — це вияв самого життя.
Може, побачивши, будемо раді
З вами з'єднати і наше буття.

Ява третя

(Ті самі особи і перські послы та танцюристкы)

ПЕРСЬКІ
ПОСЛИ: Персія славна,
Край наш державний
Царствує тисячі літ.

Вироби наші,
Персні і чаші
Ваблять давно цілий світ!

Землі Каспійські,
Царство Індійське
І європейські двори.

Нас вихваляють
І в себе мають
Наші усі товари.

Воля Аллаха,
Прояви страха
В нас розжене як туман.

Віра пророка
Мудра, глибока
Сперта на віщий Коран.

(до танцюристок)

Гей, персіянки,
Жвавого танку
Ви тут красу покажіть.

Ну-ж затанцюйте,
Всіх очаруйте —
Настрій веселий створіть!

(Дівчата-персіянки танцюють перський танок)

ХОР КИЯН: Дивна перська країна, вродлива
Та не з нею у нас спільний шлях!
Ваші танці, приманливі співи
Кружать голову, збуджують страх.

ХОЗАРСЬКІ ПОСЛИ: О Хозаріє, край ти чудовий,
Край гаремів і гарних дівчат,
Край садків і струмків смарагдових,
Край, де пісні веселі звучать.

А коли степовик ненаситний
Забажає напасти на нас,
Захистити свій край непохитно
Всякий мужній готов повсякчас.

Недарма біля пояса кожний
З нас тримає блискучий кинджал, —
З ним піддатись ніколи не можна,
Він блищить як топаз чи непал.

Проженем хижаків. Перемогу
Відзначити беремось тоді

(до танцюристок)

Гей, красуні, зірвіться з порогу,
Ваш танок хай з'єднає ряди.

(Танцюють хозарський танок)

ХОР КИЯН: Ой, з хозарами важко брататись,
Це не добрі сусіди для нас,
Як кинджалами лиш прикрашатись
І вправлятись стремлять кожний час.

ГРЕЦЬКІ
ПОСЛИ:

Греки ми і не хочем хвалитись,
Хоч хвалитись багатом чим є,
Бо вже тисячі років на світі
Наше царство щасливе живе.

ЮСТИН:

Наші міти і древня культура
На весь світ вже відомі давно.
Мармурові колони, скульптура,
Храми, вироби, грецьке вино.

А коли над блакитним Босфором
Наче казка чи сон наяву
Встало місто прекрасне, прозоре,
Що його Царгородом зовуть, —

Сяє світло над ним християнства,
Звідти ширилась віра нова.
В Малій Азії, в землях балканських
Залунали Христові слова.

Для людей як найвищу святиню
Спорудити там Юстиніян
Повелів храм величний-твердиню
І Софією названо храм.

Мудрість Бога — позначить Софія
В честь її величаво зросла
Та споруда, що в ній золотіють
В сяйві сонця ясні купола.

ГРЕЦЬКІ
ПОСЛИ:

Височить він, той храм та святиня
Християнських віків заповіт
Із тієї землі і прийшли ми
Принесли тобі, княже, привіт.

(Танцюють грецький танок)

ХОР КИЯН:

З Грецією славною нам шлях встелився,
Віру, культуру їх ми переймем,
Близькі вони нам. Нехай в них повчився б
Край наш й багатий врожай ми зберем.

Ява четверта

(Ті самі особи і Нестор вбігає)

НЕСТОР: Княже! Твої посланці повернулись
Ті, що колись ти дізнатись післав
Їх про релігії. Скрізь вони були.

ВОЛОДИМИР: Хай увійдуть. Я давно їх чекав.

ВЕРХОВНИЙ ЖРЕЦЬ: Чую я серцем, що буде нещастя:
Хоче зректись князь віри батьків.
Зглянься, Перуне. Без твого участя
Всі ми безсилі. Вгамуй ти свій гнів.

(Входять послы)

КНЯЖІ ПОСЛИ: Княже, слухняні твоєму велінню
Ми побували в далеких краях,
Віри народів вивчали сумлінно,
По молитовних ходили домах.

1. ПОСОЛ: Йшли ми у храми, божниці, мошеї,
В капіщах і синагогах були,
Віри чужі співставляли з своєю
І до такої оцінки прийшли:

2. ПОСОЛ: Що є найкраща по-нашому віра
Греків; — вона так подобалась нам.
Всі їх відправи — говоримо щиро —
Пишні, урочисті, гарний в них храм.

3. ПОСОЛ: Як ми були там, то всі почували
Ніби на небо усіх хтось завів.
Хори церковні так гарно співали,
Пісні неслись, наче янгольський спів.

3. ПОСЛИ: Віра їх лагідна, вчить милосердю,
Учить любити, прощати гріхи.
Ближнім вони помагають усердно,
До тих, що просять, вони не глухі.

КНЯЖІ ПОСЛИ: Думаєм: кращої віри не знайдем,
Близька по духу вона всій Русі:
Ось лиш таке переконання маєм
Ми, як дізнались про віри усі.

ВОЛОДИМИР: Дякую вам за відомості ваші,
Я про цю віру давно вже плекав
Думку, що віра ця буде найкраща.
Висновок ваш всіх нас переконав.

Отже, як так — вибір свій справедливий
На грецькій вірі лишаємо ми.
О посланці! О який я щасливий
І тепер, Анно, моєю є ти!

ВЕРХОВНИЙ
ЖРЕЦЬ: Що це вчинилось! Не можу миритись,
Князь наш зрікається віри дідів!
Йдем до Перуна благати, молитись,
Хай захищає він вірних синів.

ХРИСТИЯНИ: Благословенна хай буде хвилина
Та, коли князь прийняв рішення ці!
Що ж, всі радіймо, Христова родина
Збільшиться коштом цілої Русі.

ВОЛОДИМИР: Дякую всім я за милу візиту.
Гості, був радий побачити я
Пісні і танці всі талановиті.
Вам в нагороду подяка моя.

Ну, а тепер прошу вас на гостину
Там — поруч в гридницю ми перейдем,
Пир нас чекає. Заморський мед, вина,
Брагу і яства там різні знайдем.

Після бенкету з почотом державним
Рушимо в місто, що сяє в красі,
В місто, що вірою й дивами славне,
Щоб там оглянути дива ті всі.

Х О Р: Слава могутньому князеві, слава!
Слава великій соборній Русі.
В силі й могутності наша держава
Землі слов'янські з'єднала усі!

КІНЕЦЬ ПЕРШОГО АКТУ

АКТ ДРУГИЙ

СЦЕНА ПЕРША

Велика заля в цісарській палаті у Константинополі.

(Прибувши в місто імператора, Нестор і Володимир представляються придворним. Нестор питає Володимира, чи він бачив колись таку велич, як у розкішній залі палати Константинополя. Князь відповідає, що все це є ніщо, порівнюючи до краси київського князівства.

Імператор входить з гуртом бранців, які несуть воєнну здобич — вислід перемоги над сарацинами. Імператор у своїй арії оспівує перемогу. Нестор представляє київського князя. Танцюристками для розваги імператора танцюють танок. Імператор представляє Володимира своїм придворним і своїй сестрі, яку любить Володимир).

Ява 1. Арія і ансамбль — Нестор, Володимир і хор

Входить Володимир, Нестор, почет і грецький хор.

ХОР: Вітайте всі цісарський рід,
Монархів держави,
Що скінчили тріумфом побід
Цю війну величаву.

Вітайте нащадків римлян,
Що несуть з ласки Бога
Хрест і цісарське славне ім'я
В тріумфальну дорогу.

Всім привіт! Всім привіт! Всім привіт!
В пурпуровій державі,
Там, де Церква Христова стоїть
Пані Сходу у славі.

НЕСТОР
(Володимиру): Дивись, о княже, це Боже місто.
Все це багатство приязнь дає.
Правдиву віру ти урочисто
Признай, хай слово ствердить твоє.

ВОЛОДИМИР Я бачу, друже, і вірю в правду,
(Нестеру): Та це омана лиш для очей.
Саме видовище тільки пізнав би
Я, не шукавши глибших речей.

НЕСТОР Матимеш радість ти більшу, о княже,
(Володимирі): Ніж тільки тут бути свідком всього.
Чуда свої тобі місто покаже
З місць Константина й нащадків його.

ВОЛОДИМИР Чи можу більшу радість я пізнати
(Нестеру): Як в розгляді чудес оцих усіх?
Направду, Несторе, обсервувати
Приємно, але мав я більш утіх.

ВОЛОДИМИР Блиск оцього чудового міста
арія: Не захоплює дуже мене.
Хоч навколо шляхи променисті,
Все це надто бліде і сумне.

Не чарують видовища надто,
Ні ця заля уся золота:
Дійсність бачу великих нащадків,
Де царить золота марнота.

Вони вірять в їх Бога, Хто знаний
Попереду всіх інших богів
В золотій їх державі багряній,
Що зросла серед цих берегів.

Як це справді Христова держава,
Що про неї так кажуть усі,
То чи буде щось більш величаве
За наш край, що цвіте у красі?

Насолоду найбільшу зазнав я
Не з оглядин цих заль і палат,
А з князівств, де Дніпро наш преславний
Хвилі котить, де пісні бринять.

Суверенні мої узбережжя!
Вас так міцно і палко люблю,

А навколо ввесь обшир безмежний
Краєм пишним, квітучим зроблю.

ВОЛОДИМИР і НЕСТОР — Дуєт

разом: О найгарніший в світі краю,
Де нарід наш свій має кров,
Тобі ми, Русе, прикікаєм
Безмежну вірність і любов.

ВОЛОДИМИР: Я Русь звільнив від деспотизму
І про добро її все дбав.
Де ж той, хто за мою вітчизну
Іще величнішим би став.

НЕСТОР: Він Русь зробив князівством волі,
Керує людям на добро.
В краю панує щастя, доля,
Радіє люд, поля, Дніпро.

АНСАМБЛЬ (Володимир, Нестор і хор)

ВОЛОДИМИР: Блиск оцього чудового міста
Не захоплює дуже мене,
Хоч навколо шляхи променисті —
Все це надто бліде і сумне.

Суверенні мої узбережжя!
Вас так міцно і палко люблю,
А навколо ввесь обшир безмежний
Краєм пишним, квітучим зроблю.

Всі вітайте! Всі вітайте нашу батьківщину.
У ній славний рід наших князів
Ворогів у щасливу годину
Переміг і сам їх заступив.

НЕСТОР: Державне місто перед нами,
Це місце Бога християн.
Воно панує над морями
На пострах хижих мусульман.

О славні береги столиці,
Не осягнув вас Святослав.
Нехай панують в цих границях
Побожність, милість в сяйві слав.

Всі вітайте! Всі вітайте узбережжя,
Де гори весело стоять.
Нехай в захопленні безмежнім
Свій край величний всі хвалять.

ХОР: Вітайте всі цісарський рід,
Монархів держави,
Що скінчили тріумфом побід
Цю війну величаву.

Вітайте нащадків римлян,
Що несуть з ласки Бога
Хрест і цісарське славне ім'я
В тріумфальну дорогу.

Всім привіт! Всім привіт! Всім привіт
В пурпуровій державі,
Там, де Церква Христова стоїть
Пані Сходу у славі.

Ява 2 і великий марш

Входять Василь, Анна, їх почет і міністри двору
ХОР (перед маршем): Славний цісар, провідник держави
Наближається в оточенні двірським.
Ми йому співаємо всі славу,
Славимо всі гідності ми в нім.

Прославляймо! Прославляймо!
Прославляймо ми Творця!
Прославляймо! Прославляймо!
В Ньому сила без кінця!

МАРШ: Б'єм чолом ми! Геройські нащадки!
Б'єм поклони! Поважаний двір!
Б'єм чолом ми! Збір в повнім порядку!
Б'єм поклони! Гостям честь і мир.

Імператор сідає

Ява 3 і балет

Ява 4.

ІМПЕРАТОР: Ласка Божа нам щастя відкрила —
Перемогу у нашій війні.
Його слава нищівно розбила
Всіх невірних в глухій далині.

Ми примусили турків до втечі
І з півмісяцем прапор їх впав.
День надходив серед колотнечі,
Вражу зірку наш спис подолав.

Що війна ця свята, ми відчули,
Бо зробили у ній добрий жест,
Перемогу у битвах здобули
І незмінно тримали ми хрест.

Знак хреста ми Христового мали
На могутніх військових щитах,
Що від смерти нас всіх схороняло
І кріпило наш дух у боях.

Х О Р: Знак хреста ми Христового мали
На могутніх військових щитах,
Що від смерти нас всіх схороняло
І кріпило наш дух у боях.

ІМПЕРАТОР (продовження):

арія: За тікаючим ворогом слідом
Йшли ми швидко, ішли навздогін,
Наче римляни, гордо, нестримно
Наступали. Тікав сарацин.

Гострі стріли неслися як хмара,
Наші списи метали із лав,
В ласці Божій завдали удару —
Прапор ворога впав.

Далі військо на табір напало,
Взяло штурмом ворога його.
Протиставитись нашій навалі
В сарацинів ніщо не могло.

Вороги всі, охоплені жахом,
Закликали поганських богів
Про рятунок. Усяк бідолаха
Свою долю уникнуть хотів.

ХОР: Вороги всі, охоплені жахом,
Закликали поганських богів
Про рятунок. Усяк бідолаха
Свою долю уникнуть хотів.

Він звернувся з горячим бажанням
Допомоги чекаючи там —
Та даремні були сподівання —
Не було сил сприяти ворогам.

ІМПЕРАТОР,
арія: Опустів табір враз. Сарацини:
Зберігаючи власне життя,
Кинулись врозтіч в пустелю. Єдиний
Їх керівник щось гукав без пуття.

Горді прапори тепер волочились
І за поразку, яку Кракус мав,
Тут ворогам все на раз відплатилось,
Помсти час лютий, суворий настав.

Наші прапори ми гордо піднесли.
Здобич велика дісталась нам.
Зброя численна, галери і весла —
Все це лишили тікаючі нам.

Хто ж Джерелом був невірних поразки?
Хто їм оту катастрофу завдав?
Був ним Христос. Всі Божественні ласки
Царственный Князь нам на землю післав.

ХОР: Хто ж Джерелом був невірних поразки?
Хто їм оту катастрофу завдав?
Був ним Христос. Всі Божественні ласки
Царственный Князь нам на землю післав.

ІМПЕРАТОР,
речитатив: Слухаю пильно, о дворе ласкавий,
Вас і усіх, що з проханням прийшли.
Я, як володар цієї держави,
Зроблю, щоб всі ви щасливі були.

ХОР: Цісарю славний, нащадку героїв,
Воля твоя роздавати дари
З ласкою, щедро своєю рукою
Вірних ти підданих тут обдари.

ІМПЕРАТОР (продовження):

Це є приємністю — поміч убогим,
Бідним і скривдженим, немічним всім,
Бути для них джерелом допомоги,
Множити скарби народу при тім.

АНСАМБЛЬ (Імператор і хор)

ІМПЕРАТОР: Правда, є я втіленням закону,
Опікун міцнішої з держав.
Мій обов'язок, щоб я із трону
Одинокую вірну Церкву захищав.

Так, це задоволення від Бога
Бути милим підданим своїм,
Бути джерелом їх допомоги,
Забезпечення добра усім.

ХОР: Це є задоволення загальне —
Бути задоволеним повік —
Цісаря, кому ми всі лояльні,
Хто в державній владі керівник.

Ява 5 і арія — Імператор, Володимир, Нестор
і Стрефон

СТРЕФОН
рецитатив:

Дозволь мені тепер повідомити:
З петиціями люд сюди наспів:
Прохають, щоб від кривд їх захистити,
Прийшли також послы з чужих країв.

НЕСТОР:

Дозволь тепер і нам представити йому
І нас і нашого приїзду ціль саму.

ВОЛОДИМИР
(Нестору):

Гаразд, приятелю. Ти нас йому представ
І нашу справу розтлумач, щоб він все знав.

ДІАЛОГ (Імператор і Нестор)

НЕСТОР
(Імператору): Прославлений монарх і цісар Сходу!
Ось тут стоїть перед тобою князь
Держави з-над Дніпра, якого води
Течуть у море і до нас.

До вашого улюбленого краю
Прибув цей князь, перед тобою став.
Продовжувати далі він бажає
Союз з тобою й має безліч справ.

ІМПЕРАТОР
(Нестору): Гарзд! Дозволь йому наблизитись до
трону;
Нехай розкаже все, що він бажав.
Як він шукав би в нас свого патрона,
Прихильність нашу враз би він дістав.

І хоч багатьох людей Він кличе,
Мало тих, що слухають Його,
У гріхах, у блуді, в протиріччях
Лиш гайнують час життя свого.

Все ж є тут один, хто заклик чує,
Хто без страху море переплив,
Хто шукає Правду і не всує
До бажаних берегів приплив.

Речитатив
ІМПЕРАТОР: Коли це правда, просимо до себе.
Гостинність нашу надамо ми вам.
Пригадуємо, як з веління Неба
Князь Святослав став другом близьким
нам.

Речитатив
НЕСТОР
(Імператору): О цісарю! Не лиш військові пляни,
А й пляни дружби князь наш укладав.
Сюди прийшли ми в мирі і пошані,
Що завіщав нам мужній Святослав.

Арія:
НЕСТОР
(Імператору): О суверенний цісарю! Тепер ти
Перед собою бачиш одного —
Це Святослава син, що прагнув вмерти
Або звернути батьківське майно.

Здобувши перемогу у змаганнях,
На землях батька він монархом став
І ось прибув тепер з одним бажанням
До вашої міцнішої з держав.

Його ти бачиш тут перед собою,
Це руський князь, це Святославів син.
Не страх керує ним, не спрага бою!
Пізнати Вище Щось бажає він.

І тут, в сусідстві цісарського трону
Сказати хоче, в чім його мета:
Шукаючи Найвищого Закону
Пізнати прагне віру він Христа.

ТРІО: Володимир, Нестор і Імператор

ВОЛОДИМИР: Я пізнати прийшов Суверенного Бога,
Хто нам поміч подав у жорстокій війні
І як світу Володар найкращу дорогу
До добробуту, щастя відкрив Він мені.

НЕСТОР
(Володимир): Його величносте, ти чув слова до тебе,
О княже, то ж скажи усе, що треба.

ВОЛОДИМИР
(Імператору): О суверенний цісарю! В покорі
Перед тобою тут один, який відбув
Мандрівку довгу і шалене море.
Все ж переміг і цілі осягнув,

Вступив в твою палату, маю схильність
В вас віру вивчити, відзискати прихиль-
ність.

Я суверенний князь і володію
Врожайною землею над Дніпром.
Назад вернув я землі золотії,
Завдавши супротивникам погром.

Бажаю, щоб моє правління миле
Було Тому, Хто має Вищу Силу.

І згідно з цим бажанням, щоб пізнати
Ту Силу, що найвища над усе,
Я розіслав послів, велів вивчати
В чужих краях багатство віри все.

І після вивчення релігій тих усіх
Обрати хочу я правдивішу із них.

І так прийшов в країну цю щасливу
Переконатись, що побачу я
Христову Церкву, ту найбільш правдиву,
Яку держава визнає твоя.

І перед цим двором складаю я поклін
Тобі, володарю славної з країн.

Ява 6 і тріо — Імператор, Володимир і Нестор

ХОР: Він прийшов до нашої країни,
Щоб правдиву віру віднайти
І, оглянувши усі святині,
Впевниться, що досягнув мети.

Хрест Христа до себе закликає
Всіх людей, яких Син Божий спас.
Хай ніхто із них не забуває
Боже слово, що живе між нас.

Суверенної Сили ознак я шукаю,
Що мене скерувала до цих берегів.
Ласку Сили отої я скрізь відчуваю
Між цих веж золотих і зелених садів.

НЕСТОР: В край, де править світлий імператор
Князь прийшов, щоб віднайти Творця,
Що усього світу є фундатор
Щедрости і ласки без кінця.

Він шукає Суверенну Силу,
Що не потребує лити кров,
Що колись на бій його водила,
А тепер виспіває любов.

ІМПЕРАТОР: Після тої довгої дороги
Аж сюди прийшов цей пілігрим,
Щоб пізнати істинного Бога
І схилитися покірно перед Ним.

Він прийшов до муру золотого
В жадобі святого пізнання,
То нехай у нашого порога
Досягне найвищого знання.

Ява 7 і балет — Імператор і Нестор

Речитатив
ІМПЕРАТОР: Ми вітаємо тебе, ти син Святослава.
В нашій пам'яті батько твій мужній встає,
Як по довгих походах і битвах кривавих
З нами дружбу тримати дав слово своє.

НЕСТОР
(Імператору): Цісарю, твоїм словам ми раді,
Хай міцніє дружба по-між нас.
Бачиш: з нашої великої громади
Ми несем видовище для вас.
Подивись на наше молодецтво.
Наші хлопці мужні як орли.

ІМПЕРАТОР
(Нестору): Добре, покажіть своє мистецтво,
Танцями наш двір розвесели.

Входять танцюристи. БАЛЕТ

Ява 8.

ДІЯЛОГ (Імператор і Нестор):

ІМПЕРАТОР
(Нестору): Нам сподобалось, що ви нам показали,
Ваші танці майстерні і гарні були.
І наш двір захопився, ми всі подивляли
Те видовище, що ви тут нам піднесли.

НЕСТОР
(Імператору): Володарю, для нас це честь велика
Від цісаря почути похвалу.
Це не театр для князя чи владики,
Дали ми лиш містерію малу.

НЕСТОР: Зворушений ти у своїй порфірі
Властивостями нашої землі,
Ми ж спрагнені: лиш через подув віри
Згасити нашу справу ми б могли.

КНИГА З БІБЛІОТЕКИ
33
Свящ. МАГДІНА
о. ВІКТОРА

У наших танцях ти знайшов утіху.
Яка велика наша радість в тім.
Глянь: чуда наші, що ідуть з-під стріхи
Тебе захоплюють чуттям своїм.

Найбільшою на правду похвалою
Твої слова захоплення звучать.
Відкрили ми з своєю простотою
Мистецтво наше і танки під ряд.

ДУЕТ. Нестор та Імператор

НЕСТОР: Найбільшою на правду похвалою
Твої слова захоплення звучать.
Відкрили ми з своєю простотою
Мистецтво наше і танки під ряд.

ІМПЕРАТОР: Захоплений на правду я докраю.
Мене приваблює також твоя мета
Та значення цих слів твоїх не знаю:
Що значить справа, що немов проста.

АНСАМБЛЬ (Нестор, Володимир, Імператор, Анна, Стрефон і хор)

НЕСТОР: Наші прості шляхи вас чарують мов диво.
Нам це ясно, в нас радість не впинно росте.
Ми на правду знаходимо віру правдиву,
Що в державі твоїй наче квітка цвіте.

Ми приходимо в вірі, щоб вивчити пильно
Шлях, який приведе до Небесних Воріт,
Ми знайшли шлях хреста, що його

неухильно
Ніс Христос; хочем сповнити цей Заповіт!

ІМПЕРАТОР: Його шляхи ми обсервуєм пильно
І бачимо, що користь є з того
Йому, мені і всім нам обопільно,
Поширим впливи на весь край його.

ВОЛОДИМИР (бачить Анну): Почуваю, що серце моє враз забилося
І відчуло кохання і ним пройнялось.
Юний лець зі стрілою хотів, щоб
звершилось
І любовне томління в душі почалось.

АННА (бачить Володимира): Його манерами народного звичаю
Я переможена, немов я уві сні.
Слова і жести князя оглядаю
І відчуваю: я є в полоні.

ХОР: До цього всі прикуті очі,
Він поглядом чарує всіх.
Слова його немов пророчі
Дають найбільшу із утіх.

СТРЕФОН: Манери гостя дорогого
Захоплюють усіх ввесь час.
Шукає Бога він Живого,
Шукання ці дивують нас.

Ява 9 і арія — Імператор і Нестор

35

НЕСТОР: Ваша прихильність, о цісарє й дворе
 шановний,
 Нас окриляє і вабить до кожного з вас.
 Ми відчуваємо потяг палкий, невимовний
 Зміцненню дружби вкрасити цей радіс-
 ний час.

ІМПЕРАТОР: Двір наш знаходить приемність вирішувати бистро.
Звичай такий; ми забути його не могли.
Я вам представляю всіх мудрих цивільних міністрів,
Гості мої, що з-за лютого моря прийшли.

ІМПЕРАТОР: Божий Син, Той, Хто жертвою крові
Людам дав спасіння і мир, —
Ми шукаєм Його Любови,
Щиро просимо всіх у двір.

І нехай суверенна візита
Князя з київських радісних гір
Буде стрінута з серцем відкритим,
Скріпить дружбу, братерство і мир.

Гідно ти, о шляхетний мій княже,
Показав себе в нашім дворі,
Нагороду шукаєш, як кажеш,
І живого вінця, як зорі.

То ж дозволь нам тебе увінчати
Тут короною в нас. А кому
Є страшний Цар Христос й імператор,
Хай схилиться тобі одному.

Ява 10 і дуєт — Імператор, Володимир, Анна

Речитатив
ІМПЕРАТОР
(Володимир):

На нашому дворі, о світлий княже,
Відомий ти в житті і боротьбі.
Тепер вимога етикету каже
Представити красу сестри тобі.

Речитатив
ІМПЕРАТОР
(усім):

Ось! Анна, втілення надії і любови,
Цілого роду нашого краса,
Нащадок гідний цезарської крови,
Тієї, що творила чудеса.

Речитатив
ВОЛОДИМИР
(убік):

Яке я відчуваю хвилювання!
Чи можу дати волю почуттям?
Перуне! Що в сердешнім пориванні
У виправдання я б сказав богам?

Щоб не порушити закон оцей суворий
Жіночої краси, не скривдити її,
Чи я відважусь тут на вчинок скорий
І їй перекажу всі почуття мої?

ВОЛОДИМИР
(Анні):

О милосте, разом з палким привітом
Чи смію передати мій поклін,
Щоб ніжністю твоєю був зігрітий
Як небагато хто, лиш я один.

Благаю я тебе, ласкаво панно,
Сестро шляхетних царственних братів,
Ти здібністю говорення всім znана,
Талановитістю своїх чарівних слів.

Високосте ласкава, я благаю
Повірити мені, я не забув:
Відмінні є мої маніри, знаю,
Та радість першого побачення відчув.

Мої слова, я вірю, не образять
Тебе, як і усі мої думки,
Так ти пробач, прихильна будь до князя,
Не гнівайся на звернення палкі.

Арія. Анна
(Володимирі):

Не бійся, княже, ти, хто повний віри,
Щоб не було образ в потоці слів.
Ми вибачаємо твої сільські маніри,
Чарує нас високий твій порив.

Ми просимо лишити і забути
Захоплень наших зоряну мету.
Благаю, о ласкавий княже, бути
Завжди високим у оцінках тут.

Ми на твою прихильність ждемо, княже,
Міцну, подібну вірі у Творця.
Нехай в основу нашої дружбі ляже
Братерство, правда, щирість без кінця.

Привіт тобі, володарю щасливий
Шляхетної, міцної нації. Повір —
Свою мудрістю чаруєш нас правдиво,
Оригінальністю тих сільських манір.

ДУЕТ (Володимир і Анна)

ВОЛОДИМИР: Вона в моїй промові не знаходить
Образи, не бере її за зле.
Перуне! Бачиш: часом так виходить —
Стає могутнім навіть все мале.

АННА: В його словах не бачимо провини,
Вони палкі, немов їх взяв з пісень.
О милий Боже, на хресті загинув
Твій Син, але Воскрес на третій день.

Ява 11. Фінал

ІМПЕРАТОР: Заклав твій батько мир на берегах Дунаю,
Угодою тоді його скріпив —
І може та любов, яка усіх єднає,
З'єднає нас тепер без зайвих слів.

ХОР: Може мир, що прийшов по наслідству
Утривалить новий наш союз.
У братерстві і добросусідстві
Хай цвітуть Візантія і Русь!

ВОЛОДИМИР: О цісарю, угоду цю приймаю
І міцно тисну руку я твою.
Здружились ми: від краю і до краю
Зумієм правду ствердити своєю.

ДУЕТ (Володимир і Імператор)

ВОЛОДИМИР: О цісарю, угоду цю приймаю
І міцно тисну руку я твою.
Здружились ми: від краю і до краю
Зумієм правду ствердити своєю.

ІМПЕРАТОР: Умови наші він тепер приймає
І потиском руки свої слова ствердив,
Що більше, чвар між нами вже немає
І мир благословенний наступив.

**АНСАМБЛЬ
НЕСТОР:** Хрест Христа ми так довго шукали,
Врешті ласку Спаситель післав:
Правду віри тепер ми пізнали,
Ту, що сяє ясніше заграв.

Ласку Бога з нас кожний шукає,
Мудрість Бога є понад усе.
Його слави сам цісар не має.
Відпуст тим, хто покуту несе.

АННА: Неосяжна, грімка слава Бога,
Повелителя Вічних Небес,
Той, хто очі звертає до Нього,
Бачить Сина, Хто вмер і воскрес.

У любові і дружбі в додаток
Має київський князь підійти,
Вгледить нашої слави початок,
Щоб спасіння душі тут знайти.

СТРЕФОН: Мир, який по-між нами триває
З тих часів, як колись — то уклав
По закінченні війн на Дунаю
Батько князя — герой Святослав.

Слава Цезаря, слава монархів
Воскресає сьогодні тут знов,
Імператорів і патріархів
І підтверджує рідности кров.

ІМПЕРАТОР: В наших руках він тепер опинився.
Доля така тут для нього була.
У війнах жорстоких відважно він бився,
Тільки вся здобич до наших рук йшла.

Варвари лишень корились. До слави
Мав би хреста князь невхильно нести
Мимо того, що важкий він й кривавий,
Труднощі мусив князь перемогти.

ВОЛОДИМИР: О сили, що дали мені поради
Це — Бог, Творець усіх чудес і див
До берегів оцих мене провадив
І ласкою Своею одарив.

В усіх речах Його скрізь руку бачу
І в цім моменті я любов пізнав,
Що є правдива, щира і гаряча,
Яку раніш ніде я не стрічав.

Х О Р: Нове століття в цей день почалося,
Правдивий мир у нас запанував.
Відновленому бути довелося
Трактату, що кінець війні поклав.

В С І: Могутній князь, що в київській державі
Створив добробут на своїй землі,
Тепер мав честь в тріумфі, в шані, в славі
Ствердити зобов'язання свої.

Володимир і Імператор обмінюються мечами і обіймаються.

СЦЕНА ДРУГА

Кімната Анни

Ява 1. Арія Анни і хор

Входить Анна, Ірина, хор

ХОР ЖІНОК-СЛУЖНИЦЬ: Світло відходить, день віддаляється.
Сонячний промінь на небі погас.
Спокоєм ціла країна втішається
І відпочинку наблизився час.

Арія. АННА: Десь поміж листям галуззя ховається
Щось, що так добре пізнало любов,
Мука кохання, що серця торкається,
Палко любити спокушує знов.

Це є той птах, що співає увечері,
Знаний коханцям лиш співом своїм.
Срібний язик в золотім роті речами
Ласки любови оспівує всім.

Спів свій веде і натхненний він Музою,
Знає всю силу любовних страждань;
Ніжних напружень ввесь стиснений узами
Бачить сердечний вогонь почувань.

Чисту любов тільки щирі пізнатимуть
Той, хто все вперше вперед визначав
Дбав про життя і воно виглядатиме
Краще, солодше у кожній з держав.

О соловейку, співаєш захоплено.
Музо, даєш ти натхнення йому.
Крається серденько, в пута вже схоплене.
Хочу ридати, не знаю чому.

Золотоустої Музи жаданої
Спів хай брентить, стане силою їй.
Всі заспівайте і згляньтесь над Анною,
Що в серці носить біль лютий, страшний.

ХОР: Місяцю срібний, так ніжно освітлений,
Що ти шукаєш вгорі поміж хмар?
Крилами ночі закривсь осамітнений
І оглядаєш природи ти чар.

Речитатив
АННА: Бог, Хто так мудро керує над владами
Добрих і хижих усіх королів
Нас осягнув, щоб своїми громадами
Трон й Рід Його ми в серцях зберегли.

АНСАМБЛЬ. Анна і хор

АННА: Бог, Хто так мудро керує над владами
Добрих і хижих усіх королів
Нас осягнув, щоб своїми громадами
Трон й Рід Його ми в серцях зберігли.

ХОР: Золотоустої Музи жаданої
Спів хай бrenить, стане силою їй.
Всі заспівайте і згляньтесь над Анною,
Що в серці носить біль лютий, страшний.
(Хор відходить)

Ява 2 і арія — Анна і Ірина

ІРИНА
речитатив: Анно, тримайся! Цей шлях непомильний —
Йти тобі ним Всемогутній прирік.
Думай, молись перед Богом Всесильним,
Знай, що сумління — це твій провідник.

АННА
речитатив: Серце так каже, говорить сумління,
В душу неспокій несе. О терпіння!
Вірю, що шлях я надійний знайду.

Сила незнана мене спрямувала,
Їй повинусь, вона указала
Путь, на яку я вступила і йду.

ІРИНА
речитатив: Панно, сама себе не приневолюй,
Довга це путь, в ній узбочин доволі,
Тож загнуждай свого серця порив.
Ну, а коли ці поради сумнівні,
Сціллю згадай, як той князь богорівний
Силу держави її заломив.

Арія.
ІРИНА: Поглянь, що за лихо жахливе і грізне
Накликати може на нашу вітчизну
Невинне кохання не раз.
Як серце диктує, наш розум безсилий,

Дивись, щоб наш прапор ясний не спля-
Варяги в сприятливий час. мили

Було так: Як Майнос — улюбленець долі
Хотів Мегариду позбавити волі,
А Найзосу дати погром.
В волоссі у Найзоса кучер чудовий
Блестів заповітним вогнем пурпоровим
Над цісарським мудрим чолом.

Як кучер блистів наче знак чудотворний —
То й міць Мегариди була непоборна.
Було так угодно богам.
Не в стані ніхто того сяйва згасити,
Аж вреші, що й військо не всилі зробити
Любов доконала це там.

А сталося таке: якось Найзоса доня
З фортеці дивилась, як мчали на конях
Чужинці валити їх трон.
Побачила між ворогів того князя,
Якому в красі, в благородстві, відвазі
Позаздрив би сам Аполлон.

Його покохати, шлях зради обрати
Судилося їй й місто батька віддати,
Той кучер відтяти ножем.
З обуренням боги дивились на злочин
Гляділи, як здійснилось слово пророче,
Яке ми завжди бережем.

Та злочином тим, що вона доконала,
Собі не зробила того, що бажала
Її Майнос кинув, відплив.
Чіплялась за кіль корабля вона марно
Й обернена в птаха злетіла в вись хмарну,
Де батько у гніві зустрів.

Ява 3. Фінал — Анна і Ірина

Речитатив
АННА (Ірині): О негідна жінко! Заздрість не допоможе
Тільки фальш, підступність у твоїх словах
Знай: на бідну Сціллю я ніяк не схожа.
Доля в неї інша — спротив або страх.

Арія. АННА: Як би він був як Майнос, я б раділа
Для нього цісар Крети перше був —
— Бог у Своїм благочесті й силі —
Про все те знав, нічого не забув.

Як Володимир Майносу подібний,
Дозволь з'єднатись нашим двом серцям.
На Русь мені втекти тепер потрібно
В його коханні взяти участь там.

Проте його я Сцілльою не буду,
Ніколи пристрасть верху не візьме!
З'єднати Грецію я не забуду
Із Руссю, що в нас віру перейме.

Життя розквітне скрізь як повна чаша,
Добробут, щастя всім — приваблять зір.
Війни не знатимуть країни наші,
Бо єдність віри забезпечить сталий мир.

Якщо б він був як Майнос, я б раділа.
Манить мене в Русі той шелест лип
Та бути Сціллою я не хотіла —
Героєм лиш, що ніс свій смолоскип.

Коли ж він буде Леандера типу,
Засне серед Евксинових глибин,
То і тоді була б я мов Антіпа
І Телемахус би чекав один.

ДУЕТ. Анна і Ірина

АННА: Його я Сціллою не буду
І до мети тепер лечу,
Країну нашу не забуду,
І з краєм князя сполучу.

Нехай прийдуть часи спокійні —
Вони настануть тут, повір,
Припиняться криваві війни,
Наступить тут постійний мир.

ІРИНА: Боюсь, що Сціллою ти будеш.
Не переможеш ти любов,

Але вітчизну не забудеш,
Бо маєш цезарську ти кров.

Нехай замиряться держави
І діють так, щоб мир настав,
Хай не дадуть, щоб знов кривавий
Жорстокий Марс тріумфував.

Речитатив
АННА:

Але знай, о Ірино, що я рішена нині:
Любов мною керує бачать очі мої
Знаю: він є князь мудрий, так навіщо
руїну
Підносити знову на наші краї.

ДУЕТ. Анна і Ірина

АННА
(сольо):

Знай, о дівчино, рішена я в цій хвилині
Коливатись, шукати не маю чого.
Хоч я справді любов'ю обплутана нині.
В таємничім шляху досягну все ж свого.

А правдиву любов я несу і дарую
Лиш Тому, Хто правдивий і мудрий нараз.
Володимира піддані люблять, шанують
Він незрівнянний, справді великий він
князь.

ІРИНА
(сольо):

Розумію, принцесо, на що ти рішилась.
Рівнож бачу шукання, непевність твою.
Ти любов'ю оплутана і залишилась
В боротьбі з почуттям наче ратник в бою.

І лякає мене, що непевно несеш ти
Неоправдано князеві вчасну любов
Ти занедбала, люба принцесо, до решти
Всі обов'язки. Жах... Стигне кров...

АННА:

Знай, о дівчино, рішена я в цій хвилині:
Коливатись, шукати не маю чого,
Хоч я справді любов'ю обплутана нині —
В таємничім шляху досягну все ж свого.

А правдиву любов я несу і дарую
Лиш Йому, Хто правдивий і мудрий нараз.

Володимира піддані люблять, шанують;
Він незрівняний, справді величний він
князь.

ІРИНА: Пригадай рідну націю, панно,
І державу ти не забувай
Ти походиш від Цезаря, Анно,
І про це ти завжди пам'ятай.

Не забудь попередників славних,
Що піднесли й зміцнили твій трон,
Хто Христа ввів у віру державну
І того, хто для нас дав закон.

Арія. АННА: Я знаю, дбайливість твоя правдива;
За це я щиро дякую тобі.
Та знай, що я рішила незрадливо
Здобути успіх хоч і в боротьбі.

Його я вчити б нашій вірі стала,
Яка завжди триматиме наш рід,
До нашої держави приєднала б,
Щоб він пізнав Христовий Заповіт.

АННА і ІРИНА

АННА: Я знаю дбайливість твоя правдива;
За це я щиро дякую тобі,
Та знай, що я рішила незрадливо
Здобути успіх хоч і в боротьбі.

Його я вчити б нашій вірі стала,
Яка завжди триматиме наш рід,
До нашої держави приєднала б,
Щоб він пізнав Христовий Заповіт.

ІРИНА: Це намір твій?! Живи в спокою й мирі,
У мене вже розходження нема
Учи його. Учи Христовій вірі —
Старатимешся, Анно, не дарма.

Його держава і твоя йти зможуть
Удвох разом, бо ваша ціль свята.
Твоя держава князеві допоможе
З'єднатись з нами, славлячи Христа.

АННА і ІРИНА (разом):

Його держава і моя (твоя) йти зможуть
Удвох разом, бо ціль оця свята.
Моя (твоя) держава князеві допоможе
З'єднатись з нами, славлячи Христа.

СЦЕНА ТРЕТЯ

Кімната Володимира. Ніч. — Входять Володимир
і Нестор

Хор моряків (за сценою): ἄκούει, Ποσειδῶν

Ява і арія — Володимир і Нестор

НЕСТОР В цім дворі ти знаний, княже,
(Володимир): І монарх, який керує тут,
 З радістю слова привіту скаже
 І тобі належний дасть салют.

Арія.
ВОЛОДИМИР Боже, Ти велику силу маєш
(заперечуючи Над людьми, що знатимуть Тебе,
Нестору): Суверенну і могутню. Знаю:
 Пізнання до мене теж прийде.

Бачу я немов перед собою
Пишний сад: і в тім саду росте
Квітка, славна дивною красою,
І для мене лиш вона цвіте.

В те життя чарівне благодатне
Маю я стремітись увійти,
Де росте та квітка ароматна,
Що від неї кращу не знайти.

Речитатив
НЕСТОР О ласкавий княже, ти молись і віруй!
(Володимир): Ми на землях цих під захистом хреста.
 Пляни всі свої ти принеси в офіру,
 Узгідни їх з вірою Христа.

Речитатив
ВОЛОДИМИР Мій дораднику, наставнику і друже!
(Нестору): Силу Бога, Хто керує світом всім,
 Вперше я пізнав в боях кривавих, дужих,
 А тепер — в краю благословеннім цім.

Арія.
ВОЛОДИМИР: О дораднику мудрий і щирий.
 Ти лиш правду мені говорив.
 В силу вашого Бога я вірю:
 За людей Свою кров Він пролив.

Правду цю я знаходжу тут знову:
Землі ці повторили мені:
Треба бути завжди у любові,
Нам в любові так, як у війні.

Підкоряюсь призначенню долі
І покірно піду я шляхом,
Що Найвища призначила Воля,
Щоб боротись в усяким гріхом.

Силу Божу тепер відчуваю
На землі цій, прийшовши сюди,
І Йому я тепер прирікаю
Бути вірним, не знати біди.

Ява 2 — Володимир і Нестор

Речитатив
НЕСТОР:

Княже ласкавий! Я бачу: готовий
Рішений твердо йти до прийняття
Долі призначення, тим Хрест Христовий
Взяв ти своє уквітчавши життя.

Арія.
НЕСТОР:

Княже! В терпінні є шлях перемоги!
Хрест свій невхильно неси ти і знай:
Хто терпеливо ніс хрест всі дороги
Той нагороду одержить і рай.

Будь же слухняний Творця повелінням.
Наміри Божі тобі неясні,
Та ти не мусиш їх знати. Терпіння
Дасть тобі поміч і сили міцні.

І як тобі указав Він шлях певний,
Думай, як краще той шлях перейти,
Не про життя, не про смерть думай рівно
Й будеш для Нього збережений ти.

Арія.
ВОЛОДИМИР:

Божий наказ розумію я, друже,
І безперечно скорився б йому,
Тільки одного боюся я дуже:
Сумнів тривожить, не знаю чому.

Як я вступив у ці землі розкішні,
Ласки у них не всміхались мені.

Я тим утратив могутності пишні,
Що перемоги дають у війні.

Тут я знайшов лиш привабливу квітку.
Що пелюстки розпускає свої.
В терем святий увійшов я так швидко
Й руку я мав би благати її.

ХОР (за сценою) — ἀχούει, Ποσειδών

ВОЛОДИМИР: Руку я в цім відчував суверенну,
Що спрямувала до цих берегів,
Мусив би я покоритись смиренно
Й був би я руку красуні просив.

ДУЕТ. Володимир і Нестор

ВОЛОДИМИР: Як я вступив у ці землі розкішні
Ласки у них не всміхались мені.
Я тим утратив могутності пишні,
Що перемоги дають у війні.

Тут я знайшов лиш привабливу квітку,
Що пелюстки розпускає свої.
В терем святий увійшов я так швидко
Й руку я мав би благати її.

НЕСТОР: Він віднайшов ароматну тут квітку,
Що розквітала на цих берегах.
В терем святий увійшов він так швидко
З словом кохання палким на устах.

Руку відчув він у цім суверенну
Що спрямувала до цих берегів
І перед нею скорився смиренно,
Так що слухняно він руку просив.

Арія.
ВОЛОДИМИР: Ось що, друже, мене непокоїть:
Чи достатньо я гідний як слід,
Щоб прохати руки в діви тої.
Що продовжує цезарський рід.

Чи вона не візьме за образу
Признання про мої почуття,
Чи не скаже кохана одразу,
Що намічує інше життя.

Я ж війну через неї провадив,
Перемогу в бою досягнув.
Двір її увесь час є нерадий,
Щоб я згоду у Анни здобув.

Брат її коронований пишно.
Носить цісарський він капелюх —
Та усі мої пляни успішні
Хоче здержати гордий їх дух.

ХОР (за сценою) — ἀκούει, Ποσειδών

Арія.
НЕСТОР: Княже! Хрест цей мусиш ти узяти
І не нарікаючи нести,
Не лякайся до кінця тримати.
Волю Божу цим сповняєш ти.

Волі Божій мусиш підкорятись,
Йти шляхом призначеним тобі.
Перед труднощами не згинатись,
Бо ти вірний шлях обрав собі.

Арія.
ВОЛОДИМИР: Вірно, друже. Сміливо дивлюся:
Кожний лютий враже, бережись!
Цісарської моці не боюся,
Божу ласку відчуваю скрізь.

Виграв я війну, тепер стараюсь
Укріпити з'єднані краї.
Волі, Господи, Твоїй скоряюсь,
Бо всі сили на землі — Твої.

ФІНАЛ. Володимир і Нестор

ВОЛОДИМИР: Вірно, друже. Сміливо дивлюся:
Кожний лютий ворог, бережись!
Цісарської моці не боюся.
Божу ласку відчуваю скрізь.

Виграв я війну, тепер стараюсь
Укріпити з'єднані краї
Волі, Господи, Твоїй скоряюсь,
Бо всі сили на землі — Твої.

НЕСТОР: Дійсно князь вступив на шлях правдивий.
Що ж мені бажати ще йому?
Перед міццю Риму не лякливий
Боронив він правду й честь саму.

Князеві всміхалась перемога
У війні і всіх його ділах.
Покориться князь наш Волі Бога,
Бо вся сила в Божих є руках.

ХОР (за сценою) — ἀχούει

(Кінець другого акту)

А К Т Т Р Е Т І Й

СЦЕНА ПЕРША

ФОРУМ. Входить хор громадян

Х О Р :

Тут панує рід Цезарів славний,
Тут династії римської син
На престолі сидить стародавнім;
В цьому місті спочив Константин.

Тут частину хреста зберігають,
На якому Спаситель страждав:
І немало людей спочиває
Тих, хто Церкву Святу тут заклав.

Тут керує могутній властитель
Цих країв і незламних твердинь,
Бунтівливих болгар покоритель
І гроза їх усіх володинь.

Славимо! Славимо! Славимо скіпетр
могутній його,
Славимо і величаємо меч ми монарха
свого.

Він — могутнім поривом натхненний
Переможець зухвалих болгар,
Рівночасно завдав сараценам
Смертоносний нищівний удар.

Без жалю мусульман він карає
Разом з військом відважним своїм,
Вражі варварські землі займає,
Міць невірних розвіяв як дим.

Християнську святиню велику,
Ті місця, де Спаситель навчав,
Де творив чуда, під опіку
Разом з гробом Господнім він взяв.

Славимо! Славимо! Славимо скіпетр
могутній його,
Славимо і величаємо меч ми монарха
свого.

Ява 1. Арія і дует. — Імператор, Володимир

Входять Імператор, Володимир, Нестор та їх слуги

ІМПЕРАТОР: О милостивий і вельможний князю,
Речитатив Тепер на форум міста ти вступиш,
і арія Що править світом. Май це на увазі —
Свою тут владу Константин скріпив.

Престол тут Церкви вірної Христові,
Тут засідає патріярх й веде
Усіх, хто йде шляхом Христа терновим.
Глянь на святиню! В ній Христос живе.

На мури глянь, що їх підніс засновник —
Це перші мури у державі цій.
Не здатний їх ніякий завойовник
Здобути у заїлості своїй.

Ось тут сидів Юстиніян в робітні,
Встановлював закони цих країв.
Був справедливий Майнос той новітній,
Рукою християнською люд вів.

Ірина також мала засідання,
На раді громадян вона ввела
В закон священний обряд величання
Єдиного з Отцем Христа.

Хай полонять тебе, мій гостю, княже
милий,
Основи християнського життя,
Глянь на державу — пострах вражим
силам,
На володіння Церкви і Христа.

Не будь до того, що пізнав, байдужим
І християнське ім'я ти візьми,
Прийми Христову віру, любий друже
Аджеж ти є союзником мені.

ДУЕТ. Володимир і Імператор

ВОЛОДИМИР: Так ось в якому місті світу
Живе улюблена моя!
Так що ж! Пізнавши це, просити
Її руки чи зможу я?

Небесні сили! Що даєте ви
Пізнавши вашу волю днесь?
Допоможіть мені взірцево
Її сповнити задум ввесь.

Тоді з твоїм, о ніжна квітко,
З'єднаю я своє життя,
Щоб у твої хороби швидко
Міг увійти без каяття.

Остерігаюсь, щоб припадком
Новим Аттілою не став,
Тим, хто Гонорія нащадку
Прийти в свій табір вимагав.

Прийми мене, о кучерява,
Достойним ти мене зроби
Богів безсмертних тої слави,
Яка є втілена в тобі.

ІМПЕРАТОР: Не будь до істини байдужим,
Христову віру ти прийми
Й закон та право наше, друже,
І будь союзником мені.

Ява 2. Дуєт — Володимир і Нестор

Речитатив
і арія
НЕСТОР:

З волі Великого Бога, Творця Вседер-
жителя,
Що по заслугам всім людям дарунки дає
Ми прибули на твій двір, о ясний пове-
лителю,
Хочемо мовити панові слово своє.

Ти, хто пізнав вищу владу такою,
Що лиш Христос може дати згори,
Що осінив цю столицю красою
І в ній посіяв небесні дари.

Вищу корону вручивши людині
Гідній цього, на престол посадив
Любого людям монарха країни
Й нарід любов'ю його оточив.

Тут в цій державі тепер управляє
Той, хто за волю Христову стоїть.

Піддані щиро його захищають,
Ворог ніякий його не страшить.

Пана свого боронитимуть люди
Мов його рідні відважні сини.
Лиха ніякого в царстві не буде
Як йому вірно послужать вони.

І як ми приймемо віру Христову
І запанує в нас Божий Закон —
То промайнуть на Русі дні грозові
Будуть міцні у нас право і трон.

ДУЕТ. Нестор і Володимир

НЕСТОР: Тут, в цій державі тепер управляє
Той, хто за Волю Христову стоїть.
Піддані щиро його захищають,
Ворог ніякий його не страшить.

ВОЛОДИМИР: Сили Небесні! Що ж ще дасте ви
Тим, хто пізнав Вашу Волю тут днесь?
Допоможіть і мені Ви взірцево
Сповнити зміст Волі Вашої ввесь.

Заходить хор моряків, які силоміць тягнуть Тифля

Ява 3. Тифль, імператор і хор

ХОР: Геть, геть! Ти від наших берегів забирайся!
Геть, геть, геть! Тут чаклунством більше
не займався!
Більше не шкодитимеш чарами своїми.

На поталу бурям кораблі
Не пішлеш, хоч з задумами злими
Хочеш, щоб їх хвилі моря залили.

ТИФЛЬ: Геть, геть! Не зложивайте спокоєм моїм!
Геть, геть! Ви не знущайтесь над сліпим!
Нещасний я!
Нещасний я!

ДІЯЛОГ. Імператор і моряки

ІМПЕРАТОР: Що це? Чому ви сюди привели білолаху
З вогких портів. Ще й смієтесь.

Не соромно вам?
Над головою не маючи власного даху.
Божої ласки розпучливо просить він сам.

Х О Р: Він практикує чаклунство в твоїх
володіннях
Збуджує сили пекельні, що діють на гріх;
Цілу державу ганьбить оце зле сотворіння
І зневажає володаря, церкву, нас всіх.

ІМПЕРАТОР Значить його на наш суд привели ви:
Добре, розгляну чи дійсно він є син пільми.
Хай допоможе мій суд справедливий!

Х О Р: Хай так і буде! Скоряємось, слухаєм ми.

ІМПЕРАТОР: Ти бачиш, князю, як закон наш діє
(Володимиру) Та ж Цезаря нащадками ми є
На варті справедливості лелієм
Закон, суди і право все своє.

Ява 4. Імператор Діонізидор і хор

Х О Р: Тепер ти бачиш ту людину,
Що баламутить рідний край,
То ж як належить властелину:
Суди його і покарай!

Входить Діонізидор, син Тифля

ДІОНІЗИДОР: Звільніть його! Що за наруга!
Я ще такого не стрічав!
Закони римської потуги
Ламати право хто вам дав?

Х О Р: Хто ти? Хто нам давати сміє
Такий наказ?

ДІОНІЗИДОР: Ну, без наруг!
Я громадянин і зумію
Сказати — я закону друг.
Я бороню все справедливе,
Засуджую усе, що зле,
То ж стережіться мого гніву,
Бо вас розправа не мине.

ХОР: О, що за гнів! Які сміливі
Його слова! А хто він сам?

ІМПЕРАТОР: Хто ти такий? Чому властиво
Відважно так говориш нам?

ДІОНІЗИДОР: Судити можеш ти всіх нас,
Тобі скажу на твій наказ.

Арія.
ДІОНІЗИДОР: Наймилостивіший володарю, всю тайну
Пошани сина ти до батька лиш збагни:
Побуджує мене на вчинок надзвичайний
Любов синівська; сил дала мені.

Я той, кого у цю хвилину
Любов до Бога, до тебе веде,
Хто береже немов життя родину,
Державі він і церкві вірний є.

А той, кого юрба сюди втягнула
Як зрадника держави і Христа,
Обов'язок виконувати було:
Зробив усе, щоб здійнилась мета.

І втративши вже зір, почув він співи
Красуні, що з Йорданських берегів
Співала щось монархам пожадливым,
Які шукали слави під той спів.

Ява 5. Імператор, Діонізидор, Тифль і хор

ІМПЕРАТОР (до хору): Якщо правдиво каже ця людина,
А батька добре мусить знати син,
Як сміли взяти ви громадянина,
Хоч чесним ремеслом займався він?

ПЕРШИЙ ГРОМАДЯНИН О цісарю! Вони такі підступні
Як батько так і син — не вір обом!
Лише блюзнірські вчинки їм доступні
І зносили з диявольським двором.

Поглянь на нього з пильністю своєю:
Зіниці хоч пусті його очей,
Він чує, бачить все, не так як Греї
Що в них одно лиш око взяв Персей.

ДІОНІЗИДОР (імператору): Не слухай ти його, ціну словам цим знаєш,
А вислухай ти краще батька спів.

(Тифлю): О батьку, пісні грецькі гарні ти складаєш
То заспівай же гимн Царю Царів!

ПЕРШИЙ ГРОМАДЯНИН Блюзнiрство!

ІМПЕРАТОР: Мусиш слухати й мовчати!

ТИФЛЬ: О Боже, дивні всі Твої діла!
Поетові натхнення можеш дати
Зроби, щоб з уст моїх неслась Тобі хвала.

Арія.
ТИФЛЯ: Адже ж в нащадків наших богорівних
Безкрая віра шириться, росте!
Господь Свої дари дає нам дивні;
Дарів тих сила зла не відбере.

Еге ж, свою любов Господь дарить повсюду
Є вияви її, щоб людство все спасти.
Живими носіями світла людям
Зробив Господь Апостолів святих.

І знають всі чий Константин нащадок:
Констанція! І що звершити міг:
Ліцінія він спричинив упадок,
Максентія блискуче переміг.

Ніхто римлян здолати тут не в силі
О Константине, — Ти завзяття син,
Ксеркс виглядає перед ним безсилий
Походом слави йшов лиш Константин.

Рішучий Цирій гордо сів на троні
Своїх братів, які немов на сміх
Тавром ганьби збещестили корону
Укрили вчинками, які паплюжать їх.

Фемида лиш про справедливість дбає.
Христос приніс величнішу з офірі.
Псалом Давид і нарід ввесь співає:
О Добрий Пастирю, даруй нам мир!

Ява 6. Фінал — Імператор, Діонізидор і хор

ДІОНІЗИДОР: Ви чули гимн? Чи це пекельні співи,
Чи закликання чаклуна з п'їтьми?
Чи це хвала Спасителю правдива?
На вирок, цісарю, чекаємо всі ми.

ХОР: Ти розсуди, монарше, справедливо,
Як всі закони наші говорять!

ІМПЕРАТОР (Володимиру): О князю, знай: мені завжди так мило
Скрізь милість і гуманність виявлять.

Арія.
ІМПЕРАТОРА: О громадяни Римської держави
Тут над одним із вас чиню я суд.
Мої слова оперті лиш на право
Хай на добро народові підуть.

І той, хто жде на вирок справедливий,
Своїм палким молінням до Христа
Розкрив любов до Бога так правдиво,
Що перед нею гине темнота.

Звільніть співця, шануйте, хай він мріє.
За приклад у житті його візьміть.
Народу душу старець розуміє
Пошану музи ви його складіть.

ХОР: Хвала володарю безмірна,
Хвала за справедливий суд!
Ми волі цісаря покірні,
Хай ласки нам твої прийдуть.

Твоя могутність всім відома
Бо ж поважають всі її,
Ти милосердям всім знайомий,
Яке розкрив на цім суді.

В честь твого імени співати
Ми будемо завжди, повір.
Ти переможець супостатів,
Ти дарував усім нам мир.

ХОР ЄПИСКОПІВ (у грецькій мові)

Вихід

Речитатив Ти бачив, князю, діяння законів;
ІМПЕРАТОР Наймилосердніший їх знає край.
(Володимир): Тепер іди у храм, стань край амвону,
 Красу обряду нашого пізнай.

ФІНАЛ. Імператор, Володимир, Нестор, єпископи, хор

ІМПЕРАТОР: Ти бачив, князю, діяння законів;
 Наймилосердніший їх знає край.
 Тепер іди у храм, стань край амвону,
 Красу обряду нашого пізнай.

ХОР: Хвала володарю бермірна,
 Хвала за справедливий суд!
 Ми всі волі цісаря покірні,
 Хай ласки нам твої прийдуть.

 Твоя могутність всім відома,
 І поважають всі її.
 Ти милосердям всім знайомий,
 Яке розкрив на цім суді.

 В честь твого імени співати
 Ми будемо завжди, повір!
 Ти переможець супостатів
 Ти дарував усім нам мир.

ХОР ЄПИСКОПІВ (у грецькій мові)

ВОЛОДИМИР: Я славлю справедливість Візантії!
 В усьому Божій волі покорюсь,
 Просячи руки Анни у надії,
 Що згоди в неї швидко я діждусь.

НЕСТОР: Для всіх взірць закони грецькі щирі,
 Пізнавши це усе володар наш
 Віднайде і прийме Христову віру,
 До дна осушить найсвятішу з чаш.

ВСІ: Господня воля переможе
 Той славний день прославлять всі,
 Як благодать велика Божя
 Зійде як сонце на Русі.

Πτωχός καὶ πένης	(2) Στρατιαὶ ἐν οὐρανοῖς
ὑμνοῦμέν σε, Κύριε·	ὕμνον ἀναπέμπουσιν,
δόξα τῷ Πατρὶ	καὶ ἡμεῖς οἱ τῆς γῆς
δόξα τῷ Υἱῷ	τὴν δοξολογίαν·
δόξα τῷ ἁγίῳ Πνεύματι,	ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος,
τῷ λαλήσαντι διὰ τῶν	πλήρης ὁ οὐρανὸς
προφητῶν	καὶ ἡ γῆ τῆς δόξης σου.

(3) Δημιουργεῖ πάντων,
εἶπας καὶ ἐγενήθημεν,
ἐνετείλω καὶ ἐκτίσθημεν·
πρόσταγμα ἔθου
καὶ οὐ παρελεύσεται·
σῶτερ, εὐχαριστοῦμέν σοι.

Κύριε τῶν δυναμέων,	(5) Ἐν ψυχῇ τεθλιμμένη
ἔπαθες (καὶ) ἀνέστης,	προσπίπτομέν σοι
ᾤφθης καὶ ἀνελήφθης.	καὶ δεόμεθά σου,
ἔρχη κρῖναι κόσμον!	Σῶτερ τοῦ κόσμου·
οἰκτείρησον καὶ σῶσον ἡμᾶς.	σὺ γὰρ εἶ Θεὸς
	τῶν μετανοούντων.

(6) Ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν Χερουβὶμ
καὶ τοὺς οὐρανοὺς ἀνοίξας
οἰκτείρησον καὶ σῶσον ἡμᾶς.

(7) Ἀγαλλιᾶσθε,
δίκαιοι, ἐν Κυρίῳ,
πρεσβεύοντες ὑπὲρ ἡμῶν·
δόξα σοι, Κύριε,
ὁ Θεὸς τῶν ἁγίων.

АКТ ТРЕТІЙ

СЦЕНА ДРУГА: СВ. СОФІЯ

Головний зміст: Імператор з Володимиром, Нестором і їх супутниками сліднують за процесією духівництва, яка входить у катедральний храм св. Софії. Духівництво входить до катедри. Імператор і його гості залишаються в архітраві. Хор у храмі співає гимни, а Імператор говорить Володимирові про великі винагороди віри. Князь думає лише про Анну, однак загальне радісне звучання хорових співів переконує Володимира в потребі ствердити віру Христа.

Входять Імператор, Володимир, Нестор, духівництво,
їх почет

ХОР Тропар Авксентіюса —
(із середини):

Духівництво і супутники входять до церкви. Імператор,
Володимир, Нестор, їх почет залишаються

Ява 1. Імператор, Володимир, Нестор, хори

Речитатив
ІМПЕРАТОР: Бачиш, княже мій любий, чуда нашої віри —
Скарби скарбів як сила державних
твердинь.
Константин дав їх форму, облек у
порфіру,
Дав закон, що в небесну стремить
височінь.

Арія.
ІМПЕРАТОР: Бачиш чуда, їх бачимо всі ми.
Доконала їх віра свята.
Чуєш янгольські співи незримі.
В нашу церкву вступи, пілігриме,
І стверди ти любов до Христа.

АНСАМБЛЬ — Імператор, Нестор, Володимир, хор супутників

ІМПЕРАТОР: Чуєш чуда, їх бачимо всі ми
Доконала їх віра свята.
Чуєш янгольські співи незримі.

В нашу церкву вступи, пілігриме,
І стверди ти любов до Христа.

НЕСТОР, Ми бачимо!
ВОЛОДИМИР, Ми бачимо!
ХОР: Зазначимо!
 Прилинь свята
 любов Христа.

Ява 2.

ВОЛОДИМИР: Собі я здобув би і чисте кохання,
Яке дарувала б мені без вагання
Прекрасна улюблена Анна моя!
І світлом новим запалало б життя,
А сумнів і біль зникли б без вороття.

ІМПЕРАТОР, Хай так і буде!
НЕСТОР, Хай так і буде!
ХОР: Хай стрінуть люди!
 Хай стрінуть люди
 нову мить життя.

НЕСТОР: Наша нація віру цю прийме
 І Христові закони ствердить.
 Кожний кожного стисне в обіймах
 І у здійсненні кращих надій ми
 Всі вітаймо цю радісну мить.

ІМПЕРАТОР, Мусить так статись!
ВОЛОДИМИР, Будем змагатись,
ХОР: Щоб стала певна,
 Щоб стала певна
 Світла мета ця свята!

ВСІ СОЛІСТИ Така є сила віри!
 Така любов Христа!
 Хай світом править в мирі
 В любові віра та!

РЕЧИТАТИВ і АРІЯ: Імператор і Володимир

Речитатив Дивись, о княже, чуда віри, їх загал
ІМПЕРАТОР: Спричинять прийняти величнішу з ухвал.

Арія.
ВОЛОДИМИР: Вашу віру від нині я знаю,
Вашим впливам не має кінця;
Бога вашого в серце приймаю —
Всього світу і людства Творця.

Серце б'ється в палкому коханні;
Ой чи можуть вміститись у нім
Всі мої почуття, що їх Анні
Присвятив я в пориві одним.

Вашу віру наочно тут бачу,
Підкоряюсь красотам її,
Перед вашим обрядом я клячу,
Преклоняю коліна свої.

Серце б'ється в палкому коханні;
Ой чи можуть вміститись у нім
Всі мої почуття, що їх Анні
Присвятив я в пориві одним.

Чую співи могутні, величні
Гимнів Богу, лунаючі скрізь.
О коли б то Русі віковичній
Я ці речі незламно доніс.

Серце б'ється в палкому коханні;
Ой чи можуть вміститись у нім
Всі мої почуття, що їх Анні
Присвятив я в пориві одним.

РЕЧИТАТИВ і АРІЯ ІМПЕРАТОРА

РЕЧИТАТИВ: Добре кажуть, брате, в своїй суверенній
короні:
Той Король Милосердний, що Свою Віру
дав би тобі
Це Христос, Хто за нас дбає все на
Небесному Троні
І для людства дарує всі ласки щедроти
Свої.

АРІЯ: Це є милосердя, о шляхетний княже,
Це є діамант найкращої з корон.
Це є Слово Правди, що всім шлях покаже
Де панує ласка, мудрість і закон.

Це ж бо милосердя ширить Божу славу;
З думками про нього землю обійшло.
Віра одинока всіх еднає в лави:
Бачиш! Бачиш! Бачиш віри джерело!
Бачиш! Бачиш! Бачиш віри джерело!

В С І: Бачиш! Бачиш! Бачиш віри джерело!

ІМПЕРАТОРА: Це шляхетна слава, це є слава Божа,
На літописних відбита сторінках,
У війні, що миром керуватись може,
Здатна розпалити згоду у серцях.

Це є зброя миру, це одна дорога,
До якої й тебе, княже, привело.
Лиш вона відкриє людям шлях до Бога.
Бачиш! Бачиш! Бачиш віри джерело!

В С І: Бачиш! Бачиш! Бачиш віри джерело!

Ява 3. Діялог і арія — Нестор і Володимир

НЕСТОР: Що скажеш, о княже, чи приймеш ти віру
Христа, Хто Великий у ласках і слава
Його гомінка?

ВОЛОДИМИР: Так, мій друже, у разі в однаковій мірі
Є ця віра і Анни моєї рука.

Арія
ВОЛОДИМИР: Владика Всесвіту, Великий Бог вітає
Все людство, весь строкатий нарід Свій
І сина, що блукав в борні кривавій й має
Тепер найкращу із людських надій.

О Христе Сяючий, Хто на хресті склав
жертву,
Ти радо приймеш із Русі братів
Того, хто у боях важких нестертий
Меч Святослава все життя носив.

Ява 4. Фінал

В С І: Ти, Що керуєш над землями світу
Сяючий Христе, всім милість подай,

Нарід Русі в Свою Церкву приймь Ти,
Шлях до спасіння наверненим дай.

Речитатив
ІМПЕРАТОР
(Володимиру): Сяючий княже! Ти вникни у Божі Закони
Пильно обдумай, чи ж наші поради ти всі
зрозумів?

Шлях до спасіння і радість цісарського
трону —

(убік): (Наше правління прийми і віддай нам ти
власну корону)

(Володимиру): Як би прийняв Спасіння, з нас би кож-
ний радів!

В С І: Прийми ти Спасіння —
Цісарську радість прийми!
Виконай Божі Веління!
Вічне життя зустрічай!

(Всі відходять)

АКТ ТРЕТІЙ

СЦЕНА ТРЕТЯ

Покої Анни. Входить Анна та Ірина

Ява 1. Речитатив і арія Анни

АННА: Речитатив (читаючи листа від Володимира)

Князь просить нас його прийняти.
Із радістю прохання вдовольняю,
Не заспокоюсь, доки не почую
Із уст його про те, що в серці має.

АРІЯ: Мій Боже в небесах,
На морі і на суші
Твоя рука, Святий,
Благословить мене.

Здійснив бажання Ти,
Сюди його привів.
Себе ми віднайшли
У хоромах моїх.

Твоя, мій Пане, воля
Нехай буде повік!
У парі житимемо,
Підкорюючись їй.

Сповнив мое бажання,
Сюди його привів.
Себе ми віднайшли
У хоромах моїх.

Ява 2. Арія і дует Анни та Ірини

Речитатив
ІРИНА (Анні): Не хочеш слухать слів моїх, о панно.
Подумай про престол і владу ти.
Твій славний рід згадай, моя кохана,
Ще заки відповідь йому даси.

Речитатив
АННА (Ірині): Тобі моєї волі не змінити;
Її ти виповняй, моїм велінням

Не супереч, погоджуйся зі мною,
Ціну я знаю всім моїм бажанням.

Арія. АННА: На волю смертних не зважаю —
Святі чуття усі мої:
І Божя сила є в мені.
Його свята рука
Веде мене, цього не змінить
Ніхто на власний лад.

Господь для нас готує пляни,
То ж виповняймо їх.
Більш ані слова вже про князя
Я вирішила все:
Дружиною йому я стану
У парі заживем.

ДУЕТ — Анни та Ірини:

АННА:
повторює
повищу арію: На волю смертних не зважаю —
Святі чуття усі мої:
І Божя сила є в мені.
Його свята рука
Веде мене, цього не змінить
Ніхто на власний лад.

Господь для нас готує пляни,
То ж виповняймо їх,
Більш ані слова вже про князя
Я вирішила все:
Дружиною йому я стану
У парі заживем.

ІРИНА: На волю смертних не зважає,
Святі чуття усі її.
Та Божя сила, що у ній,
Його свята рука
Веде, велить, ніто не сміє
Змінить на власний лад.

Змінити напрям я бажаю
Її дівочих мрій;

Про князя слухать не бажає,
Дарма, що їй кажу,
Накличе шлюб цей, я боюсь,
На грецький люд біду.

Входить Нестор

Ява 3. Речитатив, арія і дуєт Нестора і Анни

Речитатив
НЕСТОР
(Анні): Цей край оглянувши, мій князь бажає
Найкращу квітку в нім побачить теж,
Тому сюди мене він посилає,
Простіть, достойні, що потурбував!

Арія.
НЕСТОР: Твоє лице, прекрасна квітко,
Побачить хоче князь,
Мій пан держить тебе в уяві,
Немов дорослий плід.

Благає голос твій почути,
Словам твоїм зрадіть.
Анхиса син Сибіллю так
Слухав, мов Риму клич.

Ласкаво вислухай його,
Проханню не переч,
Вволи його бажання ти
І щастя дай без меж!

ДУЄТ — Нестора і Анни

НЕСТОР
повторює
строфи арії: Твоє лице, прекрасна квітко,
Побачить хоче князь,
Мій пан держить тебе в уяві,
Немов дорослий плід.

Благає голос твій почути,
Словам твоїм зрадіть.
Анхиса син Сибіллю так
Слухав, мов Риму клич.

Ласкаво вислухай його,
Проханню не переч,
Вволи його бажання ти
І щастя дай без меж!

АННА: Благає голос мій почути,
Словам моїм зрадіть,
Анхиса син Сибіллю так
Слухав, мов Риму клич.

Сибіллюю йому я стану,
Прохання вдовольняю,
Щасливим я вчиню його,
І щастя дам без краю.

Ява 4 і арія — Нестора і Анни

НЕСТОР
(Анні): Князя до тебе, панно, приведу,
Уважно вислухай слова його ти!
Палка та щира мова вся його,
Не осуди ж, що він сказати хоче.

АННА
(Нестору): Твого пана приведи до нас,
Ласкавий дозвіл наш і згоду знаєш,
Його визнання вислухаєм тут,
Ми не осудим, що сказати має.

(Нестор виходить)

(убік): Свята сповниться Воля Божа нині,
Мій князь, моя любов прийде вже скоро,
О, втихомирся, неспокійне серце,
Доки не переступить він порога!

Арія. АННА: Ти серце заспокійся, цить,
Порив свій зупини.
Твоя любов сюди приходить,
Сватання князя жди.

Вгамуйся радість, ось і він:
Прошу не зрадь мене,
Нехай лице твоє покаже
Не більше, ніж ти є.

Та що мені до цих вимог,
Що їх диктують нам?
Купідон любить скромних лиш
Та їм він помага.

Людину украшає гідно
Поведінка проста,
І барви Фідія не Апелла
Малюють справжніх нас.

Ти серце заспокійся, цить,
Порив свій зупини,
Твоя любов сюди приходить,
Сватання князя жди.

Вгамуйся радість, ось і він,
Прошу не зрадь мене;
Відкрийся серце назустріч,
Князь свататъ йде тебе!

Ява 5. Квартет — Володимира, Нестора, Анни та Ірини

ВОЛОДИМИР: Дивись, ось та, яку кохаєш,
Котрій моління шлеш,
Про неї мріяв ти давно вже
На Київ глядячи.

Боже мій,
Твоя воля!
Ця любов —
Моя доля!

Так як здобув я Київ, Русь
І володію в них
Здобуду серце я богині,
Любов її навик.

О, Божа сило всемогуча,
Тобі за це хвала!
Благослови ж, як і тоді
Коли Ярѡполк впав.

НЕСТОР: Ось любов!
Її молить!
Нею снів
Ще у Києві.

Пізнав він волю Божу тут,
Він знає його міць;

Ось перед ним його любов
І Бога славить він.

Київ — Русь!
Божа власть!
Її краса
У неї час!

О, Божа сило всемогуча,
Тобі його хвала!
Благослови ж, як і тоді
Коли Ярополк впав.

АННА: Поглянь ти на любов свою,
Моління шле тобі!
Величний город бачить він —
Той Константинів Рим!

Вже навік
Любов та!
Я його
Дружина!

Як Константин, що Рим здобув
І охрестив міста:
Так цей новітній Константин
Звелить знак хреста.

ІРИНА: Ось любов!
Її молисть!
Чудо — див!
Славний Рим!

Любов її ось перед нею:
Боюсь її погубити!
Та вирішила все вона:
Дружиною вже буде!

Город Рим
Охрестив
Константин!

ВОЛОДИМИР і АННА: О, Божа сило всемогуча,
Мені допоможи!

Благослови в змаганні тім,
Що Ти його звершиш!

НЕСТОР
і ІРИНА: О, Божа сило всемогуча,
Йому (Ти їй) допоможи!
Благослови в змаганні тім,
Що Ти його звершиш!

В С І: Ми свідками живими є
Божої сили й влади!
То ж Його Волю ми чинім,
Любов Йому несім!

Ява 6 і арія. Володимир і Анна

ВОЛОДИМИР: Зухвалість нашу, панно, ти прости,
Бо очі ці мої негідні бачити
Обличчя, що є музою поетів
Й натхненням справжнім є для мудреців.

АННА (убік): О, благородний він і неподібний
До скитів тих поганських, що давно
Вели війну із амазонами.

(Володимиру): Доброзичливо вас вітаєм ми!

ВОЛОДИМИР Як радісно вона віта мене!
(убік): О, цей порив кохання в серці моїм!
Та що скажу їй?

(Анні): Панно, що найбільше
Достойним ділом є у християн?

АННА
(Володимиру): Бажаєш знати ти, як християни
Істотність імені, що дала віра
Являють у ділах і вчинках чесних?
Ми світ цілий бажаємо здобути,
Під власть одного Бога привести.

Арія. АННА: Ім'я і славу Бога нашого
Ми маємо нести,
Бо ласка Сина, що умер
Благословила світ;

Він кров Свою пролив за нас;
Життя своє віддав,
Немає іншого крім Нього,
Ми йдем Його слідом.

Возносячись на небо, Він
Свій заповіт лишив:
«В Ім'я Моє Святе несіть
Хрищення людям всім!»

Оце, мій князю, є завдання
Достойне християн:
Всім людям дати віру ту,
Що залишив Він нам!

Ява 7 і арія. Володимир і Анна

ВОЛОДИМИР (убік): Тепер я бачу шлях мій ясно вже:
Вона сама мене ним поведе

(Анні): Якщо є правда все, що кажеш ти,
Чи і ти теж тому завданню вірна?

АННА (Володимиру): Як християнка дала я обіт
Христові, й вірю правді цій святій!
О, князю, то ж і ти прийми цю віру,
Хрищення дай народові твоєму!

ВОЛОДИМИР (убік): Незмінно йде дорогою Христа,
Та їй не встоятись; буде моєю!

(Анні): Тобі я вірю, правді слів твоїх —
Бажаю я прийнять Христову віру!

Арія.
ВОЛОДИМИР: Ось тут найшов я діву ту,
Що має справжню віру,
Нехай же вислуха мене
Й життя своє довірить.

На мене не прогнівайся
Та вислухай, благаю,
У темряві блукаю я, руки
Твоєї порятунку я шукаю.

Богів поганських віра зла
Розчавила мене,

Рятуй, ось-ось потону я,
Дай руку, простягни!

О, квітко гарна, понад все
Дай згоду стать мою,
З тобою охрищу я Русь,
В ім'я святе Христове!

Ява 8. Дует — Володимир і Анна

ВОЛОДИМИР: Ось тут найшов я діву ту,
як у повищій
арії Що має справжню віру,
Нехай же вислуха мене
Й життя своє довірять.

На мене не прогнівайся
Та вислухай, благаю,
У темряві блукаю я, руки
Твої порятунку я шукаю.

Богів поганських віра зла
Розчавила мене,
Рятуй, ось-ось потону я,
Дай руку, протягни!

О, квітко гарна, понад все
Дай згоду стать мою,
З тобою охрищу я Русь,
В ім'я святе Христове!

АННА: Бажання мого серця знає:
Здійсняються всі мрії,
У мені бачить правди путь,
Сповню його надії.

Він квіткою зове мене
І чистою лілеєю,
Немов в змаганні з Тою я,
Що «Слово» в світ привела.

До володінь князя мого
Слово, що Тілом Стало
Понесу я, вся Русь пізнає
Живого Бога силу.

Як квіткою цвістиму я
В київських володіннях:
Правдивій вірі научу,
З'єднаю люд Христові!

ВОЛОДИМИР: Як квіткою цвістиме там
У моїх володіннях,
Єдину справжню віру дасть їм
З'єднає люд Христові!

АННА: Як квіткою цвістиму я
В київських володіннях:
Правдивій вірі научу,
З'єднаю люд Христові!

КВАРТЕТ — Володимир, Анна, Нестор, Ірина

ВОЛОДИМИР, Як квіткою цвістиме там
НЕСТОР, У його (моїх) володіннях,
ІРИНА: Єдину справжню віру дасть їм
З'єднає люд Христові!

АННА: Як квіткою цвістиму я
В київських володіннях:
Правдивій вірі научу,
З'єднаю люд Христові!

Ява 9. Фінал — Володимир, Нестор, Анна, Ірина

ВОЛОДИМИР О, квітко найпрекрасніша,
(Анні): Тепер уже моя ти!

АННА Хоч я твоя, закону власть
(Володиміру): Нас має повінчати.
Удвох: Закон Христа ми збережемо
Повчи моєї (твоеї) віри:
Ми повінчаємось, мій (твій) брат
Свою на це дасть згоду.

ВОЛОДИМИР Нове життя відкрилось нам,
і АННА: Прийняв нову я (ти) віру,
Могутній Боже в небесах,
Тобі співаєм славу!

НЕСТОР
і ПРИНА:

Нове життя відкрилось їм
Їх Бог веде від нині
Хай пам'ятають міць Його
Що долю їх з'єдинить!

В С І:

Благати дозволу!
У ласці Божій!

(Усі виходять)

АКТ ТРЕТІЙ

СЦЕНА ЧЕТВЕРТА

Палац Імператора. Імператор у глибокій задумі над ходом і успіхом своїх плянів. Він охоплений почуттям великої відповідальності, яку несе зі собою авторитет і влада цезарів. Сумніви його розвівають Анна і Володимир, які просять прийняти їх і, вислухавши, дати згоду на одруження. Це і є те, чого сподівається сам імператор. Одержавши його згоду, заручені мріють про своє спільне життя. Імператор втішається успіхом своїх задумів.

Ява 1.

Імператор входить і ідучи чита

Речитатив
і арія

ІМПЕРАТОР:

О задуми мої, думки рожеві,
Добро моїй державі чи дасте ви?
Чи князь Русі й Варяг нестимуть грецький
Могутня влада цезарів, корона стяг?
Манять мене далі за межу,
Корюсь Юстиніановим законам
І віру нашу пильно бережу.
Не забуваючи про християнство,
Я хрест Христа, найбільшу із святинь
І прапор предків в бій проти поганства
Несу у таємничу далечінь.

Зухвала сила сараценів впала,
Вщент розтрощила зброя їх моя,
Монарх Болгарії і люд його прийняли
Закон, що їм колись накинув я.
І раптом проти гострих стріл кохання
Я сили втратив, безборонним став,
Бо князь Русі, що палко любить Анну
Споріднитися з нами побажав.

Продовжує читати. Входять паж Анни і Стрефон

ІМПЕРАТОР: Хто наближається?

СТРЕФОН: Ми, наш властителю.

ІМПЕРАТОР: Що за причина веде вас? Чого?

СТРЕФОН: Ваша сестра, добрий мій повелителю,
Хлопця до вас надіслала свого.

ІМПЕРАТОР: З чим ти приходиш, мій хлопче?

ПАЖ: Мій пане,
Дозволу просить сестриця у вас
Дещо сказати для неї бажане.

ІМПЕРАТОР: Прийде сама вона?

СТРЕФОН: З нею є князь.

ІМПЕРАТОР: Дивно, чому він цю зустріч бажає
з нею разом.

ПАЖ: Ми не знаємо цього.

ІМПЕРАТОР (убік): Що за бажання, ніяк не вгадаю,
Що їх веде до покою мого.

(Стрефону): Ось моя воля, Стрефоне й хлопчисько,
Хай вони ввійдуть. Обох їх прийму.

(убік): Здійсняться пляни мої і вже близько
Новгород з Києвом я осягну.

Стрефон і паж відходять

І поведу у Дніпровські простори
Військо, гартоване в славному бою,
Наші кордони сягнуть аж до моря,
В Скитську країну я браму проб'ю.
Цісарську велич, могутність корони
Всім покажу, щоб це кожний пізнав.
Військо, одягнене в пурпур червоний,
Край опанує, де був Святослав.

Скрізь запроваджу наш устрій державний,
А сараценів я вже переміг,
З місяцем й зіркою прапор їх славний
Впав і лежить біля наших він ніг.
Беріг Дніпра нам кордоном не буде,
Підемо в край, де шумить Гайдаспів,
Київ і Новгород грек наш здобуде,
Далі підкоримо ми Танаїс.

ТРИО. — Імператор, Володимир і Анна

ВОЛОДИМИР: До цісарських нащадків приєднаю
Русь Київську і нарід її —
В єдиному обряді і звичаю
Обох народів зіллються сини.
Я зачарований могутністю держави —
Країни цезаря. Хвала її красі.
Росте любов моя до Анни величаво,
Її здолати кволі сили всі.

О радосте, коли в розмові з нею —
Відчув я — це кохання без прикрас,
Вона словами, ніжністю своєю
Порив любови збуджує весь час.
Як слухаю її, неначе в казці
Для мене голос Анни гомонить.
В подружньому житті, в коханні, в ласці
Хай час наш в землях предківських
летить.

АННА: Я візантійське військо в битві сміле
На Русь для оборони надішлю
В той час, коли варязькі гострі стріли
Вражають сараценів у бою.
Нащадків роду цезаря з'єднати
З його потомством час велить мені.
Кохання наше вічно розквітати
Хай буде. Хай бренять про це пісні.

О радосте, коли я з ним в розмові,
Я знаю: це кохання справжній знак,
Що він словами ніжності, любови
Мене до щастя пориває так.
Коли він тут — неначе Бог на небі,
Як скаже — ніби мовить Дух Святий.
Він — мій на все життя, на всі потреби
Нехай наш час пливе в царині мрій.

Ява 2 і арія — Імператор, Володимир, Анна

ІМПЕРАТОР: О сестро, з чим тепер ти завітала
З достойним гостем, гідним пишноти?

АННА: Рука Господня владно спрямувала
До тебе, брате, нас обох прийти.

ІМПЕРАТОР
(убік): Сповняються мої всі сподівання!
(Анні): О сестро люба, я радію сам,
Бо щастя, що тобі від Бога дане
Корисне буде і державі й нам.

АННА: Я християнка й рада понад міру,
Що князя київського і його весь рід
Я наверну на християнську віру
І поведу до слави і побід.

ІМПЕРАТОР
(Володимир): Чи правда це, що Анна говорила?
Бажаєш ти піти на вірну путь
І визнати Господню Правду й Силу?

ВОЛОДИМИР
(Імператору): До слів моїх тепер уважний будь:

Арія.
ВОЛОДИМИР: Володарю, той сповнений без міри
Жагучим прагненням монарх Русі
Пізнати те, чого навчає віра
Твої Церкви понад віри всі.

Міцна вона у грецьких володіннях.
Господнє Слово прийняв я в себе,
Його я Волю зрозумів в терпіннях,
Вона одушевила і мене.

Володар ти великої країни,
Понад усе моє бажання знай:
В сестрі твоїй вбачаю я дружину,
Любов до неї привела в цей край.

Мене і я забув всі протиріччя,
Підступство зрад і сляво перемог,
Понад усе возніс і возвеличив
Ці землі, де царить Єдиний Бог.

Ява 3 і арія — Імператор і Володимир

ІМПЕРАТОР: Що кажеш ти?

ВОЛОДИМИР: Сестру твою кохаю!

ІМПЕРАТОР: Що кажеш ти?

ВОЛОДИМИР: Палку любов її
З'єднати я хотів би з рідним краєм
І до Русі любов ту донести.

ІМПЕРАТОР (убік): Попалась пташка в паству на приманку —
(Володимиру): Та тільки як же, щоб сестра моя,
Яка відома всім як християнка
Та визнає Господне Навчання —
І як вона раптово мала б стати
Дружиною невірному, скажи.

ВОЛОДИМИР (убік): Що каже він? І що відповідати?
Скажи, щоб тут не перейшов межі.

ВОЛОДИМИР (Імператору): Невже урочисті запевнення в коханні
Невірного не є подібні тим,
Що християнин дасть. Розваж мудріше,
пане.

ІМПЕРАТОР (убік): Любов він зраджує запевненням палким,
(Володимиру): Невірні нашу віру споглядають
І, бачачи свою шкідливу путь,
Вони на шлях правдивий повертають
І Ім'я Боже серцем пізнають.

ВОЛОДИМИР: Це все, що маю я вчинити,
Лиш віру визнати Христа,
Тоді зі мною буде жити
І Анна. Здійсниться мета.

ІМПЕРАТОР: Так, князю, як вода священна
Очистить від гріхів тебе,
Тоді і Анна й суверенність
Корони цезарів прийде.

ВОЛОДИМИР: Чи правда це? Чи це можливе?
Язик німіє, бракне слів.
Щоб довести, що я щасливий.
Яке блаженство я вкусив!

Арія.
ВОЛОДИМИР: О ясні світлі зорі неба,
На радість гляньте ви мою,
Знайшов я щастя там, де треба,

Хоч в землях цезарів стою.
В цей день кохана мила Анна
Уже належить до Русі,
Любовні наші почування
Цвітуть у всій своїй красі.

Сьогодні Київська держава
Вже прийме Анну в дім князів.
Наш стольний Київ — місто слави
І Мати Руських Городів
Нову княгиню привітає;
Сповнились мрії давніх літ,
Кохання Анни запевняє
Добра і радости прихід.

ТРІО. — Імператор, Володимир і Анна

ІМПЕРАТОР: Перш за все ти мусиш охреститись.
Як прийде невірництву кінець
З Анною ти зможеш одружитись
І від нас одержиш ти вінець.

ВОЛОДИМИР: Це і все? Чому ж про воду,
Що освячує, ти й слова не сказав?

АННА: До Христа ніхто не йшов з народу,
Хто Його обряду не пізнав.
Все тут відбувається в натхненні
Як нам Августин сказав для всіх:
«Всі обичаї у Церкві є священні,
То ж з пошаною відзначуйте ви їх».

ІМПЕРАТОР: До земель своїх тепер вертайся
І до слів поради, що скаже клир,
Пильно, князю, весь час прислухайся,
Анну матимеш, вінець і в серці мир.

Ява 4. Фінал — Володимир, Анна, Імператор

ІМПЕРАТОР: Вже близько здійснення задуманого мною,
Тепер він справді наш, в сильце попав
як птах.

Любов жіноча полонила грою,
У нашій владі він, у наших він руках.
Дружинники його моїй скоряться волі

І будуть слухати наказів всіх моїх:
У бій підуть на сараценів в поле,
І Анну не дамо до варварів чужих.

ВОЛОДИМИР: У всьому Божу Волю добачаю,
Вона мені у дар дала любов,
В день бою і в день радості без краю
Я переконаюсь і тверджу знов і знов:
Панує скрізь Єдина Божа Сила.
Я з Анною почну добу нову.
О радосте безмірна, легкокрила,
Олега мрії бачу на-яву.

АННА: Любов, що в нас цвіте, заборонити
Не в стані й спадкоємець королів.
Кохання можемо тепер проголосити,
Воно не таємниця, не дар снів.

Русь Київська еднається із нами,
Її як Новгород той самий шлях веде.
Кохання наше квітне по-між нами
Аж час хрищення князя надійде.

В С І: Русь Київська еднається із нами,
Її як Новгород веде єдина путь,
Кохання їх цвістиме тими днями
Аж дні хрищення князя надійдуть.

(Кінець третього акту)

АКТ ЧЕТВЕРТИЙ

СЦЕНА ПЕРША

Престольна Імператора. Зібрання всього імператорського двору. Імператор на престолі. До нього звертається двірський канцлер-секретар.

Імператор, Василій, Аркадіус, Хор

Ява 1 і арія — Імператор, Василій, хор

ВАСИЛІЙ: Ноздроес — цісар Вавілону,
Володар асирійських нив,
Друг претендента твого трону
Склеруса, в війнах потерпів.
Нема вже нападів ворожих.
Настав нарешті мирний час.

ІМПЕРАТОР: Подяку шлем за поміч Божу.
Безпека, мир тепер у нас.

Арія.
ІМПЕРАТОР: Гляньте, зміцнив
Бог наші кордони.
Гляньте, скріпив
Міць нашого трону.
Гляньте назад
Як ворог тікає,
Гляньте, Багдад
Ніч темна вкриває.

Гляньте, грек, рус,
Як Рим тріюмфує.
Гляньте, Склерус
Брехнею торгує.
Гляньте, вінець
Склерус вже втрачає.
Гляньте, Творець
Нам мир посилає.

ХОР: Гляньте, Творець нам мир посилає.

Ява 2 і арія — Імператор і Василій

ВАСИЛІЙ: О наймудріший володарю, справа
(Імператору): Є ще одна, це — твоєї сестри:
Анна до князя у Руську державу
Хоче відплисти цієї пори.

ІМПЕРАТОР: Що ж, запроси її. Я обміркую,
(Василію): Щоб все було як велить її сан.

ВАСИЛІЙ: Добре. Одразу до Анни піду я.
(Імператору): Перекажу, що її кличе пан.

Арія.
ВАСИЛІЯ: Вона ввесь рік молилась
Діждатись дня цього
Побачити стремилась
Коханого свого.

Її кохання пута
До князя аж ніяк
Не можна відвернути,
Лишити тільки так.

Не висловлять нічого
Тепер її слова.
Любовію до нього
Забита голова.

А я, хто нещасливо
Провів життя своє,
Сам бачу що за диво
Кохання нам дає.

Х О Р: Він той, хто нещасливо
Провів життя своє,
Сам бачить що за диво
Кохання нам дає.

(Василій відходить)

Ява 3 і арія — Імператор і Аркадіус

АРКАДІУС: Мій добрий пане, що на думці маєш?
Ти Анні — роду римського дочці
Віддатись варварові дозволяєш?

ІМПЕРАТОР: Чому мені питання ставиш ці?

АРКАДІЮС: Чи ти забув про сан сестри своєї?

ІМПЕРАТОР: Що означає мова ця твоя?

АРКАДІЮС: Як гідний князь руки сестри твоєї —
Хай буде так, як ні — скажу щось я.

ІМПЕРАТОР: Говориш ти натяками, о друже,
Моє прив'язання до тебе знане всім.
Я слухаю. Мені це не байдуже.

АРКАДІЮС: О слава Богові! Вслухайсь словам моїм.

Арія.
АРКАДІЮС: Коли то проти тебе той завзятий
Склерус в безумній гордості повстав,
Хотів твою корону відібрати
То був я тим, хто справу врятував.

Це я охоплений чуттям самопосвяти
Здержав в покорі варту. Присягли
Тобі на вірність вартові і шати
Для тебе лиш одного зберегли.

І хоч боровся я, щоб ти зберіг корону,
Не тільки це одне тоді на думці мав.
Не міг звільнити серце я з полону
І образ Анни в мріях повставав.

І так молився, марно сподівався,
Що серденько її здобуду врешті я,
До себе Анну привернуть старався,
Але її любов до князя завела.

Ніяк вона уваги не звертала
На мене і тепер на кораблі
Поплисти геть у Київ побажала...
Що діяти? Як стримати її?

Усім, що є святе, я закликаю
Тебе, їй залишитись накажи.
Віддай мені ти Анну, я благаю,
Хіба не гідний я її, скажи?

ІМПЕРАТОР: Що чую я? Знов перепони?
По боці правда є в нього.
Для мене він зберіг корону.
Не смію скривдити його.

Ява 4 і дует — Імператор і Аркадіус

ІМПЕРАТОР: Ти служив мені вірно. Я у висліді маю
Цей вінець імператорський на голові.
Гідний взяти Анну і я добре знаю:
Твій суперник з Руси не є гідний її.

АРКАДІУС: Що за щастя! Поети хай співають нам оду!

ІМПЕРАТОР: Так, здобув же ти славу, то прийми
нагороду.

ДУЕТ — Імператора і Аркадіуса

ІМПЕРАТОР: Славний мій друже, бери нагороду:
Руку моєї сестри ти приймай
Подвиг твій — приклад всього народу,
Ти врятував нашу владу і край.

Посеред греків знайшлася людина,
Що збереже честь моєї сестри.
І родовід наш в віках не загине
Не пропаде, не зазнає ганьби.

АРКАДІУС: Пане коханий, беру нагороду:
Нею рука є твоєї сестри,
Їй не дорівнюють жодні клейноди
Це я тобі запевняю згори.

Грек я. Нагода велика настала
Вирвати римлянку з рук дикуна.
Щастя безмірне обом нам припало
Вірю, що буде щаслива вона.

СТРЕФОН: Мій пане, твоя сестра з почетом надходить.

Входять Анна, Василій, Ірина і по́чет

КАБАЛЕТТА — Імператор і Аркадіюс

ІМПЕРАТОР: Посеред греків знайшлася людина,
Що збереже честь моєї сестри.
І родовід наш в віках не загине
Не пропаде, не зазнає ганьби.

АРКАДІЮС: Грек я. Нагода для мене настала
Вирвати римлянку з варварських рук.
Щастя велике обом нам припало:
Анна не знатиме горя і мук.

Ява 5 — Імператор, Анна, Аркадіюс

АННА: Мій брате, мене ти покликав?

ІМПЕРАТОР: Так, люба.
Вже скоро весілля твоє.

АННА: Правда це? Коханого довго чекаю до
шлюбу.

ІМПЕРАТОР: Він тут, ось вдивись ти у його лице.

АННА: Як? З Києва князь вже прибув? Просто
дивно.

ІМПЕРАТОР: Ні, князь той не є тебе гідний ніяк.
Ти з римського роду, тобі буде рівний
Той, хто край врятував, хто геройський
воjak.

АРКАДІЮС: О Анно прекрасна, тебе я благаю
Від Риму обличчя ти не відвертай.
Даремно судженого десь ти шукаєш,
Суджений твій тут, йому згоду ти дай.

Арія.
АРКАДІЮС: Твоя любов ось тут є, Анно,
Ось тут, улюблена моя,
Хай йде у забуття захланний
Той князь і вся його земля.

Від мене почуття правдиві
Прийми, подруго. Увінчай

Коханням ти мене щасливим.
Своє життя з моїм з'єднай.

Арія.
АННА: Про мене ти не мрій даремно,
І не старайся завести.
Тебе о тім я прошу чемно,
Мене не переманиш ти.

Не забуду слова свого я
Це слово іншому дала.
Наложницею теж не буду,
Бо князю вірність прирекла.

ДУЕТ — Аркадіуса і Анни

АРКАДІЮС: Твоя любов ось тут, кохана,
Ось тут, дитиночко моя,
Хай піде в забуття захланний
Той князь і вся його земля.

Ти бачиш почуття правдиві
Мої до тебе. Згоду дай.
Мерщій зроби мене щасливим
І наші долі поєднай.

АННА: Про цю любов не мрій даремно,
Бо інший вже оволодів
Моїм серденьком. Будь в тім певний,
Не витрачай своїх ти слів.

Я іншому вже обіцяла,
Вже з іншим щастя бачу я.
Іти з тобою не пристало.
Не думай ти, що я твоя.

АРКАДІЮС: Мої признання не приймаєш?

АННА: О не проси мене ти, ні!

АРКАДІЮС: Мою любов ти відкидаєш?

АННА: Напасти не роби мені.

ІМПЕРАТОР: Дай відповідь, не вередуй.

АННА: Як хочеш — ось вона. Почуй.

Арія.
 АННИ: Упевнена в своїм коханні
 Я князю вірність прирекла.
 З тобою навіть при бажанні
 Я б одружитись не могла,
 Бо тільки київському князю
 Я долю віддала мою,
 А ти покинь свій шал фантазій,
 Залиш надію ти свою.

ІМПЕРАТОР і АРКАДІЮС: Ти відкидаєш нашу волю?

АННА: Це справді так!

ІМПЕРАТОР: Ось воля наша — будь слухняна їй.
 Аркадіус віднині — суджений твій.

Ява 6 — Імператор, Аркадіус, Анна, Ірина,
 Василій, хор

ІМПЕРАТОР: Моїй ти волі покорися.
 Аркадіус — суджений твій.
 Або в черниці обернися
 І в монастир іди сумний.

АРКАДІЮС: Не вікидай мене ти, Анно,
 Суджений твій — це тільки я.
 Будь вірною мені, кохана,
 Люблю тебе і ти моя.

АННА: О горе! Що мені робити?
 Мій наречений тільки князь.
 Невже у келію, в обитель
 Моя дорога простяглась?

ІРИНА: О горе їй, відважній Анні
 Мікос її далеко так,
 Його дружинники не в стані
 Звільнити дівчину ніяк.

ВАСИЛІЙ: Нещасна жертва! Бідній Анні
 Невже зректися мрій своїх?
 Хто виграє у цім змаганні
 Хто переможцем вийде з них?

Х О Р: Солодка діво безталанна!
 То ж імператор наказав,

І мусиш бути ти слухняна
Тому наказу, що він дав.

ІМПЕРАТОР, АРКАДІОС,
ХОР: Скорись в покорі.

АННА: О розпач! Горе!

На сцені залишається Анна, Ірина і Василій —
всі інші виходять

Ява 7 — Анна, Ірина і Василій

АННА: Ну, що робити?

ІРИНА: Ой лиха година!
Згадай ще перед тим, як князь у тебе був,
Тебе остерігала я.

АННА: Ірино!
Мовчи! Про відступ мови, щоб ніхто не
чув.
Хіба то відступ був як Цезар межі рівні
Дав аж по океан й став славний на весь
світ?

ІРИНА: Навіщо кажеш це?

АННА: Чи ж я не Цезарівна
І не продовжую той славний римський рід?

ВАСИЛІЙ: О панно! Той Аркадіос вразимий
Твоїм судженням буде доти, як твій брат
Увінчаний короною із Риму
Потребуватиме на поміч руську рать:
Склерус в кайданах. Але всяк буває:
Його покличе Нозроес і дасть війська.

АННА: Чи ж змінить брат мій пляни?

ВАСИЛІЙ: Хто це знає?
Та терпеливий перемаже. Будь стійка!

В С І: Так! Терпеливий все перемагає.
То ж будь стійка,
Так, терпеливий все перемагає.
То ж будь стійка!

АКТ ЧЕТВЕРТИЙ

СЦЕНА ДРУГА

Замок Володимира в Києві. Володимир сидить глибоко задуманий. За сценою чути хор болгар.

ХОР БОЛГАР (за сценою): Крізь гори і застави
Линь пісне величава,
Про Господа співай.
Спасителеві слава!
Нам благодать подай!

Ти, пісне, з уст народних
Прослав ім'я Господне,
Несися вздовж і вшир!
Хай дасть нам Бог сьогодні
Життя, здоров'я, мир.

Входить Ярослав

Ява 1 і арія — Володимир і Ярослав

ЯРОСЛАВ: Мій батьку дорогий! До поїздки в край
грецький
Ти іншим був. Цього я не збагну.
Бував на ловах ти, вслухався в горн
ловецький,
Тепер свій час марнуєш тут. Чому?

ВОЛОДИМИР: Мій сину! До часу як переплив я море.
Як з бурями змагався, аж доплив
До мурів, на яких князь київських
просторів —
Олег свій щит нездоланий прибав,
До цього часу я не знав моєї
Судженої, яку чекаю тут.

ЯРОСЛАВ: О батьку мій, чи ж кинеш ти для неї
І лови й соколів й підеш на іншу путь?

ВОЛОДИМИР: Мій сину, трон тебе чекає, знаєш,
Життя в короні маєш провести,
Любов до знань пізнати, любий, маєш
І пізнання любови обрести.

Арія.
ВОЛОДИМИР: Ще поки переплив я шир Евксина.
Ще поки здійснив прагнення своє
Вважав, що у житті найвищим чином
Не віра, не любов, а битва є.

Дізнався про Христа в військовім вирі,
А Нестор віру цю давніше знав,
За морем я пізнав любов і віру,
Якої клич любови вимагав.

Там Анну я зустрів, прекрасну Анну,
Яка в сердешній доброті своїй
Мене прийняла тепло як кохана,
Хоч Цезарева кров тече у ній.

Красу її душі я полюбив безмежно,
Русь з нею піднесу я до висот,
На шлях Христа широкий і безбрежний
Я з нею виведу весь наш народ.

Входить: Нестор головний жрець і хор

Ява 2 і арія — Володимир, Нестор і хор

ХОР: Хвала тобі, о княже світлий,
Володаре всіх цих країв,
Які добробутом всі квітнуть,
До тебе лине вдячний спів.

ВОЛОДИМИР: Ви з чим прийшли?

НЕСТОР: Монарх багатий
Держави римської прислав
Послів, що хочуть передати
Тобі що цісар наказав.

ВОЛОДИМИР: Тут Анна мила!
(Нестору): Нехай ввійдуть!

НЕСТОР: Наказ я сповню твій!

(Нестор відходить)

ВОЛОДИМИР: Моя тут Анна!
(убік):
(Ярославу): Склади пошану, сину, їй.

Арія.
ВОЛОДИМИР: Не можу я переказати,
Що діється в душі моїй.

І скоро зможу я узяти
Її — дружину в палац свій.

ХОР: І скоро зможе він узяти
Дружину Анну в терем свій.

ВОЛОДИМИР: Спасіння у Христовій вірі
Прийшло для мене і Руси.
Прекрасна Анна, з духом миру
Мені це щастя принеси!

ХОР: Прекрасна Анна з духом миру
Йому дасть щастя і Русі.

Входить Нестор, Юстин і прибічні

Ява 3 — Володимир, Нестор, Юстин, хор

Кабалетта
ВОЛОДИМИР: Та де ж моя в майбутньому дружина?
Де вона, улюблена моя?
Приведіть її. Скажіть яка причина,
Що тут її між вас не бачу я?

НЕСТОР: Пане всемогучий! Вислухай раніше
А тоді чи гнів чи радість виявляй.

ВОЛОДИМИР: Що говориш ти? Кажи ясніше!

НЕСТОР: Дай йому сказати.

ВОЛОДИМИР: Починай!

ЮСТИН:
(читає сувій паперу)
Пане всемогутній! Ось монарше слово
Ми — володар Риму й віри захисник
Братові своєму, князю з круч Дніпрових
Шлемо привітання, зичим щастя ввік.
Вдячні ми за приязнь, дружбу незрадливу,
Цінімо відвагу в війнах немало
І як нагороду нашу справеливу
Шлемо ми від серця князеві хвалу.

ВОЛОДИМИР: Це і все? Не згадано про Анну.

ЮСТИН: Це казати цісар не велів.

ВОЛОДИМИР: Прагну чути відповідь бажану.
Про кохану мовте кілька слів.

ЮСТИН: Посланця хіба схопити смієш.

ВОЛОДИМИР: Скажеш, чи на муки ти підеш?
Мушиш все розкрити, розумієш!

ЮСТИН: Протестую!

ВОЛОДИМИР: Але скажеш все ж!
Гей, беріть його!

ЮСТИН: Спинись! Доволі!
Ти розгнівався о, княже, вкрай!
Я тепер твоїй скоряюсь волі.

ВОЛОДИМИР: Відпустіть! Хай каже. Починай!

ЮСТИН: Грізний княже, знай: твою суджену
Мимо волі дівчини узяв
Злий Аркадіус, той вартівник шалений.
Цісар наш йому сестру віддав.

ВОЛОДИМИР: Що ти кажеш! То чужому дано
Милу Анну, втілення краси.
Ти від'їдеш та своєму пану
Ось такі слова передаси:

ВЕРХОВНИЙ ЖРЕЦЬ: Ти бачиш — це кара тобі від богів.
Зважай, не зрікайся ти віри батьків.

Х О Р: Чи суд богів це? Де ж та міць Христова?
Невже Перун, який нам громи шле,
Насправді всім керує, він грозовий
І Русь ціла йому поклони б'є?

НЕСТОР: Не слухай їх, Христові будь вірний,
А не тому, хто тоне у гріхах.
Удари долі витривай покірно
І нагороду знайдеш в небесах.

ТРІО — Володимир, Нестор, Верховний жрець

ВОЛОДИМИР: О що робити! Що робити!
Якого лиха я зазнав.

Чи від Христа б мав відступити,
Якого щойно упізнав.
Одна лиш путь мені відкрита,
Щоб досягти, чого бажав.

НЕСТОР: О княже знай: не залишає
Христос того, хто вірний є!
Хоч Анну нині не пускають,
Христос не промине тебе.
І дар тобі приготує.
О княже, витримай усе!

**ВЕРХОВНИЙ
ЖРЕЦЬ:** Ти Перуна відчув гнів грізний,
Який на тебе упаде.
Скорися поки ще не пізно.
Він за непослух громи шле.
А ні — повернеш ти відчизну
У небезку. Нею є

В С І: Війна!

Х О Р: Війна!

Ява 4. Фінал — Володимир, Нестор, Юстин,
Верховний жрець, хор

ВОЛОДИМИР: Війна!

Х О Р: Така його воля!

**ВОЛОДИМИР
(Юстину):** После, наблизся! Ось слово моє
Ти передай коханцеві долі!

Х О Р: Ось його слово! Війна слово те!

**Арія.
ВОЛОДИМИР:** Моєю будеш Анно — зоре,
Належатимеш лиш мені.
Перейде руське військо море
І стане в лави бойові.
Візьму Тавриду! Одисею,
Ти Іфігенію шукай.
Василю, ласки ждеш моєї?
Моєю буде Анна, знай!

АНСАМБЛЬ: Моєю будеш Анно — зоре,
Належатимеш лиш мені.
Переїде руське військо море
І стане в лави бойові.
Візьму Тавриду. Одисею
Ти Іфігенію шукай.
Василю, ласки ждеш моєї
Моєю буде Анна, знай!

НЕСТОР: Його кохана Анна скоро
Належатиме лиш йому
Переїде руське військо море
І переможе смерть саму.
Князь християнський захищає
Свої права проти того,
Хто зрадив слово. Бог сприяє
Тому, хто слухає Його.

ВЕРХОВНИЙ ЖРЕЦЬ: Перун карає: війн заглада
Наносить рану не одну.
Вже, щоб здобути вищу владу
Князь Русь втягнув в тяжку війну.
Хай батьків трон війни причина,
А не жінки та ще й чужі —
Це приведе край до загибелі.
Перуне! Нам допоможи!

ЮСТИН: Коли край мечем карати хоче
Цей князь. Його слова — закон.
Піде на Таврію, оточить
Інфіанасу і Херсон.
А далі і на Візантію
Пішле він військо в кожний час!
Рятуй нас. Пресвята Маріє!
Охороняй Ти Боже нас.

Х О Р : Князь все своїм здобуде —
Як це робив увесь рід його.
Херсон і дальші землі будуть
Втрачати цісаря свого.

Чарівної ніжної Анни
Йому дістанеться рука,

Бо щоб здійснить свої бажання,
Він поведе свої війська.

ФІНАЛ — Закінчення

В С І: Хай найвищі сили заговорять,
Допоможуть тим, хто правий в цій розгрі.
Почалась війна: Підносьте вгору
Світлі і всечесні княжі прапори!

АКТ ЧЕТВЕРТИЙ

СЦЕНА ТРЕТЯ

Приймальня імператора в Константинополі.
Імперський двір у зброї.

Входить Імператор, Анна, Василій, Грина, Аркадіус і придворні

ХОР: О день радісний! День щасливий!
День, як Анна до шлюбу іде.
Наш Аркадіус витязь сміливий,
Перед ним кожний ворог впаде.
Всі вітаймо! Співаймо веселих пісень!
Зустрічаймо цей радісний день!

ІМПЕРАТОР: Люба сестро! Настав вже і день твого
шлюбу
І, як Божий і людський закон нам велить,
Із оселі батьків наречений твій, люба
Візьме тебе в свій дім в цю омріяну мить.

АННА: Я сприймаю як сон те, що має тут статись,
Проти волі іду за нелюба, без слів.
Не даєш ти мені з милим князем побратись,
Хто твій трон захистив і державу зміцнив.
(Плаче)

АРКАДІЮС: Як це так! Що це сталося тут по-між нами?
Наречена до віртаря йде зі сльозами.

Арія.
АРКАДІЮС: О кохана, забудь всі страждання,
Заспокійся і сльози спини.
Йдем до віртаря. Наші бажання
Хай здійсняться як райдужні сни.

Ясна квітко надії! О зоре,
Ти освітиш мені путь в житті
Ти зі мною не знатимеш горя.
Рай з тобою я мрію знайти.

Арія.
АННА: Наче привід мене огортає.
Все навколо сприймаю як сон.

Що сказати на це, я не знаю.
Кажуть — це вимагає закон.

Мовчки недругу я присягала
Хоч і іншого палко люблю,
На кого мені доля вказала,
Без якого я щастя гублю.

ДУЕТ — Аркадіюса і Анни

АРКАДІЮС: О кохана, забудь всі страждання
Заспокойся і сльози спини.
Йдем до вітваря. Наші бажання
Хай здійсняться як райдужні сні.

АННА: Ясна квітко надії! О зоре,
Ти освітиш мені путь в житті.
Ти зі мною не знатимеш горя
Рай з тобою я мрію знайти.
Наче привід мене огортає.
Все навколо сприймаю як сон.
Що сказати на це, я не знаю.
Кажуть — це вимагає закон.

Мовчки недругу я присягала,
Хоч і іншого палко люблю,
На коло мені доля вказала,
Без якого я щастя гублю.

ІМПЕРАТОР (під кінець дуету):

О заспокойся, я благаю
Утішся, сум залиш ти свій.

У кульмінації, серед громових звуків барабану
виступає посланець

ПОСЛАНЕЦЬ: Вас, всемогутні всіх вітаю!

ІМПЕРАТОР: Що нам приніс? Кажі мерщій!

ПОСЛАНЕЦЬ: Приніс я вістку вкрай тривожну:
Могутній Святославів син
Йде на Тавриду переможно.
Про все вам розповість Юстин.

Х О Р: Що сталося? Що сталося? Жахливо!
Невже це війна у нас знов?
Невже отой князь нечистивий
Пролити хотів грецьку кров?

(Входить Юстин)

ІМПЕРАТОР: Мій после, прошу нам казати!

ЮСТИН: Князь київський на нас напав,
Твердині наші хоче взяти.

ІМПЕРАТОР: Чому ж війну він розпочав?

ЮСТИН: Всесильний пане! Через Анну...

ІМПЕРАТОР: Ти щось без дозволу сказав?

ЮСТИН: Він був жорстокий, неблаганний...

ІМПЕРАТОР: Ти без доручень розплескав.

ЮСТИН: Немає сили, щоб змінила
Що князь скавав військам своїм.

ІМПЕРАТОР: Важкий твій злочин! О безсилий,
Ти таємницю зрадив їм.

АРКАДІУС: Таврійський край для нас важливий.

ВАСИЛІЙ: Тепер ти, цісарю, пізнав
Яка то доля всіх зрадливих,
Хто власне слово поламав.

ІМПЕРАТОР: Ну, що ж! Єдина відповідь — війна!

В С І: В і й н а !

ІМПЕРАТОР: Єдиний лік йому — війна.

Х О Р: Війна, війна, війна, війна!

АННА,
ВАСИЛІЙ,
ІРИНА: Чи ж буде відповідь одна?

ІМПЕРАТОР,
АРКАДІУС: Єдина відповідь — війна!

Х О Р: Війна, війна, війна, війна!

АННА,
ІРИНА,
ВАСИЛІЙ: Будучність наша так сумна.

ІМПЕРАТОР,
АРКАДІЮС: Єдина відповідь — війна!

Х О Р: Війна, війна, війна, війна!

У С І: Війна!

АРКАДІЮС
(Анні): О Анно, у бій я рушаю,
В кайданах князя приведу.
На тебе прав той князь не має.
Я це у битві доведу!

ІМПЕРАТОР: Хоробрий лицарю ти мій, іди у бій!

Х О Р: Війна, війна, війна, війна!

АННА
з хором: Що ж діяти мені?

ІМПЕРАТОР
з хором: Ми переможемо в війні!

Х О Р: Війна, війна, війна, війна!

АННА
з хором: Що ж діяти мені?

ІМПЕРАТОР
з хором: Ми переможемо в війні!

У С І: Війна!

АННА: О Боже, пожалій небогу!

АННА
з хором: О Боже, дай Ти допомогу!

ІМПЕРАТОР
з хором: Пішли нам, Боже, перемогу!

Х О Р: О Боже, дай їй допомогу!

(Кінець четвертого акту)

СЦЕНА ПЕРША

Палата імператора. Входить імператор у задумі.

Речитатив і арія.
ІМПЕРАТОР: Як справи на війні? Чи наше військо мужне
Уже перемогло? Напевно. Бо ніяк
Князь київський не здержить тиск
Полків Аркадіуса. Але й князь вояк.
Любовний крах підсилив в ньому лютю.
О хай же греки верх в війні візьмуть!
(Входить Стрефон)

Ява 1 і арія — Імператор, Стрефон, Анна

СТРЕФОН: Мій цісарю!

ИМПЕРАТОР: Це хто?

СТРЕФОН: Стрефон покiрний.

ІМПЕРАТОР: Що хочеш ти сказати? Пізній час.

СТРЕФОН: Володарю, Аркадіюс наш вірний
Від себе вислав післанця до вас.
Гонець є втомлений і хоче зразу
Ввійти до пана і розповісти...

ІМПЕРАТОР (Стрефону): Про битву? Про погром лихого князя?
Хай ввійде.

СТРЕФОН: Я піду його ввести.

(Виходить)

АННА: Мій брате!

(Входить Анна)

ІМПЕРАТОР: А, це ти! Є вість цікава —
Твій князь в бою розгромлений цілком.

АННА: Невже це правда? Горе! Боже правий!
Боронились ми мужньо, та все надаремно,
Не могли зупинити лихих ворогів.

ІМПЕРАТОР: Так, правда. Стався там страшний погром.

АННА: Яка ж то доля сина Святослава?
Чи він живий, чи то поляг в бою?

ІМПЕРАТОР: Забудь його. Померкла князя слава,
Він втратив вже могутність всю свою.
Помер він чи в полоні — це байдуже —
Він ватажок не війська, а овець.

АННА: О ні, неправда, він шляхетний дуже!

ІМПЕРАТОР: Тебе не гідний він. На цьому і кінець!

АННА: А як загинув він? Поляг смертю героя?

ІМПЕРАТОР: Цього не знаю. Втім прибув сюди
Посол, він розповість про вислід бою,
Про весь перебіг славний боротьби.

АННА: О Боже, душу мужнього героя
Прийми в Своє небесне Царство, в рай.
Люблю його, він є завжди зі мною.
О Діво Пречиста, Ти поміч дай.

Арія. АННА: О Царице Небес, з Неба
Бачиш долю Ти всіх;
Ждем завжди ласк від Тебе
І благаємо їх.

Знаєш тяжке наше лихо,
Оглядаєш згори,
Посилаєш нам зтиха
Благословні дари.

Чуєш молитви усердні,
Вчителько всіх людей,
Син Твій, Господь Милосердний
Дав Тобі нас — дітей.

Вказує всім нам дорогу
Приязнь Твоя і любов,
І забезпечену змогу
Вірним шляхом йти знов.

Люд, о шляхетна Царице,
Первісний гріх несе.
Захист Твій твердий як криця
Від загину спасе.

В час люті, пільми, роздору
Мали єдиний шлях
Лиш до Твого омофору
Йшли з благанням в серцях.

Мати шляхетного Сина,
Хто із загибелі Спас
Душі всіх, чує й нині
Ті моління від нас.

Ява 2 і арія — Імператор, Анна, післанець

ПІСЛАНЕЦЬ: О цісарю!

ІМПЕРАТОР: Скажи про вислід бою!

ПІСЛАНЕЦЬ: О цісарю!

ІМПЕРАТОР: Скажи про цю війну:
Удвох почуєм про тріумф героїв.

АННА: О пощади!

ІМПЕРАТОР: Мовчи і слухай!
(до післанця): Ну!

ПІСЛАНЕЦЬ: О пане мій!
Наші збройні загони лихої години
Не встояли в рішучий момент.
Військо князя слов'ян і вікінгів дружини
Розгромили, розбили нас вщент.

Наше військо тікало, вороги наступали,
Прапори греків сумно упали на діл,
Проводир наш утік. Лютий ворог зухвало
Наступив уперед так нененаче Ахілл.

Князь облогу почав. В ніч холодну і темну
Він Херсон наче перстнем міцним оточив.

Мимо наших зусиль уночі через зраду
Місто впало і здався могутній Херсон,
Наш Аркадіус мужній не дав собі ради
І його відвели у кайданах в полон.

ІМПЕРАТОР: Аркадіус впав. Тріумфують кияни.
Нещастя! О доле, твій присуд страшний!

АННА: Аркадіус впав. Тріумфують кияни.
Я щаслива, що вій Володимир живий!

Кабалетта —
АННА: Мій князь живий! Князь все ж живий!
Хвала і слава Богу!
Аркадіус був заслабий
Здобути перемогу.

Мій князь живий! Князь все ж живий!
Хвала і слава Богу!
Мій князь у бурі бойовій
Одержав перемогу.

(Входить Василій)

Ява 3. — Імператор, Аркадіус, Василій,
Стрефон, Анна

ІМПЕРАТОР: Які ти нині приніс новини?

ВАСИЛІЙ: Звільнив Нозроес хижого Склеруса
І ворогів, що проти тебе йшли.
Вони всі в Каппадокії. Боюся,
Що мають смак до нашої землі.

ІМПЕРАТОР: Безсилі по херсонській ми знегоді.
До кого вдатись, щоб піддержку дав?

ВАСИЛІЙ: А нащо з князем ти зломив угоду?
Та ж він твою державу врятував.

ІМПЕРАТОР: Його не згадуй — він наш лютий ворог.

АННА: Ти сам його таким зробив!

ІМПЕРАТОР: Мовчи!
Його ми ще зітремо в порошок!

АННА: Признайся, що ти винний й не кричи!
(Входить Стрефон)

СТРЕФОН: Аркадіюс вернувся. Він свободний!

В С І: Аркадіюс!
(Входить Аркадіюс)

ІМПЕРАТОР: То так ти про добро держави дбав!
Як сталося, що слов'янин негідний
Могутню силу Риму подолав?

АРКАДІЮС: Володарю! Найвищий пан над нами
Нам перемогу шле або ні.
Все згідно з Волею Його. Ділами
Залежні ми від Нього у війні.

ІМПЕРАТОР: А як це сталося, що ти, бранцю вільний?

АРКАДІЮС: Володарю! Той варвар — слов'янин,
Що з ним ти мав угоду обопільну,
Мене звільнив. Це милосердя чин
Навіяний любов'ю до римлянки.

ІМПЕРАТОР: Що ж нам робити?

АРКАДІЮС: Накажи, і в бій
Піду і буду битись до останку.

ІМПЕРАТОР: О ні! О ні! Та ж ти ще молодий.
Отут на цьому форумі надії
Стояв і нам пропонував їздець,
Що як варяги вільмуть Візантію,
Це буде знак, що світу вже кінець.

АННА: А як же я?

ІМПЕРАТОР: Чи ж лиха ще не досить?

АННА: А я?

ІМПЕРАТОР: Та ж ось Аркадіюс — жених.

АРКАДІЮС: Ні, я не гідний, той хто вже не просить
Руки чарівнішої із усіх.

(Анні) Прекрасна, знай, що від сьогодні шлюбу
Зрікаюсь я. До князя мусиш йти.

- ІМПЕРАТОР: Що кажеш? Чи вона тобі не люба?
- АРКАДІЮС: Не гідний з нею під вінець іти.
- АННА: Хіба мене князь київський знов прийме?
- АРКАДІЮС: За тебе він провадить цю війну.
- АННА: Там ждуть мене цілунки і обійми...
- ІМПЕРАТОР: Що кажеш?
- АРКАДІЮС: Стрінеш долю з ним ясну.
- АННА: Безмежно я радію.
- ВАСИЛІЙ: Як Склерус напад зробить в злу годину,
Чи нам на поступки до князя йти?
- ІМПЕРАТОР: Чи ж може грецький муж із слов'янином
Без втрати гордості щось досягти?
- ВАСИЛІЙ: Але як Склерус прийде нам під брами
Лиш гордість в нас залишиться сама.
- ІМПЕРАТОР: Як бачу я, яка вчинилась драма,
Кінець моїм всім плянам. Все дарма.
- (до всіх) Так слухайте тепер мого наказу:
Вважаю — для добра всіх нас
І нашої держави хай же з князем
Одружиться сестра. Це мій наказ.
- ІМПЕРАТОР: О небеса, мені допоможіть!
- АННА: Бог вислухав мене в цю мить.
- АРКАДІЮС: Гідніший він її, що й говорить!

Ява 4. Фінал — Імператор, Каркадіус, Василій,
Анна, Ірина

- ІМПЕРАТОР: Я приневолений Волею Бога
Так поступити. Господь так рішив.
Зрадила нашим полкам перемога,
Миру ми просимо у ворогів.

Це виглядає як римська кончина.
Занепадає вже цезарська міць.
Та сила Божа завжди незрушима
Ми перед нею всі падаєм ниць.

АРКАДІЮС: Я поступаюсь гіднішому себе —
Він значно більше достойний, ніж я.
Хай все звершиться за волею неба
Боже, у всьому є воля Твоя.

Змушений я — так велить Божа сила —
Власній любові покласти кінець.
О, як би тільки все це зрозуміли
Римляни й взяли до власних сердець.

АННА: Сили небесні тепер об'явилися
І показали нам волю свою,
Римська корона в покорі схилилася
Власне безсилля пізнала в бою.

Радість велика мене огортає,
Б'ється підсилено серце моє,
Кращої долі пора наступає:
Бог мені щастя найбільше дає.

ВАСИЛІЙ: Врешті монарх, що над нами панує
Визнав безповоротно волю Христа!
Бачимо всі ми як владно керує
Вчинками цезаря воля Свята.

Хай справедливість й закон посідають
Місцеве належне в цей день і повік,
Хай правосуддя всі справи ладнає
Так як для нас це Спаситель прирік.

ІРИНА: Анна діждалася Божої ласки
Їй усміхається щастя й любов!
Наша держава, зазнавши поразки,
Прийме тягар княжих скрутних умов.

Анна радіє. Аджеш Божа Сила
Князеві вже перемогу дала —
Так правосуддя свій присуд ствердило,
Так справедливість тут перемогла.

СЦЕНА ДРУГА

Херсонська фортеця.

Ява 1 — Хор, Володимир, Нестор

В С І: Ми здобули перемогу!
Ворог піддався в бою!
Так ми одержали змогу
Міць проявити свою!

Греків розбили, вступили
В більшу з таврійських фортець.
Наші полки прикрасили
Успіхом княжий вінець.

Арія.
ВОЛОДИМИР: Наші дружинники опанували
Місто могутнє Херсон.
Греки тяжкої поразки зазнали
І піддалися в полон.

Благовійну ми силу пізнали
Нею перемога дана,
Лиш завдяки їй твердиня упала —
Нам вже належить вона.

Не лиш для Анни ми в бій виступали:
В гніві, у смертнім бою
Вічне життя і любов ми шукали.
Здійснюєм ціль ми свою.

Ненависть наша повстала з любови:
Ми цю війну почали, щоб мир був
І щоб даремно ніхто не лив крови,
Наших вимог не забув.

АНСАМБЛЬ — Володимир і хор

ВОЛОДИМИР: Пам'ятайте, не лише для Анни
Ми ведемо наше військо в бій,
В гніві і бою лежить шукання
Вічного життя, любови, мрій.

ХОР: Ми розбили греків, знищили їх силу,
Здобули могутній ми Херсон.

Греки у безладді відступили,
Їх чекає смерть або полон.

(Хор відходить)

Ява 2 і арія — Володимир, Нестор, сторожа

НЕСТОР: Бачиш князю, справедливість Бога
Здобула тріумф у цім бою.

ВОЛОДИМИР: Несторе! Її я з перемоги
Тут відчув, їй признання даю.

НЕСТОР: Та стурбованим ти виглядаєш.
Це чому?

ВОЛОДИМИР: Ось відповідь моя:
Тут нема тієї, що являє
Повний зміст всього мого життя.

НЕСТОР: Це тепер говориш ти про Анну?

ВОЛОДИМИР: Так, в думках моїх лише вона,
Я для неї йшов у бій жаданий,
Лиш для неї ця велась війна.

НЕСТОР: Постривай, якщо б найвища сила
Не допомогла, не здався б грек.

ВОЛОДИМИР: Знаю, вірю, Несторе мій милий,
Треба сил в обличчі небезпек.

НЕСТОР: Що ж робити? Ціль вже досягли ми.

ВОЛОДИМИР: Ні, хоча Херсон уже упав,
Та столиця, де володар Риму —
Вільна, й взяти б я її бажав.

НЕСТОР: Хочеш ти здобути місто Бога?

ВОЛОДИМИР: Всі ж міста належать лиш Йому.
Мусить бути сповнена вимога.

НЕСТОР: Царгороду?

ВОЛОДИМИР: Також і тому,
Щоб довести нашу справедливість.

НЕСТОР: Хочеш знов продовження війни?
 Стій!

ВОЛОДИМИР: Як довго?

НЕСТОР: О нетерпеливість!
 Почекай!

ВОЛОДИМИР: Та доки? Поясни!

НЕСТОР: Та зажди: дістанеш нагороду.

ВОЛОДИМИР: Добре, ждатиму. А як не сповнять те
 Бажане, то маю я нагоду
 Йти, здобути місто золоте.

(Входить сторожа)

СТОРОЖА: Княже наш!

ВОЛОДИМИР: Що вам?

СТОРОЖА: Прийшли послы з столиці.

ВОЛОДИМИР: Що бажають?

СТОРОЖА: Стрічі, як дозволиш ти.

НЕСТОР: Бачиш! Вислухай — і може все рішиться.

ВОЛОДИМИР: Що ж, дозволь послам тим увійти.

СТОРОЖА: Я йду!

(Виходить)

ВОЛОДИМИР Добре. Хай же скажуть все що треба.
(Нестору) А якщо нецирі — горе їм!

НЕСТОР: Княже, витривай. Тоді то з неба
 Ти дістанеш нагороду вже по всім.

АРІЯ
НЕСТОРА: Витривай, знай: нагорода чекає,
 Витривай, знай: ти одержиш її.
 Анна, яку твоє серце кохає,
 Дасть тобі, княже, всі ласки свої.

Витривай, княже. Май трохи терпіння —
Долі своїй ти тепер покорись.

ЮСТИН: Небесні сили нас упокорили!
 І імператора. Вчимось чогось:
 Твої полки хоробрі нас розбили
 І здобули Херсон.
 Ми здаємось!

Х О Р: Вони здаються!

ВОЛОДИМИР: Вони здаються!

ЮСТИН: Ми здаємось!

Х О Р: Вони здаються!

ВОЛОДИМИР: А як же Анна?

Х О Р: А Анна?

ЮСТИН: Анна є твоя!

ВОЛОДИМИР: Моя?

ЮСТИН: Твоя!

ВОЛОДИМИР: Моя?

ЮСТИН: Твоя!

ВОЛОДИМИР: О день радості! Анна мою
 Є й мені підкорились всі!
 Славмо Бога за міць. Перед нею
 Хай схиляться всі в поросі!

ЮСТИН: Перед тим, як бажаш женитись,
 То водою живою Творця —
 Хто є Тричі Святий — ти обмитись
 Маєш ще як підеш до вінця.

ВОЛОДИМИР: Я і рід мій віддаємо щиро
 Господу Творцю свою любов,
 Ми приймаємо Христову віру
 І ідемо під Святий Покров.

В С І: Ми зробимо так і свідомо і щиро
 Живому Богу віддаймо любов,
 Усі приймемо ми Христову віру.
 Він, щоб спасти нас, пролив власну кров.

АКТ П'ЯТИЙ

СЦЕНА ТРЕТЯ

Беріг Дніпра. Полудень.

На сцені — хор дружинників лицарів, киян,
державних мужів, бояр.

ХОР: Радіймо, радіймо сьогодні!
О слава тобі, княже наш!
Нам випити благодать Господню
Дано з найвеличніших чаш!

— чоловіки: Сьогодні наш князь за дружину
Прекрасну грекиню бере!

— жінки: Князь любий Христовим став сином
І вже по новому живе!

— усі: Радіймо, радіймо сьогодні!
Співаємо, князю, тобі!
Ми бачимо ласку Господню
І радість у ній обрели!

Ява 1.

(Входить Володимир, за ним Нестор і бояри)

Арія.
ВОЛОДИМИР: Завершено діло величне,
Тріумф у війні здобули,
В Христі ми спасіння довічне
По довгих шуканнях знайшли.

ХОР: Завершено діло величне,
Тріумф у війні здобули,
В Христі ми спасіння довічне
По довгих шуканнях знайшли.

ВОЛОДИМИР: Знайшли ми усе, що бажали
І Анни я руку здобув,
Надії реальністю стали,
Господь наші просьби почув.

ХОР: Знайшли ми усе, що бажали
І князь руку Анни здобув,
Всі мрії реальністю стали,
Бог наші прохання почув.

ХОР —
чоловіки:

Віддаймо честь нашому князю —
Вона протриває віки
Тому, хто знесиливши в справі
Скорив візантійські полки.

Зміцнив він могутність держави,
Всі землі слов'янські з'єднав,
Здобув у боях грізну славу
Як батько його Святослав.

Віддаймо честь нашому князю:
Він лад встановив на Русі
І мав лиш добро на увазі,
Його ми шануємо всі.

Він мудро державою править,
Своїх ворогів переміг
Противник численніший навіть
Його подолати не міг.

Ява 2 — Володимир, Нестор, посланці, хор

НЕСТОР: Зустрічай, володарю, ти нині
З Риму дальнього від Папи посланців!

ВОЛОДИМИР: Радю стріну тих, яких княгиня
Ольга стріла теж за давніх днів.
Хай ввійдуть!

(Входять посланці Папи з реліквією — головою Папи
св. Климентія I)

ПОСЛАНЦІ: Привіт!

ВОЛОДИМИР: І вам, легати!

ПОСЛАНЦІ: Папа — наш духовний провідник
Доручив прилюдно прочитати
Тут тобі такий його едикт:

(Латинський текст)

ВОЛОДИМИР: Чи його письмо це?

ПОСЛАНЦІ: Так. Дозволь вітати
І тебе по-між дітей Христа!

ВОЛОДИМИР: Я радію, о мої легати,
Бачу здійснилась моя мета.

ПОСЛАНЦІ: Ще реліквію в дарунок привезли ми
І радіємо сказати ці слова:
Дар прийми від Папи ти із Риму
Це достойного Климента голова.

ВОЛОДИМИР: З трепетом приймаю ці дари святі.
Папі й цісарю — багато літ в житті.

ХОР: Папі й цісарю — багато літ в житті.

Ява 3 і величавий марш — Володимир,
хор, пажі

ХОР: Слава тобі, суверене країни
І повелителю наших країв,
Всі племена ти з'єднав воедиво,
Щоб їх ніхто роз'єднати не смів.
Хто це надходить?
Хто це надходить?

(Звуки сурм. Входять пажі)

ПАЖІ: Світлі володарі! Просим уваги!
Риму володар прямує сюди,
Поруч з ним Анна —
Квітенька панна
Йде, щоб в одруженні щастя знайти.

ВОЛОДИМИР: Анна близько! Як у казці
Найдорожча Анна тут!

ХОР: Цісар Риму по поразці
Йде віддати нам салют.

ПАЖІ: О достойні мужі! Просим уваги!

ВОЛОДИМИР: Анна кохана сюди прибула.

ХОР: О незабутня хвилина наснаги!

ПАЖІ: Цісар надходить і щось там міркує...

ВОЛОДИМИР: Ось і моя наречена іде...

ХОР: Риму володар вже близько тут є.

ПАЖІ: Анна прекрасна усіх там чарує
І по широкій дорозі крокує.

ВСІ: Думає, мріє про щастя своє.
(Входить Імператор, Анна і громадяни)

ХОР: Дивіться, ось прибув його величність
Сам імператор. Всі за ним спішать.
Такої сцени не забуде вічність:
Йде цісар в сяйві пурпурових шат!
Яким міцним могутнім князь наш був,
Що перемогу він над цісарем здобув.

Ява 4 — Володимир і імператор

ВОЛОДИМИР: Тебе вітаю, брате, в час пригожий
І запевняю приязнь всіх моїх країв.

ІМПЕРАТОР: Здоровлю й я, бо справедливість Божа
Велить покірно брати Божі ласки й гнів.
Всесильний Бог усім керує,
Велить піддатися тобі,
Закон же долі урядує.

Йому покірні люди всі.
Схиляюся перед тобою
І визнаю, що правий ти.
Анна твоя...

ВОЛОДИМИР: Анна моя?

ІМПЕРАТОР: Анна, Анна... є...

ВОЛОДИМИР: Моя!

ВОЛОДИМИР: Піддався Рим. Моя вже Анна,
Немов сам Бог цього хотів.
Моя вже Анна! Невблаганний
Фортуни вирок так рішив.
Схилився Рим переді мною
І визнає, що правий я.

ІМПЕРАТОР: Всесильний Бог усім керує,
Белить піддатися тобі,
Закон же долі урядує.
Йому покірні люди всі.
Схиляюся перед тобою
І визнаю, що правий ти.

ІМПЕРАТОР: Анна твоя...

ВОЛОДИМИР: Анна моя?

ІМПЕРАТОР: Анна твоя...

ВОЛОДИМИР: Анна моя?

ІМПЕРАТОР: Анна, Анна... є...

ВОЛОДИМИР: Моя!

Ява 5. ХРЕЩЕННЯ

НЕСТОР: Княже любий, ось час величавий:
Охрестися, Господа прийми!

ХОР: Так, о княже, час прийшов!

ВОЛОДИМИР: Для слави
Бога Всемогутнього всі ми
Піддамося обряду хрещення:
Я і піддані зі мною теж.

ДИЯКОН: То ж ходім! І не втрачай натхнення!

ВСІ: Йди!

ВОЛОДИМИР: Я йду й зі мною ввесь кортеж.

(Входить Володимир, ієрархи, дякон і громадяни)

ХОР: Князь прямує до Христа, що людям
Милосердя виявив своє.
Кров, пролита на хресті — о чудо! —
Вічне і нове життя дас.
Слава! Слава!

ХОР
(за сценою): грецький текст

ПАТРІАРХ грецький текст
(за сценою):

Х О Р грецький текст
(за сценою):

Х О Р: Слава! О слава!

ПАТРІАРХ грецький текст
(за сценою):

Х О Р грецький текст
(за сценою):

Х О Р: Слава! О слава!

АННА: Мій князь в покорі і з любов'ю
Йде до Христа, що відкупив
Гріхи людей своєю кров'ю
Й нам шлях до вічності відкрив.
Привіт! Привіт!

Русь на чолі з коханим князем
Велику силу набула,
Позбулась степових інвазій
І навіть Рим перемогла.
Привіт! Привіт!

Ява 6. ОДРУЖЕННЯ

ІМПЕРАТОР: О сестро! Прийняв князь Христову віру,
То ж починайте вдвох нове життя із
миром.

ДУЕТ — Імператора і Анни

ІМПЕРАТОР: Твій князь прийняв Христову віру,
Нема старому вороття;
Схиляюсь я і мовлю з миром:
Схиляюсь я і мовлю з миром:
Вступайте вдвох в нове життя!

АННА: Мій князь прийняв Христову віру —
З ним щастя я своє найду!
О щастя! З радістю і миром
О щастя! З радістю і миром
В нове життя тепер іду.

Х О Р : Дивіться, який Бог могутній!

ІМПЕРАТОР: Які він творить чудеса!

АННА: Які він творить чудеса!

Х О Р : Він скрізь є, Він всюдиприсутній.

В С І : Хоч царство Його — небеса.

(Анна та Імператор виходять)

Х О Р : Йде князь на Христову дорогу!
Дружину собі він привів!
Ми славимо Бога,
Хто так повелів!

Прославимо ми Божу волю!
Слава! Слава!
Тому, хто нам шле кращу долю!

Х О Р
(за сценою): грецький текст

НЕСТОР: Русичі співгромадяни,
Ті, що чекають чудес,
Лицарі всі і міщани
Нині наш князь підняв хрест.

З честю його стрічаєм,
З честю його стрічаєм,
Привіт!
Славу Йому співаєм.

Х О Р : Привіт!
Кращий відкриває нам світ!

Х О Р
(за сценою): грацький текст

Х О Р : Слава! Слава!

(Входить Імператор, Володимир, Анна в супроводі
Патріярха, хору і громадян)
Весільний марш з хором

Х О Р : Слава князеві хай не вмовкає
І преславній дружинні його,

На новий шлях держава вступає
Для добробуту й щастя свого.

ДУЕТ:

ВОЛОДИМИР: В цей день князі Русі і Риму —
Нащадки давніх поколінь
З'єднались навік незримо
На тлі церков, на тлі святинь.
Привіт!
Вони з'єдналися навік!

ХОР: Привіт! З'єдналися навік!

АННА: Сьогодні я і князь любимий
Міцні в єднанні як граніт
Володарі Русі і Риму
Започатковують спільний рід.
Привіт!
Започатковують спільний рід.

ХОР: Привіт! Започаткують спільний рід!

Удвох: Починаємо наше щасливе життя!

ВСІ: Починають вони їх щасливе життя!

Удвох: На славу Божу!

Всі: На славу Божу!

Ява 7. Повалення ідола. — Володимир,
Верховний жрець, хор

(Заходить хор чоловіків, тягнучи на великому возі статую
ідола Перуна з Берестова)

ХОР: О Перуне, колишній завзяту,
Грізний бог, що над нами царив,
Ти безсилий тепер врятуватись
Від скидання, на що заслужив.

Марно прагнуть жерці перемоги
Як і весь поріділий їх клер.
Нарід руський валить злого бога,
Що не зміг захиститись тепер.

(Входить Верховний жрець)

ВЕРХОВНИЙ ЖРЕЦЬ: Князю, глянь: та це ж люд твій захланний
Скотився в ересь, занепав;
Стримав свій гнів Перун у чеканні,
Щоб ти відступників скарав.

До Перуна зверни їх знову,
Про Святослава пригадай —
Святі права ти Перунові
Назад мерщій тепер віддай!

Х О Р: Затремтів голос старця в тривозі,
Давній вірі приходить кінець.
І новий світ, народжений в Бозі
Одягає у сяйві вінець.

ВОЛОДИМИР: Старче, лиши нас. Чого тобі треба?

ВЕРХОВНИЙ ЖРЕЦЬ: Землі покірні богам і моря.
Вас покарає Перун громом з неба!

ВОЛОДИМИР: Де ж сила вища Ісуса-Царя?

ВЕРХОВНИЙ ЖРЕЦЬ: О святотаство! не кривди богів!

ВОЛОДИМИР: Яких богів?

ВЕРХОВНИЙ ЖРЕЦЬ: Яких богів? Яких богів?
Богів твоїх батьків!

ВОЛОДИМИР: Яких богів? Яких богів?

ВЕРХОВНИЙ ЖРЕЦЬ: Богів твоїх батьків!

ВОЛОДИМИР: Яких богів? Чийого народу?

ВЕРХОВНИЙ ЖРЕЦЬ: Богів твого роду.

ВОЛОДИМИР: Яких богів?
Інших божеств тут нема крім Христа.

ВЕРХОВНИЙ ЖРЕЦЬ: О, як зневажлива мова ота!

Х О Р: Тут нема ніяких богів.

ВЕРХОВНИЙ ЖРЕЦЬ: Перуне, покажи свою міць мерщій!

ХОР: Він кличе бога.

ВЕРХОВНИЙ ЖРЕЦЬ: Перуне, мерщій свою силу розкрий!

ХОР: Кличе він бога! Кличе він бога!

ВЕРХОВНИЙ ЖРЕЦЬ: Ну Перуне, покажи свою міць!

ВОЛОДИМИР: Що це діється?

ХОР: Безсилий він!

ВОЛОДИМИР: Безсилий він!

ВЕРХОВНИЙ ЖРЕЦЬ: Зневага і клин!

ВОЛОДИМИР: Безсилий він!

ВЕРХОВНИЙ ЖРЕЦЬ: Зневага і клин!

ХОР: Він лишився один!

ВОЛОДИМИР: Вже кінець. Пітьма зникає.
Русь більше не піде в обман.
Правда вже перемагає,
Фальшивих істин зник туман.

Всіх нас ти залиши сьогодні
І відійди без вороття —
Бог світла дав нам дар Господній —
Дорогу вічного життя.

ХОР: Кінець, кінець старим законам!
В блуд не вводи народніх мас.
Ламаються всі забобони,
Перемагає правда в нас.

Лиши духовно Русь гнітити;
Прийшов кінець без вороття.
Бог світла зволив нам відкрити
Шляхи до вічного життя.

ВЕРХОВНИЙ ЖРЕЦЬ: Покажи свою міць!

ХОР: Відійди! Відійди!

ВЕРХОВНИЙ ЖРЕЦЬ: Покажи свою міць!

ХОР: Відійди! Відійди!

ВЕРХОВНИЙ ЖРЕЦЬ: Покажи свою міць!

ХОР: Відійди! Відійди!

(Верховний жрець відходить. З лівого боку сцени заходить хор чоловіків, які несуть великий дерев'яний хрест)

Ява 8. Торжество хреста. — Імператор,
Володимир, Нестор, Анна і хор

ХОР (несучи хрест): Руський нарід тут хреститься нині:
Християнами будемо всі!
Труд Апостола й Ольги-княгині
Дав обильні плоди на Русі.

Як Апостол Андрій з гір Дніпрових
Хрест підніс й вічну славу прорік,
Так сьогодні піднісся хрест знову,
Йде від нього спасіння навік.

(Підносять хрест)

ВСІ: Від нього спасіння йде.

ВОЛОДИМИР (Анні): А тепер, наречена моя, піднімімось
І складімо хрестові доземний поклін!

АННА (Володимиру): Так, мій суджений, вдвох поклонімось
Ми хрестові, хай царствує він.

(Володимир і Анна підімаються до підніжжя хреста)

ХОР: Вітаймо князя! Вітаймо князя!

Арія.
ВОЛОДИМИР: Увесь наш край з благоволінням
Прийняв віру у Христа.

Христос дарує нам спасіння.
Спастись усім — така мета.

Усі мої слов'яни щиро
Сприймають слова, що вам кажу:
Щоб кожний про Христову віру
Сказав: приймаю й бережу.

Ява 9. ФІНАЛ

ВОЛОДИМИР: Хрест здобув велику перемогу,
Божими дітьми називались ми.
На правдиву вибрались дорогу
В царство світла з мряки і пітьми.

Русь навіки стала християнська
Доки існуватиме наш рід,
То ж радійте всі краї слов'янські
Спів на честь Христа нехай лримить.

АННА: Справедливість Божа! Перед нею
Римляни в покорі впали ниць,
Фальшем і неправдою своєю
Думали створити княжу міць.

Та любов перемогла безкрая
Так, як долею призначено було.
Русь правдиву віру днесь приймає,
Князя прославляючи свого.

ІМПЕРАТОР: Справедливість Божа! Задля неї
Княжеві скорився мужній Рим.
Править князь державою своєю,
Римлян переміг мечем своїм.

Після Кодиць — Фарської події
Випадку подібного нема,
Щоб держава римська в безнадії
Підкоритись мусила сама.

НЕСТОР
і ХОР: Князю наш! Хвалу тобі співаєм.
Ця година світла і свята —

Ми з благоговінням споглядаєм,
Як приймаєш віру ти Христа.

Клонимося ми перед тобою
І пошану віддаєм тобі!
Славний ти, коли ідеш до бою
І перемвгаєш в боротьбі.

В С І: Навіки будемо народом християн
Як довго житиме наш гордий рід слов'ян!
Разом всі радіймо. Хвилина ця свята:
Славимо перемогу Господнього Христа!

(Кінець опери)

«Тріумф хреста» — опера у п'ятьох актах Ріхарда Андрія Масного (Мейсон-а) до його лібретта, перекладеного на українську мову професором Юрієм Лінченським у Клівледні в Огайо, 1980—1984.

Всі права застережені за композитором Р. А. Масним.
Машинопис закінчив 9-го липня 1984 року
Степан Кікта, у Брукліні в Огайо, ЗСА.

Богу хвала!

ACT ONE

Scene I: Wolodymyr's Camp on the banks of the Dnieper.

(Enter a company of soldiers.)

1. Scene — Nestor, Soldiers

Soldiers: The foe to flight is put,
 The Victory is ours;
 Upon his head is set
 Danger which on it low'rs.

Our Prince the crown has gained
For which this strife he called;
With signal terror reigned
That Prince who lost his all.

The gods our Prince do bless
And aid him in this strife
Against the tyrant; less
To whom remains than life!

(Enter Nestor.)

Nestor: Oh, gracious host which took the field
And this day put to flight
That one 'gainst whom your swords did
wield,
Who soon falls into night:

With your courage his fate was sealed;
From him cut off was light;
Upon his ashes shall you build
Your edifice of might!

Soldiers: We this obey and hear,
And greet the coming day,
Which 'pon the night of fear
Comes swiftly down the way!

Nestor: But hold! Comes equipped as suits his station
He who is the greatest of our nation:
Cease we now our thoughtless recitation,
And display to him our admiration.

Soldiers: We obey!

(Fanfare. Enter procession with banners, &c.)

Soldiers: Behold! In glory comes the Prince,
Whose pow'r we all do know:
Whose radiance as the rosy tints
Of Aurora the day shows!

(Enter Wolodymyr.)

Wolodymyr: Achieved is the glorious act!
Achieved is the triumph in war!
Achieved is the sought-after fact
To e'er be recorded in lore!

Achieved is the purpose of strife!
Achieved the foul tyrant's defeat!
Achieved who greater acts in life
Than these most Herculean feats!

Soldiers: Achieved is the glorious work!
Achieved is the triumph in war!
The evils which herein do lurk
Smitten are e'en to their core!

Wolodymyr: The field is so called to rest!
The swords of the victors are still!
Let th' vanquished in peace know the best,
And acknowledge them all now his will!

Let the peace which now doth exist
To the furthest of ages remain!

Let those who did erstwhile resist
Be moved to loyalty again!

Soldiers: The field is so called to rest!
The swords of the victor are still!
With peace are these nations now blessed,
Which know and acknowledge his will!

Extol we then the glory of the Prince,
Who rules all nations by his might!
The greater of whom was known never since
The founder of our glorious state!

(Parade with colours. Exeunt Soldiers.
Wolodymyr et Nestor remanent.)

2. Scene, Aria and Duet — Wolodymyr and Nestor

Nestor: Oh Prince! See! The victory is now yours!
What shall you do to follow in this line
The glory which you've won on fields of
war,
But with an expression of your mercy?

Wolodymyr: What greater than the priv'lege of the
Prince
To show his mercy to the suppliant,
So to dispense justice to his subjects
And guide them on the way to prosper'ty?

Was e'er a King a crown did wear,
Or e'er a sceptre carried,
Who did not fear the pow'r he bore,
Or of his throne was wary?
Who was not moved by kingly cares,
And to his office married
Th' abilities and talents rare,
And happiness so buried.

I tell you true, oh Nestor dear,
That you who never tarried
Within this chambre of sharp tears,
Can know not what we've carried;
I tell you this that it be clear

And add this corollary:
That this be true an off'ce of fear,
But one of lasting glory.

The Prince not moved by these grave cares,
Or by his burden carried,
Is true a Prince who is most rare
Who in this office tarried.
A Prince as this should rule most fair,
And in his rule is steadied,
By loving subjects and their prayers,
Through which God's aid is readied.

Be moved therefore by what you hear,
And know the pow'rs of royalty;
And be forever awed by fear,
And swayed by love and loyalty;
Respect that one who crowns doth wear,
And love whom Jove hath granted,
And pray that ne'er upon your cares
The name of King is planted.

Ukraine is free! The tyrant falls!
And liberty's proclaimed herein!

Nestor: A newer Lord and Master calls
And rules his subjects therein!

Wolodymyr: Ukraine is free! The tyrant falls!
And victory is ours!
The sov'reign Gods a King have called,
Enthroned within this hour!

Nestor: And here is liberty proclaimed,
And so is freedom won!
A King enthroned takes up his pow'r,
And proper reign begun!

Both: Ukraine is free! The tyrant falls!
And victory is ours!
The sov'reign Gods a King have called,
Enthroned within this hour!

(Enter Soldiers.)

Nestor:
(aside)

Oh woeful day!
Unhappy pilgrims who incurred the wrath
Of men at arms who crave the taste of
blood!

Christians:

Let the whole race of creatures lie
Abased by their God!
Whate'er his sov'reign Voice hath formed,
He governs with a nod!

Ten thousand ages e'er the skies
Were into motion brought,
All the long years and worlds to come
Stood present in his thought.

There's not a sparrow, not a worm,
But's found in his decrees;
He raises monarchs to their thrones,
And sinks them as he please.

If light attend the course I run,
'Tis He provides those rays;
And 'tis his hand that hides my sun
If darkness cloud my days.

4. Scene and Aria — Wolodymyr, Nestor, Hilarion, Chorus

Wolodymyr
(to Nestor):

Behold! How calm their eyes! How sure
their gaze!
They fear not what the Fates might bring
to them!

Nestor
(to Wolodymyr):

Such is their discipline, oh Sov'reign Prince!
They bear their fate with magnanimity,
And are unmoved by powers of a Prince.

Wolodymyr
(to Nestor):

But who are they and what Prince have
they?

Nestor
(to Wolodymyr):

They know no Prince but Him who dwells
on high.

Wolodymyr
(to Nestor):

From their own lips shall I their master know:
For when I shall address myself to them,
So awed by the dignity be they
(By that inherent in our fearsome crown),
That what I shall demand, shall they reveal!

(to Hilarion):

I ask thee then, for surely thou art he
Who is the foremost 'mongst thy company:
Identify yourselves and, too, what Prince
Hath o'er you pow'r as proper subjects his.

Hilarion:

Hark! From the tombs a doleful sound!
Mine ears attend the cry!
"Ye living men! Come view the ground
Where you must surely lie!

"Princes! This clay must be your bed,
In spite of all your tow'rs:
The tall, the wise, the revered head
Must lie as low ours!"

Wolodymyr:

What say you then? That Prince and knave
are one?
Know you not the Prince's pow'r to punish?

Soldiers:

What said he then, the seditious knave?
Who knows not the pow'r of our Prince?

Hilarion:

We know no Prince but him who is
The Master of the Light;
And in His favour, we fear not,
Nor all thy pow'r give fright.
The God Whose Son lay down His life,
Who hung upon a tree,
T' redeem the crimes of sinful men
By force of His decree.

Who dying, rose and conquered death,
And put to flight the host
Of sins and evils which abound
To whom the strife was lost;
Whose humble words belied His might,
Whose humble deeds brought cures.

An holy man of well-known faith,
In piety unsurpassed,
Adalbert he and this his case,
Before thy father's wrath.

When blessed Olha in her course
Returned from purpled shores,
She turned therefrom with no remorse
To tend t' appointed chores.
She knew the Christ, the Saviour true,
And loved His gory Cross;
His rites and teachings sure she knew
And none by her was lost.

Yet she who knew the purpled state
Which on the Bosp'rus lies,
Was rightly moved by nation's pride,
Imperial pow'r defied.
Her nation's good her highest thought,
She loved not foreign rule;
And pious men from Rome were brought,
Whose manner was not cruel.

And so came Adalbert the wise,
Up from the sacred town,
Where sits the princely Priest of Christ
Within th' Apostle's dome;
They brought the faith of living God,
Adalbert and his crew;
Across Podolia's plains he plod,
As faith in Jesus grew.

But on these shores, though Olha called
These holy men of Christ,
Her son, thy sire, who King was called,
This sole-true faith denied;
Though for his mother's love he sent
Not from his realms these men,
The high-born Prince most coolly bent
The well-trod path to heav'n.

The pious priest, unmoved by fear,
Continued in these shores;

He lived within these realms some years,
Pursuing holy chores.
The King, howe'er, thy esteemed Sire,
Feared for his regal pow'r;
He summ'ned them to him in his ire,
And bade them quit that hour.

Not without danger to themselves
They quit their mission keep;
They feared their work of worth deprived,
Nor from the field corn reaped;
But yet remained a remnant true
In Christlike faith sustained;
So these you see in virtue grew,
And in these realms remained.

6. Scene and Aria — Wolodymyr, Nestor, Hilarion,
Soldiers, Christians

Wolodymyr
(to Nestor): Art thou then, oh Nestor, of the number
Of those who know no lawful Lord but
Christ?

Is found thy trust then in an unseen Lord,
And so disdained a more terrestrial Prince?

Nestor
(to Wolodymyr): Oh Prince! Be of my loyalty assured:
For he who is among the flock of Christ
(Because of his discipline of spirit)
Is moved to constancy in all respects.

Wolodymyr
(to Nestor): If such is the condition of this race,
That they are constant in their discipline,
And their loyalty to their Prince is such,
Pray let them depart in peace and safety!

Nestor
(to Wolodymyr): Oh Prince, so continue in your mercy,
And the true joy of your fort'nate subjects
Shall be assured throughout your happy
reign
And your memory preserved forever!

Christians: Our joyous throng so sings the praise
Of Christ our sov'reign Lord:

Whose strength and might from peril raised
His flock who praise afford!

Wolodymyr
(to Christians): Depart ye then, oh godly men.
And carry on your way!
Return unto these realms and then
All my just laws obey!

Hilarion
(to Wolodymyr): Oh Prince! We know thy sov'reign pow'r,
But know that of our Lord!
Who ruleth from celestial tow'rs
And all things doth afford.

Be moved by fear, oh Princely Lord,
Of Him whose pow'r is such,
That those who fear Him, He rewards,
Whose maj'sty them doth touch.
The vict'ry of thine arms is full,
Thy brother's crown is thine;
Turn now from martial cares thy will,
And learn the lord who's mine!

His mercy's great, His anger's slow,
His Providence is true:
Unto his people long ago,
He left a cross imbued
With sacred blood to wash their sins
And suff'rings to reduce,
Who crowned with thorns and bloody stains
Surveyed the wretched view.

So learn his mercy, learn, oh Prince,
And lay down all thy swords:
Turn now thy sights from martial things,
And hear what Christ affords:
Observe His glory, fear His might,
Abased at his pow'r;
But also sense his heartfelt love,
And bless Him in this hour.

For He alone is mighty God,
The only one who lives;
The other Gods extract all things,

While he alone all gives!
Unto the wretch he's merciful;
Compassionates distress;
The sinner he in maj'sty loves
If he his sins redress!

Christians: Know him then and love him, abased by his
pow'r,
Behold his mercy and his love and follow
in this hour!

Hilarion
(to Wolodymyr): So being moved, do know our Lord,
And fear his sov'reign pow'r!

Wolodymyr
(to Hilarion): With all faiths I'll acquaint myself,
Both in the plains and tow'rs!
For I shall send unto all realms
Legations to observe
The faiths which those therein hold true,
And gods whose pow'rs preserve.

Christians: All hail our Prince who's moved to faith
By what he's seen today!
Let him be moved from martial strife
And higher pow'rs obey!

7. Finale — All

(Enter Soldiers bearing a trophy of arms.)

Soldiers: Oh happy day with joyous glee,
We bring the arms of conquered foes!
Their pow'r we crushed, we are now free,
And in peace shall we e'er repose!

Wolodymyr: By whate'er pow'r is found supreme,
I swear this to be true:
That by its loving might alone
This vict'ry I review!
Moved by this thought, I turn my sight
From martial things to faith:
I wish to know the sov'reign might
Which led me in this path.

Let now this trophy of the captured arms
Of Jaropolk remind us of this day!
Let it beside the Dnieper stand and harm
It not so long as reign the solar ray!

Soldiers: Let now this trophy of the captured arms
Of Jaropolk remind us of this day!
Let it beside the Dnieper stand and harm
It not so long as reign the solar ray!

Wolodymyr: Let us repair unto our princ'pal town,
And set our throne within the palace there;
And rule these realms which were our
father's own
With justice which is due so great a state.

All: Oh happy day, with joyous glee
Let us these arms upon the field
In trophy stand as we are free!
For we a righteous sword did wield,
And to no en'my power yield,
As masters of them all we be!

(The Soldiers erect their trophy, L. Exeunt Omnes.)

Scene II: The Hall Wolodymyr's Palace at Berestiv

(The Prince sits alone, deep in thought —
his throne occupies the center of the stage.)

Aria —
Wolodymyr: So pass the years; authority I gained,
And — Prince of Rus' — a sov'reign Lord
became;
From predatory conflicts, wars and strife,
I set about — a Saviour — to free all lands.

By might I did that which mine ancestor,
The proud, prophetic Oleh tried to do;
And such, then, his fruitless endeavour was,
To bend all neighbour princes to his rule.

The mighty Prince whose shield in unknwon
wars
Blazed on lofty Constantinople's gates,

Which I against my people's faith must
wage —
That they might know the faith which is
that of

Our neighbours, legates unto these I sent —
That they, having viewed the condition of
The faith of ev'ry nation, I might ask
Of these which be the best unto their minds.

And I, who am by God or whate'er pow'r
Exalted to the sceptre of this realm,
Have so considered that the Grecian faith,
Is closest to all who have settled Rus.

Lofty Byzantium attracts;
Her ways from our rustic style so moved —
When thinking on the Greeks, as in fair
dreams,
Anna's face as if alive I see.

About her and the beauty of her brow,
Quite often to me foreign psalt'ers sang,
And th' Emp'rор's sister all true glorified,
Enchanting as a flower of the spring.

If e'er this plan of mine be realised.
And the faith of Greece should we thus
embrace,
Then — tamed at once — our savage realms
are joined
To the culture of the Mistress of the World.

Then Anna too — oh rapture! — should be
mine!
So shall we see that what the legates bring;
And if their thoughts concur with those we
own,
A new path should by the foot of Rus' be
trod.

(Enter the Boyars. March.)

But kind guests have, attending, gathered
here:
Call them to me: let them all enter now!

(Enter the nobles, distinguished Kiewans, the High-Priest
of Perun and the Persian, Chozarian and Greeks legates
and a rhapsode.)

Chorus
of Kiewans: Unto our sov'reign ruler, glory be —
May Kiewan Rus' strong and prosperous
grow!
Golden as the sun shining in his might,
O'er which you, great Swiatoslaw's son,
preside.

Just you are, great Prince! Merciful to all!
'T was you by whom to us fair Peace was
giv'n.
Free and happy, withal proud and joyful,
We in this most beautiful of lands reside.

High-Priest: Obedient always be unto the God's will,
And to almighty Perun worship give!
All the testaments of your forefathers
Hold firm in this what is your natal shore.

Chorus
of Christians: In the old man's voice there is fear to be
heard,
Which led him to extol his heathen faith.
But fear predicts his fall — perhaps one God
Will here — far and wide, through length
and breadth — rule.

Chorus of noble
Kiewans: In bloody battles it our valour was
Which punished those who plotted 'gainst
our state;
The foe beyond the border our strength
awaits
Which knoweth but the bidding of our
prince.

Wolodymyr: Honour to you, my faithful subjects, all!
And guests from lands beyond the briny
deep;
Novhorod, Carpathians, and Poliany;
With boundless joy I meet with all of you.

Rhapsode: Play, oh hands! And strum the fiery chords!
Let resound the glory of our homeland!
Shine on us, oh thunderstriking Perun,
And of victories let this song be sung!

When we to Byzantium set our march!
When Swiastoslaw upon the Balkans fell!
When the Pechinihy we crushed in war!
When Rovholod gave up to us Pototsk!

Chorus
of foreign
Ambassadors: Prince, awesome with your pow'r! to you we
come
As guests from nations flung out to the skies.
It is our wish unto you to display
Dances, arts and songs needed in your
realms.

Wolodymyr: Glad am I these things to hear, and know
that I
Exceedingly pleased should now be to learn
The arts and songs and dances of your
shores,
Which you would each equally display t' us.

The songs, traditions, folklore and dances
Of a race are displays of life itself —
Mark well your songs that we now hearing
them
Should make our mind to link our life with
yours.

(Enter Persian dancers.)

3. Scene — Ambassadors, Chorus

Chorus
of Persians: Great peacock Persia!
For thousands of years
That country ruled her own domains!

Richest realms are these!
Producing rings and cups!
Which have enticed the world for years!

The Caspian lands!
Red India's Eastern Sea!
The riches of the East are ours!

European courts praise us and our wares!
Which they covet more than gold!

But we beyond this
Th' will of Allah know,
Which Sun ban'shes fear as fog.

Faith of the Prophet!
Wise and deep and true!
Based on prophetic Koran's verse!

(to dancers): Come then, Persian girls:
Fairest of your race!
Show a dance's lively beauty!

Dance in arabesques!
Dance and charm all here!
Create a merry mood!

(Dance.)

Chorus
of Kiewans: Strange indeet the Persian land — beautiful!
But not with her is found our common goal!
Your dances and alluring songs seem both
To make our heads spin and to create fear!

(Enter the Chozarians.)

Chorus
of Chozarians: Oh Chozarije! Miraculous land!
Land of harems and of beautiful girls!
Land of gardens and of em'rald streams!
Land in which are ever merry songs heard.

And when th' insat'ble inhab'tant of the
steppes
Wishes to bear arms against our land,
To defend his fatherland most firmly,
Each one manly is constantly at arms.

No wonder is it that each of us —
Companion to his waist — a dagger keeps —

Which as the opal and the topaz shines,
With which none of us ever surrender can!

The plunderers from our nation we will
drive,
And of vict'ry our celebration is.

(to dancers) Hey! Beauties! From the threshold now
arise!
Your veils now drop and by your dance
show joy!

(Dance.)

Chorus
of Kiewans: With the Chozars 't is not for us to be,
Nor them as trusted allies ever hold:
T' adorn themselves with daggers is their
will,
And they aspire to use them all the time.
(Enter Justin and the Greek legates.)

Chorus
of Greeks: We are the Greeks but do not praise
ourselves,
Although among us much is there to praise,
As we for scores of cent'ries in the world
Have lived contented and at peace with all.

Justin: Our myths of heroes and of ancient lore
Are known throughout the confines of the
world;
Not only these, but marble columns, busts,
Temples, manufacture, and Attic wines.

Over the blue expanse of Bosphorus,
As in a fairy tale or fleeting dream,
A city rose, beautiful and limpid,
Constant'nople, called from its founder's
name.

The Christian faith, a Sun shines over it,
New faith from borders spread to distant
lands.

In Asia and beyond, in Syria,
And in the Balkans echo Christ's own words.

Chorus
of Ambassadors: Oh Prince! Unto your will most mindful e'er,
We set our course unto the distant shores,
Ev'ry nation's faith we with int'rest saw,
And visited their houses of worship.

1st Ambassador: We went unto their temples, lofty Churches,
Heathen synagogue and too the spired
mosque:
The faiths of others we unto our own
compared,
And, this done, this conclusion is our own:

2nd Ambassador: In this all concur: the best faith is the Greek,
And we who first-hand saw it judged it well.
Their worship—in this we sincerely speak—
Lofty, solemn, was, unto their temples meet.

2nd Ambassador: When we were these, each one uplifted felt:
As if on wings soaring to heaven's heights.
The chorus of their church sang lofty strains,
And hymns rose, as if by the angel's voice.

Trio: Gentle is their faith, their teaching mercy!
Preaching love and of their sins' forgiveness.
Their neighbours they with joyful heart
assist,
Nor to those in need deaf ears do e'er turn.

Chorus
of Ambassadors: We think that we no better faith will find:
In all of Rus' let this all spirits rule!
These things we think and report them unto
you,
Having seen first-hands all nations' well-
kept faiths.

Aria —
Wolodymyr: Unto you for your information, thanks!
About this faith myself have nurtured
thoughts,
That this among all others fairest be.
What you have spoken hath convinced us all!
Come then, oh men of Rus' and hear my
words!
The faith of Greece I destine as our own!

(aside)

How happy have these made me in this day!
Anna! You and Salvation now art mine!

5. Finale — All

**High-Priest
(Solo):**

What has happened? What is left for me
to do?
Our Prince his father's faith abandons in
this day!
Unto Perun we'll go and beg and pray
That by his might he'll guard his faithful
sons.

High-Priest:
(as above)

What has happened? What is left for me
to do?
Our Prince his father's faith abandons in
his day!
Unto Perun we'll go and beg and pray
That by his might he'll guard his faithful
sons.

Christians:

Blest be this moment of this blessed day!
When our own Prince unto this mind hath
come!
Let us rejoice as in this single day
Christ's family will by th' entire Rus'
increase!

**Chorus
of Christians:
(as above)**

Blest be this moment of this blessed day!
When our own Prince unto this mind hath
come!
Let us rejoice as in this single day
Christ's family will by th' entire Rus'
increase!

Aria —
Wolodymyr:

Oh joyous throng! To each of you, much
 thanks!
My guests who come from far-off lands,
 I pray,
For what song and dance you presented here
Receive from me your well-deserved praise.

ACT TWO

Scene I: The Great Hall of the Palace Magnaura in Constantinople.

Enter Wolodymyr, Nestor, their suite, and Chorus of Greeks.

Chorus: All hail the line of gallant Kings
Which ruled e'er from our state;
Who, strong in war and martial things,
Have conquered with God's aid.

We hail the noble Roman race
So favoured by our Lord!
With Christ's dear Cross and Caesar's name
His power peace affords.

All hail! All hail! All hail the purpled state!
Which is the seat of Christ's true Church,
The mistress of the East:
Which as an eagle from its perch
Rules thus all things it sees!

2. Scene Aria and Ensemble Nestor and Wolodymyr.

Nestor:
(to Wolodymyr) Behold, oh Prince! The City of the Lord,
And the wealth which his true friendship
affords;
Behold the glory of his sole true faith,
And it is power be you so abased!

Wolodymyr:
(to Nestor) I behold it, friend! And believe it true,
Yet, it is not enough that I, a Prince,
Should be so swayed by merest pageantry,
And seek not deeper meanings to these
things.

Nestor:
(to Wolodymyr) But have you had, oh Prince! a greater joy
Than diverting yourself by looking on
The wonders of this Imperial city,
The seat of Constantine and his issue?

Wolodymyr:
(to Nestor)

Have I ever known of greater joy
Than in the viewing of this wondrous town?
Indeed, oh Nestor, have I known of joy
Exceeding any which I've known herein.

Aria —
Wolodymyr:

The glories of this wondrous town
I find yet poor and weak;
Although this sity be renowned
I find its treasures bleak;
I am not moved by pageantry,
Nor by this golden hall:
The substance of this race I see
Obscured by golden palls.

They worship their God who is known
Before all other Gods;
This golden state, the newer Rome,
Is built upon his rock;
If this is true the state of Christ,
Which surely these all say,
Then ought it not more wondrous still
Be than our natal state?

The greatest joy I've ever known
Comes not in this survey:
But in those realms where where Dniepr
flows —

There singmy greatest lay!
Oh sov'reign shores beside the town
Which bears my father's throne:
Within thy sole beloved bounds
I make fore'er mine home.

Duet — Wolodymyr und Nestor.

Both:

Oh fairest Nation of the World
Where dwells our native race:
Ukraine! We swear unending love
Whatever be our case!

Wolodymyr:

Which I made free from tyrant hands
And rule within my pow'r;

Which nation free shall rise to be
The greatest of that hour.

Nestor: Which he made free from tyrant hands
And rules within his pow'r;
Which through the rule of such a King
Shall make all Kingdoms cow'r.

Ensemble — Wolodymyr, Nestor and Chorus.

Wolodymyr: The glories of this wondrous town
I find yet poor and weak;
Although this city be renowned
I find its treasures bleak.

Oh sov'reign shores beside the town
Which bears my father's throne:
Within thy sole beloved bounds
I'll make fore'er mine home.

All hail! All hail! our natal realm
Wherein our godlike race,
Hath so our en'mies' pow'r o'erwhelmed
And with our own replaced.

Nestor: Th' Imperial town of Roman Kings
The seat of Christlike Lords;
The noble town which rules the seas,
And what'er Christ affords.

Oh sov'reign shores beside the town
Which Swiatoslaw once held;
Within they sole beloved bounds
May Christlike mercy dwell.

All hail! All hail! this wondrous coast
Where stand these joyous hills:
Which on their crests alone can boast
So great a state as this.

Chorus: All hail the line of gallant Kings
Which ruled e'er from our state;
Who strong in war and martial things,
Have conquered with God's aid.

All hail the noble Roman race
So favoured by our Lord!
With Christ's dear cross and Caesar's name
Whose power peace affords.

All hail! All hail! this purpled state,
The mistress of the east!
Which as an eagle from its perch
Rules thus all things it sees!

3. Grand March. — Enter Basil, Anna, their suite,
and ministers of the Court.

Chorus:
(before march) The glorious Prince who rules our state
Approaches with his suite;
Defer we to this potentate,
In whom all qual'ties meet!

Defer! Defer! Defer unto our Lord!
Defer! Defer! Defer what might affords!
Defer! Oh glorious race!
Defer! Respectful court!
Defer! Heroic host!
Defer! Oh glorious race!

(Emperor seats himself — ballet.)

Aria —
Emperor: The grace of God hath brought us peace,
And victory in war!
His glory crushed the faithless Turk,
Who mercy did implore:
The infidel we caused to flee
Beneath his crescent moon!
The rising day drove off his star
Which we with spears impugned.

Throughout the thick of bloody gore
Wherein we vict'ry won,
We felt we waged an holy war
And did a deed well-done.
We held the Cross of Christ to us,

Emblazoned on our shields;
And as it guarded us from death
We did it potent wield.

Chorus: We held the cross of Christ to us,
Emblazoned on our shields;
And as it guarded us from death
We did it potent wield!

Aria —
Emperor:
(continued) And then we chased the fleeing foe,
And following in his wake,
We as the Romans long ago
Fell swift upon his back!
Amidst the rain of arrows stout
And javelins now hurled,
We did with God's grace put to rout
The foe, his banners furled!

And next fell we upon their camp,
And stormed the falling gate;
The infidel in fear alarmed
Laments his sorry fate!
He falls unto his heathen gods,
T' implore their speedy aid;
But by no pow'r of gods or men
Shall he his fate evade!

Chorus: He falls unto his heathen gods
T' implore their speedy aid;
But by no pow'r of gods or men
Shall he his fate evade!

Aria —
Emperor:
(continued) His camp so lost, the Saracen
To save his wretched head,
Fled to the desert strongholds where
Their wretched captain lead;
Their banners proud now dragged along
That course which Crassus took,
That foul defeat of Roman arms
Now vengeance so betook.

But we, our banners proudly raised,
Set up a trophy grand:

The captured arms which lost the day,
Now planted in our land;
And who the source of their defeat,
Of infidels most base?
'Tis Christ who is the Princely King
Who foreign pow'rs debase!

Chorus: And who the source of their defeat,
Of infidels most base?
'Tis Christ who is the Princely King
Who foreign pow'rs doth debase!

Recitative —
Emperor: And now, oh gracious Court, I hear thy
words,
And attend the bringing of petitions,
That I who rule this glorious nation might
The pleas of suppliants so fulfill!

Chorus: Oh glorious Prince! What is thy might
To grant both and to take?
Who giveth with a gen'rous hand
But for his subjects' sakes!

Recitative —
Emperor:
(continued) It is the pleasure of the Prince
To be his subjects' pleasure
To be the source of their welfare,
T' increase the nation's treasure!

Ensemble — Emperor and Chorus.

Emperor: True am I the law's embodiment,
The guardian of th' entire state:
Who chargéd by the Sov'reign Prince
Protects of his sole-true Church the seat.

So it is the pleasure of the King
To of his subjects pleasure be,
To be the source of their welfare,
And of their nation's security.

Chorus: It is the pleasure of the subjects
The pleasure of their Prince to be:
To be the loyal servants of
Th' ruler of dominions of the state!

(Repeat)

Strephon approaches the throne.

5. Scene and Aria — Emperor, Wolodymyr, Strephon,
Nestor.

Recitative —
Strephon:

Let come before the notice of the Prince
Those ones as have petitions to present;
Who seek redress for wrongs or those who come
As legate from the courts of foreign Kings.

Nestor:
(to Wolodymyr) Let us now present ourselves to him,
And intrude ourselves upon his notice.

Wolodymyr: Well, oh Friend! Present us so unto him!
(to Nestor) Present our case and let us him to know!

Nestor:
(to Emperor)

Illustrious Lord! The Emp'ror of the East!
Behold! Before thee stands who is the Prince
Of Kiew whose ambassadors had come
Unto thy sov'reign state and capital,
Who wisheth to continue in the way
Of his sire who was an ally of this state!

Emperor: Well! Let him come before our sov'reign
(to Nestor) throne,
And in his very words present his case:
That we should know him friend or foe
of ours',
And percieve him worthy of our favour!

Nestor: Oh Prince! You hear his Maj'sty's word
(to Wolodymyr) to thee!
Obey him now or not as thou dost please!

Aria — Oh Sov'reign Prince behold before
 Wolodymyr: Thee one who is so moved
 (to Emperor) To make this journey long

Across the raging sea,
To enter to your state,
Thy faith to learn, the favour to implore.

Though I a sov'reign Prince am found
Who rules a fertile land,
Who in a civil war
Received his father's realms,
And ruled unopposed,
Yet seeketh Him through whom this pow'r
was found.

According to this wish to know
The pow'r that be supreme,
I've sent legations to
The monarchs of the world
To learn what faiths they he
And from these choose that one that be
most true.

And so, I come unto your Court,
To see what I've found true,
To enter to the seat
Of Christ's most Holy Church
Which in this state resides,
And so before this Court I bow to thee!

6. Scene and Terzet — Emperor, Wolodymyr, Nestor.

Chorus: He comes unto our sov'reign Court
To see that he's found true;
He comes unto our Christly seat
Our faith to so review!

The Cross of Christ calls to itself
All men for whom the Saviour died,
And with the Saviour's blood imbued;

Indeed, though many many men he calls,
Few the ones who the call do heed
For foul are most and so impure.

But here is one who heard the call
And feared not crossing of the sea
To find the destined shore!

Emperor: If this be true, we welcome you to us!
And show to you our hospitality:
We recall the friendship of your father,
A friend and ally of this sov'reign throne!

Nestor:
(to Emperor) Oh sov'reign Prince! It is in memory
Of the friendship which you bore Swiatoslaw
That here we come in peace and confidence
Of th' respect which among Kings is proper.

Nestor:
(to Emperor) Oh Prince! Before you now you see
The son of Swiatoslaw the wise!
He battled for his father's shores
Whose will his issue did despise.

But when a victory in war
Is won, the en'my put to flight,
How can a Prince but turn his view
Unto a more superior might!

And so, oh Prince, you see before
You come Swiatoslaw's true son,
Who comes not moved by fear but want
For knowing of th' Immortal One.

He comes before thy sov'reign throne,
And bows before its occupant;
But know that 'tis the faith of Christ
Which sent him on his path well-bent!

Trio — Wolodymyr, Nestor and Emperor.

Wolodymyr: I come to know the sov'reign Lord
Who granted me my victory:
For He, the Ruler of the World
Shall lead us to Prosperity.

I seek to know the sov'reign pow'r
Who leads me to these shores!
Who guards me 'mong these golden tow'rs
Whose favour I implore.

Nestor: He comes to in this way regard
The author of Creation:
Who is the founder of all things
Of prosperity the source.

He seeks to know the sov'reign pow'r
Which spared him from the gore:
Who guides him in this very hour,
All false faiths to deplore.

Emperor: This pilgrim seeks to know the Lord,
The Master of our Sov'reign state:
Let us accept him and become
The masters of his native realms.

He comes unto these golden tow'rs
To know his proper lord:
Let us now use our endless pow'rs
And snare him in our shores.

7. Scene and Ballet — Emperor, Nestor.

Emperor: We welcome you, oh son of Swiatoslaw!
We recall the memory of thy sire,
And that friendship which we between us
shared,
And hail his son, the foremost of his house.

Nestor:
(to Emperor) Oh sov'reign Prince, we hear with joy thy
words,
And seek thy valued friendship to increase:
Behold! We bring down from our proper
realms
Such spectacle as your majesty might wish
To divert himself by looking upon.

Emperor:
(to Nestor) Well! Present these unto us that we may
Be diverted by looking on the same!

Enter dancers. Ballet.

8. Scene and Ensemble.

Emperor:
(to Nestor) We found it pleasing what thou hast
shown us:
The diversions which thou hast presented
Toward establishment of our pleasure.

Nestor:
(to Emperor) Oh gracious Prince, it is, indeed our joy
To move to favour such a noble heart
By presentation of the simple ways
Which are, indeed, the customs of our race.

Nestor: Oh gracious Prince! Be moved by
The nature of our land:
We thirst indeed: the draught of faith
Alone can our thirst quench:

As thou found pleasure in our simple ways
How great indeed our joy!
T' observe the wonders of thy native state,
What marvel we enjoy!

That thou art charmed by our rustic ways,
Our nature thou enjoy'st:
Indeed, what greater in a compliment
Or most vile in a base ploy!

Duet — Nestor and Emperor.

Nestor: That thou art charmed by our rustic ways,
Our nature thou enjoy'st:
Indeed, what greater in a compliment
Or more vile in a base ploy!

Emperor: That we by rustic ways are charmed,
Their nature we enjoy:
But what by these words means he
"Or most vile in a base ploy."

Ensemble — Nestor, Wolodymyr, Emperor, Anna,
Strephon, Chorus.

Nestor: Our rustic ways indeed thee charmed,
And we thy splendours see:

We, inded, the true faith seek
Which in these realms shall be;

We come in peace to learn the way
Which leads to heaven's gate:
We seek the way of Jesus' cross,
And lift our burden great.

Emperor: His rustic ways we do observe,
And thee we would exploit:
To gain him to our use and then
His distant realms acquire:

Let him and his wars to wage,
And him our glory win:
Let him against our foes to go,
Our conquests to begin.

Wolodymyr:
(seeing Anna) My rustic heart hath felt the pang
Of love which flames therein,
Young Cupid's hand hath loosed his dart,
And joyous love begins.

The gods, whose providence is great,
Their hands I see herein:
Whatever pow'r that guides me in this state,
Upon it this depends.

Anna:
(seeing
Wolodymyr) By all his rustic ways I am
Now captured and o'ercome:
His words and gestures I observed:
My capture was begun.

The hand of God hath drawn him hence,
And shown him to this court:
The Lord who rules all Princes' acts,
Hath brought him to our port.

Strephon: His rustic ways our eyes observe,
And charmed by the sight,
We would see more of what he's served
To give our fancies flight.

His customs are so diff'rent than
What we, the Greeks, hold true:
His words are wise, his visage fair,
His speech with truth imbued.

Chorus: Their rustic ways do us so charm
And too their actions please,
Their quest for God hath led them hence,
Our wonders to perceive.

Our gracious Prince hath welcomed them,
Who come unto his court:
By these diversions he is pleased
As now his face reports.

9. Scene and Aria — Nestor, Emperor.

Emperor: Well! We find thy company most pleasing!
Let us in ways less grand but as sincere
Our well-sought favour show to thee and
thine
Who have unto our sov'reign Court so
journeyed.

Nestor: Your favour, my liege, is sure our concern
To make ourselves of which ever worthy,
Both in your gracious and learned eyes,
oh Prince,
And too in those of your adoring court.

Emperor: Our Court finds pleasing what we've
likewise found;
Let us, therefore, as it is our custom,
Present unto our civil ministers
Him who cometh from beyond the raging
sea.

Aria — Emperor: By the God, whose noble son
Shed blood upon this earth,
We who seek his saving love
Assemble in this Court.
Unto our sov'reign bound'ries come

Oh gracious highness! Pray believe
Me to of rustic manners be,
And so excuse my profession
Of joy at first seeing thee:
I pray my words shall not offend thee,
My sentences not insult;
Pray excuse my ardent address
Nor anger so result.

Anna:
(to Wolodymyr) Oh Prince, fear not that thy words shall
Offence unto me give;
Thy rustic manners we excuse,
Affected by thy address;
We pray thee to remain herein,
Th' object of hur admiration;
We pray, oh gracious Prince, to be
E'er high in estimation!

Oh Prince, we now thy favour seek,
As thou faith of the Lord;
We seek thy desired friendship
As thou that of our Lord;
We pray, oh thoughtful monarch,
Who 'f noble nation are,
Possessed of wisdom unsurpassed
Of rustic manners rare.

Duet — Wolodymyr and Anna.

Wolodymyr: At my speech takes she not offence,
Nor my fervent words insult!
By Jove! or whate'er pow'r you be,
The glory of your might we see.

Anna: At his speech took we not offence,
Nor his fervent words insult!
Dear God, whose son upon the cross,
The glory of whose might we see.

11. Finale — All.

Recitative —
Emperor: Let the peace you father and we knew
Cement our newly agreed concord;
And may the love which true allies befits
The very strength of our alliance prove.

Chorus: May peace which former ages knew
Cement our new concord;
May you by what you here shall view
Obtain your just reward.

Aria —
Wolodymyr: Oh Prince! This peace of yours I sieze
And grasp the hand which offers it;
As allies shall we henceforth be,
Till truth shall from our midst so quit!

Duet — Wolodymyr and Emperor.

Wolodymyr: Oh Prince, this peace of yours I sieze,
And grasp the hand which offers it;
As allies shall we henceforth be,
Till truth shall from our midst so quit.

Emperor: He doth this peace of ours now size,
And grasps the hand which offers it;
Our nation's battles shall now be
Waged and von by him who now comitts.

Finale.

Nestor: The Cross of Christ we now would seek,
His mercy to be extended to us,
His humble truth from delusion bleak
We would to as a beacon shine.
His mercy is such as we would ever seek,
His wisdom is beyond all men;
His glory is such as no monarch has,
Compassion to those who repent.

Emperor: Into our hands he falleth now,
Into our grasp delivered is;
His standards and arms shall win our wars

But the spoils shall e'er be ours.
His valour is such against barb'rous foes,
The cross he shall carry to fame;
The crescent shall set beneath his great
weight,
And all shall be peaceful again.

Anna: The provident glory of God
Which he hath unto great nations e'er giv'n,
Is in this way in this way shown
To those set eyes upon him;
In rapturous love, yet pure as Christ's own,
The Prince of the Kiewans hath come;
Redemption his thought, compassion his will,
To see our new glory begin.

Wolodymyr: Oh powers that supreme are,
Oh Lord and heavenly master of all;
Whose might led me to these shores,
Whose mercy hath welcomed me here:
Within all of these things I your hands see
And seek to fulfill what's your will:
The love which I at the moment do know
Is such as I ne'er before knew.

Strephon: The peace which doth therein exist
Unto the distant ages remains;
Today is shown to endure,
The son of the father it attains:
The glory which dawned upon earth
When commanded all the Caesars at first,
Is here today set up again,
And affirmed in relations of blood.

Chorus: A new age this day hath begun,
And true peace in our era endures;
The treaties of concord which were
Formerly made are renewed.
The glorious Prince of Kiewan Rus',

Who ruleth his nation in might,
Shall honour what treaties he swears,
And justly observe the words he doth plight.

Wolodymyr and Emperor exchange swords and embrace.
Exeunt omnes.

End of Scene I of Act II.

Scene II: The Appartments of Anna in the Palace
of the Bucoleon.

Enter Anna, Irene, Chorus.

Chorus
of serving
women:

The Light departs, the day recedes:
The solar ray away doth flee
Unto the realms of quiet night;
The wings of Er'bus here shall be.

The silver moon with softer light
Doth glide aloft among the clouds:
And nestled in the wings of night
All nature knoweth sweet repose.

Aria — Anna:

Among the leafy boughs abides
A creature who knows well
The pangs of love which touch the breast
And strength which these impells;
This bird, who singeth in the eve,
His words alone to lovers known,
With silver tongue in golden mouth,
The trials of love doth show.

He sings inspired by the Muse
Who knows the pangs of burning love:
In gentle strains he seeks to soothe
Restless hearts so made from above.
Such pure love only lovers know
And He who it at first ordained
To make that life which he'd inspired
More sweet among these earthly realms.

Oh Nightingale! Who sings e'er clear,
And you, oh Muse! Who inspireth it
To sing among the leafy boughs
Where properly abideth it:

Sing now, oh golden-mouthéd Muse!
And you who true her agent be:
Sing on the plight of Anna who
Hath surely learned the pangs of love!

Chorus: Sing now, oh golden-mouthéd Muse!
And you who true her agent be:
Sing on the plight of Anna who
Has surely learned the pangs of love.

Anna: By God who ruleth all dominions free,
And those involved in tyranny:
This Prince I'll gain unto myself
His throne and race unto ours to unite.

Chorus: Sing now, oh golden-mouthéd Muse,
And you who true her agent be:
Sing on the plight of Anna who
Has surely learned the pangs of love.

Anna: By God who ruleth all dominions free,
And those involved in tyranny:
This Prince I'll gain unto myself
His throne and race unto ours to unite.

3. Scene and Aria — Anna und Irene.
(Exeunt Chorus.)

Irene: My Lady, hold! Is this the proper way
In which a Princess of the Caesars' line
Should herself in such grave cares conduct?
Reflect, pray I! Let conscience by thy guide!

Anna: When th' heart speaks, 't is Conscience's self
that speaks!
Yet Reason too ought guide the wand'ring
soul,
Lost in perdition's depths, that it find
repose; —
Yet Reason too commands me to this path:
When Conscience speaks and reason then
agrees,
How could it not be right the path I lead?

Irene: My Lady! Urge not thyself to follow
'Long this path that might involve thy doom:
The Heart and what it commands to do
Are sure not 'mong the counsels of the wise:
But if yet these words thee doubt, be so
moved
By Scylla's tale, who brought her state to
woe.

Aria — Irene: Behold the woe that wreckless love might
bring
As fearsome wrath upon thy fatherland,
When, given to the heart, the Reason errs,
And civic duty slain, a victim to
Forbidden lusts, our glorious banners drag
And colours stain with wild Varangian soil.

'T was so e'en when old Nisus ruled his
shores
And when against Megara Minos sailed.
Who, son of Jove, and favoured of the Fates,
Could not yet add unto his broad domains
The realms of him among whose hairy brow
Did sparkle a prophetic purple lock.

For 't was decreed and 't was revealed
to men
That yet as sparkled this among his locks,
Megarid's cities and their lofty walls
Should never pass unto a foreign hand;
No strength was known to cleave that
glowing flow
Till love did blight what arms could give
no woe.

'T was so: as she, descended from that
Crown,
Surveyed from walls her sire's embattled
shores,
She viewed the en'my and observed his
camp,
And notice gave unto his noble Prince,

Whose manner and whose form not even
Jove
Could match or handsomeness Apollo hide.
'T was so for her city to betray,
And she resolved to give to Minos' hands
That what her father's toils had brought to
fame.
A blade she siezed, th' appointed lock to
cleave,
While gods in sheer disgust did view the
crime
That brought fulfilment to their own
decrees.

But by this act she lost what she had craved,
For Minos, saddened at this turn of Fate,
Her nation pitied and herself forsook,
And sailed away, she clinging to his keel,
Until some god gave wings to soar aloft
And meet her wrathful father in the skies.

4. Finale.

Anna (to Irene): Oh wretched woman! Speak not unto me:
Thy words are false and thou most jealous
art;
Know that unlike poor Scylla am I found:
Her fate's not mine to fear or guard against.

Anna: If he be as Minos, I am glad,
For he the King of Crete ere was,
A Lord of well-known piety,
And wise law-giver known to be;
If Wolodymyr is as he,
Let me unto his love give up:
Where I may partake of his love.

But I his Scylla shall not be,
For never base lust hath me led:
I join our nation to his own,
His line unto the Caesars' wed;

The honour of myself I find
Well met within his high descent:
Nor war exists between our states,
But this shall bring us ever peace.

If he be as Minos, I am glad,
Th' Dnieper's shores, the new Cretan isle!
But I as Scylla shall not be,
But as Hero with beck'ning torch!
But oh! That he Laeander be!
Drowned deep within the Euxine's depths!
Nay, I shall as Anti'pe be,
And Tel'machus with patience await.

Anna: But I his Scylla shall not be,
For never base lust hath me led:
I'll join our nation to his own,
His line unto the Caesar's wed.
The honour of myself I find
Well-met within his high descent:
No war exists between our states
And this shall bring us ever peace.

Irene: I fear his Scylla shall she be,
Though never base lust hath her led;
She joins his nation to her own,
His line unto the Caesars' weds.
The honour of herself I found
Not met within his rude descent;
No war exists between our states,
But this shall give grim Mars ascent!

Anna: But know, oh wench, that now am I resolved:
Love leads me on a proper course withal,
And he—wise Prince—I see most true to be:
So not with in but without shall ruin rise

Irene (Solo): I know, Lady, you are resolved,
But seek you still to sway:
You are, indeed, by love involved
In a mysterious way;
But fear that not improper Love

You bear to him most wise:
Recall your duties from above
And those t' whom these apply.

Anna (Solo): But know, oh wench! I am resolved,
So seek not to me sway:
I am, indeed, by love involved
In a mysterious way.

A proper love — not lust — I bear
Him who is true most wise:
He is, indeed, a Prince most rare
Which subjects have obeyed.

Irene: Recall thy thy nation, Lady,
Forget not e'er your state:
The Caesars' line so know to be
What I shall now restate:
Recall your ancestors who ruled
From this impurpled seat:
Constantine who in faith was schooled,
Justinian who gave the laws.

Anna: I know your care which is most true,
For which I give thee thanks:
But know I am resolved to draw
Him to me if I can;
And I shall school him in the faith
Which e'er our race held true:
I shall unite him to our state
And with Christ's blood imbue.

Irene: If this be thine intent I find
It not in me, dissent:
To school him in the Christlike faith
None nobler can be found:
His state and thine thou likewise serve,
The one drawing to Christ:
And your own state you help preserve,
United to this Prince.

Both:

His state and (mine I)
(thine thou) likewise serve,
The one drawing to Christ:
And (mine) own state (I)
(thine) (thou) help preserve
United to this Prince!

(Exeunt.)

End of Scene II.

Scene III: The apartments of the Kiewans in the Great
Palace. Night.

Enter Wolodymyr, and Nestor during Chorus.

1. Chorus of Sailors (from within) ἀκούει, Ποσειδόν.

2. Scene und Aria — Wolodymyr and Nestor.

Nestor:
(to Wolodymyr) Oh Prince! Unto this Court are you now
known,
And he who ruleth from the Caesars' seat,
The Rav'sher of the Bulgars' fatherland,
Hath happily welcomed you to his state.

Wolodymyr:
(ignoring Nestor) Ye glorious Gods! How great your pow'r
O'er men who know your will:
Your sov'reign might I know this hour
By what in me's instilled.
Within some hidden garden
'Mid softly blowing breeze —
There grows one flow'r of beauty
Which blooms alone for me.
But oh! Unto that fragrant bow'r
Would I to guide my feet,
Where blows that lovely flow'r that is
Beyond surpassing sweet.

Nestor:
(to Wolodymyr) Oh gracious Prince! Pray hear my own
discourse:
We are within the sole true Church's seat;

Your thoughts I draw to that which led you
hence:
Which was to know the faith of Jesus Christ.

Wolodymyr:
(to Nestor)

Wise Counsellor! My mentor and my friend:
The pow'r of Christ or Him who rules the
world
I've known first on the field of bloody
strife
And now among the regions of the blest.

Aria —
Wolodymyr:

Oh wise and gentle Counsellor,
Whose words did hold e'er true:
I've known the power of your Lord
First and fields with blood imbued;
And now I find it again,
Here in these blessed shores:
Oh thou! Whose power be supreme
Pray in love be as in war!

To fate's decree I shall submit,
And gracious bear my lot;
I shall not seek what is their will
Not to me to allot;
But in these shores I feel the pow'r
Of Him who be supreme;
His will I'd know within this hour
And surely e'er obey.

3. Scene — Wolodymyr and Nestor.

Nestor:

Oh gracious Prince! You now in Christlike
ways
Are moved t' acceptance of the fates'
decrees:
Continue e'er beneath what Cross the Christ
Ordains, and patient the crown of life
obtain!

Nestor:

Oh Prince! In patience ever rule!
And bear the Cross which he ordains:
For t' him who patient bears his fate
The glory of the Christ remains!

Obey all that which he commands,
Nor question e'er his true designs:
To those who patiently endure
By will of fate shall life obtain.

If he command you to some way,
His true design to e'er fulfill,
Think not upon nor life nor death,
For he'll preserve you as he will!

Wolodymyr: And his command I sense, oh friend,
 And would, indeed, obey:
 But what I fear his will to be
 I despair th' attempt to try!

Chorus — (from within) ἀκούεῖ, Πιστεῖδον.

Wolodymyr: I fell an hand of sov'reign might,
 Which led me to these shores:
 Unto its will shall I submit,
 And shall her hand implore.

Wolodymyr: When I had entered to these halls,
 I found no grace herein:
 I sens'ble was but of the might
 Which victors makes in war.

 But here I found a fragrant flow'r
 Which blossoms in these shores:
 And entered to her sacred bow'r,
 Her hand would I implore.

Nestor: But here he found a fragrant flow'r
 Which blossoms in these shores:
 And entered to her sacred bow'r,
 Her hand would he implore.

 He feels an hand of sov'reign might
 Which led him to these shores:
 Unto its will shall he submit,
 And shall her hand implore.

Wolodymyr: But oh! I fear th' attempt ought fail,
As I unworthy am
To beg the hand of one as her,
The Caesars' daughter fair.

When I before her shall give suit,
She will my words ignore:
She shall take offence by what words
Her love would I implore.

And further if that suit I won,
The siege successful laid,
Yet still the Court which knows my state,
Mine ardour they'd degrade.

And too her brother who is crowned
With Caesar's golden cap,
And ringèd with the golden round
M' advances shall he stop.

Chorus — (from within) ἀκούεῖ, Ποσειδὼν.

Nestor: But Prince! This cross must you to bear,
Most patient in thy course:
Fear not the end if 't is God's will
Nor fear to bear remorse.

The will of Christ you must obey,
No matter what its force:
With dil'gence prosecute that way
If 't is the proper course.

4. Finale. Wolodymyr and Nestor.

Wolodymyr: Aye friend! This way shall I follow
What you have bid me do:
I'll fear not e'er the Caesars' might
If with God's grace I view.

This siege I lay, this suit I'll press,
And th' object shall be mine;
The will of God I shall obey —
All pow'r on earth is Thine!

Nestor: Indeed this way shall he follow
 What I have bid him do:
 He'll fear not e'er the Caesar's might
 If with God's grace he views.

 This siege he'll lay, this suit he'll press,
 And th' object shall be his;
 The will of God let him obey —
 All pow'r on earth is thine!

Chorus — (from within) ἀκούει.

(Exeunt.)

The end of Act II.

ACT THREE.

Scene One: The Forum.

Enter Chorus of Citizens.

1. Chorus —

Here rules the noble Caesars' line;
Here sits the Roman's god-like child;
Here lie the bones of Constantine,
And holy Church's realms undefiled.

Here lies a fragment of the Cross
On which our precious Saviour hung;
Here lie the blessed saints' remains
By whom our church's work was begun.

Herein reigns the Bulgars' slayer,
A Nem'sis of their realms:
Avenging genius he is true,
Who guards our sov'reign shores.

All hail! All hail! All hail his sceptre strong!
All hail! All hail! All hail his bloody sword!

The spilling the Bulgar's blood
Was with prodigious ease:
His war against the Saracen
He wages as he please;

He pun'shes e'er the Mussulman
And takes his barb'rous shores;
An eagle, he swoops down upon
His en'my with his force.

He guards the places where our Lord
Lived in his mortal life;
His tomb he guards, Judaea's head
He holds with bravest strife.

All hail! All hail! All hail his sceptre strong!
All hail! All hail! All hail his bloody sword!

Enter Emperor, Wolodymyr, Nestor,
and their Attendants.

2. Recitative and Aria — Emperor.

Emperor: Oh Gracious Prince, you see before you here
The forum of the town which rules the world.
No city can the like of ours e'er boast,
In which brave Constantine his pow'r made sure.
Here is the chair of Christ's true church
Where sits his Patriarch:
He ruleth all who claim to be
The foll'wers of his art;
Behold the hall wherein Christ dwells
And is his very seat:
Behold its noble founder's walls,
The first ris'n in this state.

Duet — Emperor and Wolodymyr.

Emperor: Here sat Justinian when he gave
His laws unto this land:
He as a modern Minos was,
Ruled by a Christian hand;
Here sat Irene when she decreed
In council called from all,
The worship of the true-born Christ
Be maintained in true form.

Be moved, oh Prince, by Christian ways,
Behold our sov'reign state,
Behold the seat of the true Church —
Remain not obstinate!
Accept herein the Christian's name,
Recieve his proper faith:
Our rule and law do now obey,
As allies should to be!

Wolodymyr: Such is the glory of this town
Wherein fair Anna lives:

How can I e'er her hand to beg
When this her nation gives?
Oh heav'nly gods! What cross your give
To him who'd know your will:
Assist me then if you'd have me
To gain what is your will.

Unto thee, then, oh sacred flow'r,
Would I to bend my way,
That unto thy most fragrant bow'r
My feet would me convey.
I pray that no offence thou find
Nor I as Att'la am,
When he Honorius' kin demands
To his unworthy camp.

But pray accept me, fragrant flow'r!
By you I'll worthy be:
The glory of th' immortal gods
Is manifest in thee.
But pray, accept the Christian's name,
Recieve his proper faith:
Our rule and law do now obey,
That we as allies be.

3. Recitative and Aria — Nestor; duet — Nestor and
Wolodymyr.

Oh thou, who knows the sov'reign pow'r
Who bent this way unto your Sov'reign court
Are moved by the will of the Great God
Who gives unto deserving mankind all.

Oh thou who knows the sov'reign pow'r
Which Christ alone can give:
He hath adorned this sov'reign town
With gifts sent from above;
And as he gave an ornate crown
To him who should it wear,
Of subjects' love he gave a throne
Which should a monarch bear.

He who obeys the will of Christ
Ought fear no enemy:
His subjects shall his rule defend
From which their life derives:
As sons shall they their sire assure
Against all foreign foes,
For when they serve a clement prince
Ne'er great should be a woe.

We would accept the Christian's name,
Recieve his proper faith:
Our rule and power is secure
When Christ should we obey.

Duet —

Nestor: (As Aria above, #3)

Wolodymyr: (As part in duet above, #2)

Enter Chorus of Sailors dragging Typhlos,
a blind man.

4. Ensemble — Typhlos and Chorus.

Chorus: Away! Away! Away from our own shores!
Away! Away! Away! Perform not here thine
arts!
Infect us not with your grim pow'rs,
Nor us to storms betray:
Our hulls not with thine unseens axe
To waiting waves display.

Typhlos: Away! Away! Destroy not then my peace!
Away! Away! My blindness do not mock!
Unfortunate am I!
Unfortunate am I.

5. Dialogue — Emperor and Sailors.

Emperor: How is it, oh ye citisens, that you draw
This wretched one up from the harbour
damps,

Who struggling and without Salvation's hope,
Cries out for mercy from th' Immortal God?

Chorus: He practiseth the black arts in thy realms,
Invoking powers which we dare not name,
Damnation calling down upon his land,
And piling insults on his Prince's head!

Emperor: Then do you bring him to me for to judge,
If be he now as you, assuréd say:
And I according to the law's demand
Shall try him on this day.

Chorus: We hear and obey!

Emperor: Oh Prince! See now the workings of our laws!
(to Wolodymyr) For we, descended froll the Caesars' line,
Are also heirs unto what justice they
Within their laws and digests gave to us.

6. Scene — Emperor, Dionysidorus, Typhlos, Chorus.

Chorus: You see him now of whom we speak;
Whom we now bring to you:
According to our laws him judge,
On swords then him impugn.

Enter Dionysidorus, Typhlos' son.

Dionysidorus: Unhand him then! What outrage goes on here?
Dare you a cit'sen in this manner treat?
The laws of Rome have yet some power here:
To th' Emp'ror's justice may this be referred!

Chorus: Who are you then who so commands us now?

Dionysidorus: It matters not, for I a cit'sen am;
And being such according to our laws
None can my body hold nor stop my tongue,
If he the Caesars' law and justice fear.

Know then that I a friend unto the law am:
I guard the just and prosecute the vile;
Fear then my wrath before our Emp'ror's eyes.

Chorus: How great his rage! Now fearless in his words!

Emperor: Oh thou person! What would'st thou have with
us?
Who art thou then who speak'st so unto us?

Dionysidorus: Oh King of great descent and noble race!
At thy command, I speak but unto thee!

7. Aria — Dionysidorus.

Ω φίλτατ' ἀνδρῶν, most clement of all Kings!
Know that it is the piety of a son
Which urge me to this unconsidered thing,
And in filial love do in this way begin.

My liege! Know then that him whom now thou
se'st,
Is moved by faith and love for God and thee:
For he who guards his fam'ly as his life
Service renders both to Church and State.

He whom this crowd has dragged before thine
eyes
As though traitor both to Christ and thee,
Is moved so far as his sad fate allows
To sense of duty 'neath imperial arms.

For, being blind, he hears the god-like Muse,
As who from Ionic shores did play the bard,
Who sang on distant times when warlike Kings
Anticipated glories in thy reign.

8. Scene — Emperor, Dionysidorus, Typhlos, Chorus.

Emperor:
(to Chorus) If this be true what this man doth now say,
(And he, his father's son, should know him
well!)
How is it that — a cit'sen! — he is siezed
For plying what appears an honest trade?

1st Citisen: Oh Prince! Hear not the words that he doth
speak!
For he is as his father steeped in crime,

And to his credit abominable acts,
Relations with the Devil and his court!
Regard him! Mark you well his evil face!
Though empty are the sockets of his eyes,
He sees and hears all things, not as the Graeae
Whom of their sole-balled sight Perseus
deprived.

Dionysidorus: Hear not the absurd rantings of the crowd!
(to Emperor) But hear my father's words and judge thyself!

(to Typhlos) Oh sire! Who sings the lays and Greece and
Rome,
Sing now an hymn unto the King of Kings!
1st Citizen: Blasphemy! He stains God's name!
Emperor: Hold and hear!

Typhlos: Oh Living God, whose breath the poet inspires,
Breathe then into my mouth that I might speak
The praises of your great and joyous reign!

9. Aria — Typhlos.

Among our realms which are the living God's,
Be ever faith which guards them from their
foes;
Great God! The Lord and Saviour of the Age,
Doth grant to us what arms can never give,
Enthralls us with what love he gave the sons
Zebedee gave unto the waiting world,
His own apostles to be found to be,
The bringers of new light unto mankind,
Illustrious champions to the point of death.
Konstantius gave us our own Constantine;
Licinius he in battles did defeat;
Maxentius fell before the Milvian bridge,
Nor foreign arms did triumph over Rome's.
Onward pressed his standards as did those of
brave
Xenophon Grecians inland lead that they
Persians could engage and warlike Cyrus,
Resplendent in the robes of Medic Lords,
Seat 'pon the thrones of brothers marked for

Treach'rous deeds and actions by all things
depraved,
Unseemly and above all things unfit
For bearers of a crown and title roy'l.
Xrist these things all destroys, his way is love:
Psalmists this confirm: David's said t' have said:
"O Shepherd good! Lead us unto repose!"

10. Scene — Emperor, Dionysidorus, Chorus.

Dionysidorus: You hear his hymn! Are these the Devil's
words?
Are these a wizard's incantations or
Rightful priase directed to a living God?
Judge, oh Prince! For in thy judgment all
concur!

Chorus: Judge well, oh Prince, according to our laws!
Judge well, oh Prince, for all await thy words!

Emperor: Behold, oh Prince, the greatest joy of Kings!
(to Wolodymyr) To judge and mercy grant unto all men!

11. Aria — Emperor.

Oh cit'sens of our noble Roman state,
In judgment sit I on your fellow-man:
This is my will! Let all in this concur,
And head my words unto our nation's good.

Now as to him who waits our just command,
Let him and you to know that this is it:
The ardour of his prayer to Saviour Christ
Beyond all things his love of God displays.

Release him them, and honour him withal,
And for your lives him an example take;
For he the spirit of our nation knows,
Love of God, and attention to his Muse!

12. Chorus.

Praise to the Lord of Hosts!
Glory to his name!

Let us his will obey,
And celebrate his fame!
His power all do know,
His might all men respect;
His clemency's renowned,
His subjects' love fulfilled!

We glorify thy name!
Thy crown we all adore!
Oh slayer of the foe,
We in thy peace rejoice!

(Enter a procession of Bishops and retinue.)

13. Chorus of Bishops.

Δημιουργέ πάντων,
εἰπας καὶ ἐγεννήθημεν,
ἐνετείλω καὶ ἐκτίσθημεν.
πρόσταγμα ἔθου
καὶ οὐ παρελεύσεται.
σῶτερ, εὐχαριστοῦμέν σοι.

14. Recitative — Emperor (to Wolodymyr).

Oh Prince Now having seen our justest laws,
Now come and view the beauty of our faith;
This train of clerics let us follow then,
To see first-hand the wonders of our Rite

15. Finale — Emperor, Wolodymyr, Nestor, Bishops, Chorus.

Emperor: (as in #14 above)
Chorus: (as in #12 above)
Typhlos: (as in #13 above)

Wolodymyr: Oh glory to the justice of this Prince!
His ways now known to me I ought fear not
That should it be the will of God that I
Seek Anna's hand, he'd not th' request refuse!

Nestor: How great the justice of this sov'reign Prince:
Example to all Kings in faith and law!

But now our Prince, impressed by this show,
Shall seek the faith of Christ and it accept.

ALL:

Glory unto God!
Glory to his Church!
Glory to his Day
When mercy comes to Rus'!

Πτωχὸς καὶ πένης	(2) Στρατιαὶ ἐν οὐρανοῖς
ὑμνοῦμέν σε, Κύριε·	ὕμνον ἀναπέμπουσιν,
δόξα τῷ Πατρὶ	καὶ ἡμεῖς οἱ τῆς γῆς
δόξα τῷ Υἱῷ	τὴν δοξολογίαν·
δόξα τῷ ἁγίῳ Πνεύματι,	ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος,
τῷ λαλήσαντι διὰ τῶν	πλήρης ὁ οὐρανὸς
προφητῶν	καὶ ἡ γῆ τῆς δόξης σου.

(3) Δημιουργὲ πάντων,
εἶπας καὶ ἐγεννήθημεν,
ἐνετείλω καὶ ἐκτίσθημεν·
πρόσταγμα ἔθου
καὶ οὐ παρελεύσεται·
σῶτερ, εὐχαριστοῦμέν σοι.

Κύριε τῶν δυναμείων,	(5) Ἐν ψυχῇ τεθλιμμένη
ἔπαθες (καὶ) ἀνέστης,	προσπίπτομέν σοι
ᾤφθης καὶ ἀνελήφθης.	καὶ δεόμεθά σου,
ἔρχῃ κρῖναι κόσμον!	Σῶτερ τοῦ κόσμου·
οἰκτείρησον καὶ σῶσον ἡμᾶς.	σὺ γὰρ εἶ Θεὸς
	τῶν μετανοούντων.

(6) Ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν Χερουβὶμ
καὶ τοὺς οὐρανοὺς ἀνοίξας
οἰκτείρησον καὶ σῶσον ἡμᾶς.

(7) Ἀγαλλιᾶσθε,
δίκαιοι, ἐν Κυρίῳ,
πρεσβεύοντες ὑπὲρ ἡμῶν·
δόξα σοι, Κύριε,
ὁ Θεὸς τῶν ἁγίων.

ACT THREE = SCENE TWO.

Scene II: St. Sophia.

Enter Emperor, Wolodymyr, Nestor,
Clergy, their attendants.

1. Chorus: (from within)

(See Troparia of Auxentius, opposite)

Clergy and attendants enter the Church,
Emperor, Wolodymyr, Nestor, their attendants remain.

2. Scene: Emperor, Wolodymyr, Nestor, Choruses.

Recitative The jewel of jewels which doth adorn our State;
Emperor: Behold, oh Prince the wonders of our faith,
Which Constantine gave form and he who gave
Us laws raised skyward to high heaven's vault.

Aria — Behold the wonders of our faith,
Emperor: Behold the glories of our state,
Hear angelic strains,
Let our church thee gain,
Accept the love of Christ!

Ensemble — Emperor, Nestor, Wolodymyr, Chorus
of attendants

Emperor: (The Same) Nestor, Wolodymyr, Chorus:

We behold!
We behold!

These we hear!
Let it be!
Love of Christ!

Wolodymyr: Then should I gain fair Anna's love;
Then shall I saved be from above;
These things I shall gain!
No matter what the pain;
And love forever hold!

Emperor,
Nestor,
Chorus: Let it be!
Let it be!
So shall he!
So shall he!
Forever hold!

Nestor: Our nation shall this faith accept;
Christ's laws shall be our precepts;
And we shall be free!
You will all agree!
As faith shall make us so!

Emperor,
Wolodymyr,
Chorus: So it shall!
So they shall!
It is sure!
It is sure!
So it shall!

All Soli: Such is the strength of faith!
Such is the love of Christ!
Let it to rule all states!
Let it to rule our own!

3. Recitative and Aria: Emperor and Wolodymyr.

Recitative
Emperor: Then see, oh Prince, the wonders of the faith;
Accept it now and earn our favour great!

Aria — Wolodymyr:	Your faith I know, How could I not? Your Lord I hold Before all others.	I hear the strains Of hymns to God; How would for Rus' I these things have!
----------------------	--	--

[Refrain]

Your faith I see;
I find it well;
The beauties of
Your rites I adore!

[Refrain]

But what I love, do
I hold here in:
'Tis Anna sure, what
Else can it be?

4. Recitative and Aria — Emperor.

Recitative: Well spoken, brother, in a sov'reign Crown:
That King is clement who would have the faith
Of Him who is the Christ and His true Church
Before all other ben'fits for his race.

Aria — 'T is clemency, oh noble Prince
Which marks a master's crown;
'T is words of truth which make him good
And add to his renown;
'T is mercy which doth spread his fame
And mem'ry when he's gone;
But faith alone which bares his path
To heaven made his own.
Behold! Behold! Behold the source of faith!

ALL: Behold! Behold! Behold the source of faith!

Emperor: 'T is glory then, oh noble Lord,
Which chroniclers record;
'T is strength in war which leads to peace,
From civil strife concord;
'T is arms which lead all men t' obey
The Prince and his accord;
But Faith alone can show the way
For all to see the Lord!
Behold! Behold! Behold the source of faith!

ALL: Behold! Behold! Behold the source of faith!

5. Dialogue and Aria — Nestor and Wolodymyr.

Nestor: What say you then? Is faith in Christ for you?
Who great in strength rules all lands and their
seas?

Wolodymyr: Aye, friend! If faith and Anna's hand are one
May I be counted 'mongst the Godly ranks.

Aria — Great God who rules the seas, all hail!
Wolodymyr: And welcome nigh thy son:
Who proved through bloody strife—unscathed—
And has now hope begun.
Bright Christ who knew the cross—with joy—
Accept my brethren Rus';
Which strong in war doth rule, — all lands —
With swords of Swiatoslaw.

6. Finale — All.

ALL: Accept his brethren Rus'!
Which rules in strength all lands!
Bright Christ who knew the Cross!
To whom all bow down!

Recitative — Emperor:

'to Wolodymyr) Bright Prince! Consider that which we
propose
And that 'pon which our well-sought favour lies:
Accept Salvation and the Caesars' joy!
(aside) Accept our rule and give to us thy crown!
(to Wolodymyr) Accept Salvation and the Caesars' joy!

ALL: Accept Salvation and
Accept the Caesars' joy!
Accept eternal life!
Accept the Caesars' joy!

(Exeunt Omnes.)

The End of Act III Scene II.

ACT THREE = SCENE III.

Scene III: The Apartments of Anna.

Enter Anna and Irene.

1. Recitative and Aria — Anna

Recitative: (Reading letter from Wolodymyr)

The Prince desireth an audience with ourselves!
In rapture do I grant what he requests,
Nor can my conscience rest until I have
Heard from his lips that what doth move his
soul.

Aria — Oh Sov'reign pow'r who art supreme,
Thine hand in this I see:
Oh guiding pow'r through land and sea,
Oh how thou fav'rest me!

My wish hast Thou fulfilled;
Thou'st led him to these shores:
Him I seek; he seeks me
Within my fragrant bow'r.

Continue in this way, oh Lord,
Continue in this way!
He shall be mine and I'll be his
According to thy law.

My wish have you fulfilled;
You've led him to these shores:
Him I seek; he seeks me
Within my fragrant bow'r.

2. Scene, Aria and Duet — Anna and Irene.

Recitative: Lady! Still you take not my words to heart:
Irene Recall the power of the sov'reign throne
(to Anna) 'Pon wich have sat the members of your line;
Think on it when you answer to this one!

Recitative: I know my will! Seek not then me to sway.
Anna Obey and hear what are my true commands:
(to Irene) Think not to argue but to give assent;
Think to to sway but e'er my will obey!

Aria — I care not for a mortal's will,
Anna: For what I hear's divine:
The power of th' Immortal God
I see herein defined;
Seek not to bend the will of God
Unto a man's designs:
But rather bend a mortal's plans
And to God's these refine.
But of this Prince, I'll hear no more:
My thoughts have I resolved;
An union shall I strike with him,
United in our blood!

Duet — Anna and Irene

Anna: (As Aria above)

Irene: She cares not for a mortal's will
For what she hear's divine;
The Power of th' Immortal God
She sees herein defined.
Who dares to bend the will of God
Unto a man's designs?
I seek to bend this dear girl's plans
And prop'rly them refine;
But of this Prince she'll hear no more:
My thoughts doth she ignore!
I fear a union which she'll forge
Will shed our Grecian blood!

Enter Nestor.

3. Recitative, Aria and Duet — Nestor and Anna.

Recitative: Gentle ladies! M' intrusion please forgive!
Nestor I enter here but serve a greater Lord,
(to Anna) Who seeing all these shores doth yet request
To see the fairest flower of these realms!

Aria — My master wills to know thy face,
Nestor: To see a saint in life;
T' in vision hold a fragrant flow'r,
To see a fruit just ripe.

Duet — Nestor and Anna

Nestor: He begs to hear thine hallowed voice,
To glory in thy words;
As Anch'ses' son the Sibyl heard
Whose voice e'er guided Rome.
Attend then hallowed lady, please!
Frustrate not his wish!
Give to him ear his pleas to hear
And make him happy thus!

Anna: He begs to hear my hallowed voice,
To glory in my words,
As Anch'ses' son the Sibyl heard,
Whose voice e'er guided Rome.
And as his Sibyl I attend,
Nor frustrate his wish;
I give him ear his pleas to hear
And make him happy thus.

4. Scene and Aria — Nestor and Anna

Nestor: I go then, Lady! and shall bring him hence!
(to Anna) Attend him then and most unbiased hear
The words he speaks with rustig though ardent
tongue,
Nor judge him till thou hear'st his urgent plea.

Anna: Our leave we grant, and shall sttend you here:
(to Nestor) Unto us bring you master that we might

Entend him as his pleas he proffers now,
Nor judge him till we've heard his urgent words.

(Exit Nestor)

(aside) And now, by power of the living God,
He comes to me, the object of my love!
My heart be still, betray not then thyself
Until he enter through my proper gates!

Arla — He comes! He comes! Contain thy joy!
Anna: Express it but within:
Thy countenance ought express nothing
Save what thy station bids.
But what, indeed, care I of that
Which proper rules demand?
The unadorned Cupid loves:
To these he gives his hand!

Nature's work, not invented rules
Are dignity of men!
Phidias nor Apelles' colours
Portray us as we are!
My heart be calm, thy rapture still,
As thine own lover comes:
Upon thy will doth he attend,
His suit for you begun.
My heart be calm, thy rapture still,
As thine own lover comes:
Upon thy will doth he attend,
His suit for you begun.
He comes! He comes! Contain thy joy!
Express it but within;
Betray your walls and gates to him,
His suit for you begins!

5. Quartet — Wolodymyr, Nestor, Anna and Irene

Wolodymyr: Behold that one who is my love,
Toward whom I send my pleas!
Her walls I see, her fort invest
As I 'pon Kiew gazed!

Living God!
Now his pow'r!
Is my love!
In this hour!

As I had gained Kiewan Rus
To rule it by my pow'r,
I'll gain also this goddess dear
Who'll love me in this bow'r.

By whate'er power is supreme
I see your face herein!
Give blessing to me in this strife
As that o'er Jaropolk!

Nestor:

Is his love!
Send his pleas!
Fort invest!
Kiew gazed!

He knoweth now the living God,
And knoweth now his pow'r!
He know beholds who is his love
And praise God in this hour.

Kiewan Rus!
By his pow'r!
Goddess dear!
In this bow'r!

By whate'er power is supreme,
He sees your face herein!
Give blessing to him in this strife
As that o'er Jaropolk!

Anna:

Behold that one who is my love
Who shall send now his pleas:
He sees my gates and marvels true
As Const'ntine lofty Rome!

Is my love!
For my life!
Can I say!
self his wife!

As Const'ntine gained the walls of Rome,
Subdued them 'neath the Cross:
So shall that one, new Constantine,
The cross on shields emboss.

Irene:

Is her love!
Send his pleas!
Marvels true!
Lofty Rome!

She sees that one who is her love;
Oh, fear I for her life!
But she's resolved; what can I say?
She'll make herself his wife!

Walls of Rome!
'neath the Cross!
Constantine!
Shields emboss!

BOTH:

By whate'er power is supreme,

I)
She) see(s) your face within:

Give blessing to her
me
in this strife;
Your will alone fulfilled!

ALL:

The Power of the living God
We now do all behold!
His will we serve, His word we love,
And enter glad His fold!

6. Scene and Aria — Wolodymyr and Anna.

Wolodymyr: Oh Lady! Pray our insolence excuse,
To look with rustic eyes upon a face
Which is more properly the poet's Muse,
And truly inspiration to the wise!

Anna:
(aside)

Noble is he then, and so unlike to
The Scythians who with the Am'zons warred!

(to Wolodymyr) It is our pleasure to receive you here!
Accept the welcome of a willing host.

Wolodymyr: She welcomes me! Oh rapture! Oh my heart!
(aside) But how am I t' address myself to her?
(to Anna) Oh fairest of your race! What is the most
Grand of things which those in Christly faith
may do?

Anna: You wish to know what those in Christly faith
(to Wolodymyr) May do t' express the essence of that name?
Know that it is the province of our sect
To gain the world unto the living God.

Aria —
Anna: The glory of the living God
Bids us to spread his name:
The mercy of His son who died
Adds to his worldly fame;
We serve no god nor power else
Save Him whose blood was shed;
And He bade us to gain for Him
Those for whom He lay dead.

As he ascended to the sky
He told His foll'wers this:
"Baptise all mankind in our names,
Our faith to so increase!"
'Tis this, oh Prince, that is the most
Grand of our proper chores:
To bring all men unto the faith
Which is already ours!

7. Scene and Aria — Wolodymyr and Anna.

Wolodymyr: My course is marked: I know where I shall go!
(aside) Herself unto me marks the proper path.
(to Anna) If these be true, what things you now relate,
Are you yourself unto like things too giv'n?

Anna: A Christian, I believe these things most true,
(to Wolodymyr) And pledge myself unto what Christ
commands.
Let you also this faith, oh Prince, accept,
And bring this nation into Christendom!

Wolodymyr: Herself unto this stated course committs:
(aside) Her lofty walls crumble 'neath my siege!
(to Anna) Behold me then, and bring your words to test:
Lead me, most willing to the fold of Christ!

Aria —
Wolodymyr: Oh, if there be one maiden here
Who loves her faith and Christ,
Let her, therefore give me her ear,
And later her own life.
Pray take not offence at my words,
But if you're she, pray hear:
I lost amidst the darkness grope
For your hand, so I swear!

I am indeed about to drown —
False gods and faiths me crush:
Reach out unto me and provide
A path to quit that tomb.
But most of all, oh fragrant flow'r,
Consent to grace my realms:
With you you'll bring your sole-true faith
And win all Rus to Christ!

8. Duet — Wolodymyr and Anna.

Wolodymyr: as in Aria above.

Anna: My wish he knows, my heart, be still!
My designs are fulfilled!
He seeks me as the way to life,
For truth in him t' instill!
A fairest flow'r he says I am:
A lily pure am I;
With her who bore the Word made flesh
I in some small way vie.

I shall the word of Living God
Within his realms make known:
Its force all Rus shall come to see
As in their hearts it's grown.
But, fairest flow'r I would to be
Within his proper sole true Christly faith
And win all to Its name.

But fairest flow'r I would to be
Within his proper realms:
I'll bring the sole-true Christy faith
And win all to Its name.

But fairest she would to be
Within my proper realms:
She'll bring the sole-true Christly faith
And win all to Its name.

9. Quartet — Wolodymyr, Nestor, Anna and Irene.

Wolodymyr: Nestor: As Wolodymyr's last. Irene: verse in #8
Anna: As Anna's last verse in #8

10. Finale — Wolodymyr, Nestor, Anna and Irene.

Wolodymyr: And so, oh fairest flow'r, you're mine:
(to Anna) Let us delay no more.

Anna: But though I'm thine, we way not wed
(to Wolodymyr) Except by force of law.

BOTH: We shall obey the Christian law,
A prelude to my (your) faith:
Unto your (my) brother shall we go
And beg for his consent.

Wolodymyr And so our life begins afresh:
and Anna: And faith doth come to me (thee);
Unto the pow'r which is supreue,
All glory to you be!

Nestor And so their life begins afresh:
and Irene: Let God's grace guide them hence:
Let them recall the pow'r which led
Them to this fate to-day.

ALL: To plead our (their) case!

ALL: By Grace of God!

(Exeunt Omnes.)

ACT III — SCENE FOUR.

Scene IV: The Apartments of the Emperor in the Second Palace.

Enter Emperor, reading.

1. Recitative and Aria — Emperor.

What of my plans? What of our nation's good?
Shall I now bring unto our proper rule
Far Kiew and all the Varangian realms?

Crown of the Caesars I hold before
Me as I go through life;
Laws of Justinian I hold e'er true
As safeguard do I the State.
Faith of our homeland I guard with zeal
Nor cross of Christ ignore;
Arms of our fathers with joy I wield
To slay the heathen Turk.

Saracens have I reduced to woe
Whose strength my standards crushed;
Bulgaria's King respects my law
Which on him I've imposed.
But now mine arms unable are
Where Love's swift darts excell;
To us the Prince of Kiewan Rus
By Anna's charms is bound.

Returns to book. Enter Anna's page and Strephon.

2. Scene and Aria — Emperor, Strephon, Page.

Emperor: Who here advance?
Strephon: 'T is we, my noble liege!
Emperor: Wherefore come you?
Strephon: Thy Sister's page here comes.
Emperor: What say'st thou, page?
Page: Thy Sister begs thy leave
To speak to thee upon something.
Emperor: Comes she alone?
Strephon: Nay, Prince! Far Kiew's Lord
Attends!
Emperor: How comes he and in her presence?
Page: We know yet not but both do beg thy leave
T' address my liege and know his proper will.
Emperor: What is her will? What leads her to this course?
(aside)
(to Strephon) My will now know — let them now come to me!
(aside) My plans advance; my coursers near the prize:
Novhorod and Kiew shall my realms increase.

3. Trio — Emperor, Wolodymyr, Anna.

Emperor: Byzantine arms to Rus I lead,
Unto Boryth'nes' shore;
Byzantine bounds now cross the sea;
I breach now Scythia's door;
The powers of the Caesars' crown I show
Wherever I with purpled arms do go;
Byzantine Masters lead now Rus;
Swiatoslaw's dominions I possess.

Beneath his moon the Saracen
Has fallen as his Star;
Armenia's gates the Persian horde
Have left unscathed in war;
But now Borysthenes shall be our bound;
More distant than Hydaspes' frontiers found;
Novhorod and Kiev shall I rule;
The Tanais with arms shall I subdue.
Enter Wolodylyr and Anna.
Wolodymyr: Kiewan Rus to Caesar's line
I shall now so unite;

Emperor: My plans advance!
(aside)
(to Anna) Dear Sister! 'Tis my joy
That he who rules above all else doth grant
Thee happiness and benefits our State!

Anna: My Christian joy it is to bring to Christ
The race of Kiew and its noble Prince,
To lead from martial glory Nov'horod,
And from Perun lead off all Slavic lands.

Emperor: And is this well, oh Prince, what she doth say?
(to Wolodymyr) Thou willing art t' accept our sole-true Lord?

Wolodymyr: Noble Lord, attend as I shall tell thee.
(to Emperor)

Aria —
Wolodymyr: Oh noble Lord! Behold before
Thee one who's willing true,
To as a catechumen stand
Within the Church which you
Hold true among all other faiths.

I who have seen his hand in war
Salute Almighty God;
His hand hath true exalted thee
Who truly art the Prince
Of peoples and of nations great.

But most of all know as my will
Thy Sister to possess:
'T was she who led me down what path
Hath brought me to what state
Thy Lord above all others raised.

5. Scene and Aria — Emperor and Wolodymyr.

Emperor: What say'st thou?

Wolodymyr: Thy Sister's love I crave!

Emperor: What
Say'st thou?

- Wolodymyr: Thy Lord of War, thy Sister's love
I'd all unite unto Kiewan Rus!
- Emperor: The quail hath snatched the lure!
(aside)
(to Wolodymyr) Such is thy will?
How can it be, oh Guest, that she who is,
As I am, siréd by a Christian Prince
Can wedded be unto an infidel?
- Wolodymyr: What says he? What shall I to this respond?
(aside)
(to Emperor) Are not the protestations of a love
Of infidels as sure as Christians' own?
Why, hark ye, Sir! Dare not deny my will!
- Emperor: His words do show the fevour of his love!
(aside)
(to Wolodymyr) Our way is Love as spake our godly Lord,
Nor is our justice less to infidels,
Who seeing then the error of their ways,
Our faith embrace and know their lawful Lord.
- Wolodymyr: 'Tis all? T' embrace the faith of Christ the Lord?
And Anna, Queen of Love and its delights
Shall be the true companion of my life?
- Emperor: 'T is so: when water cleanse thee of thy sins,
Fair Anna and the strength of Caesar's crown
Are wed forever unto distant Rus!
- Wolodymyr: Can it be? Can it be! My tongue doth fail,
Nor can a mind o'erburdened with such joys
Find words t' relieve the ecstacies which bind!
- Aria —
Wolodymyr: Oh bright and shining stars of heav'n,
Behold today my joy!
For here among the Caesars' realms
Doth all my happ'ness lie:
Today hath Anna, Anna dear,
Come to Kiewan Rus;
And City of the King's Cities
Doth crown Byzantium's brow.

Wolodymyr: The hand of God I see herein
And love is what it grants:
'Pon fields of war and now of joy,
His strength alone doth stand.
But Anna now shall be mine own;
What is my righteous joy!
Bright Oleh's dreams shall come to truth
As nations do obey!

Anna: Our love is now with sanction sure
E'en from the Caesars' line;
Our joy once secret comes to light,
As love's proclaimed this time.
Kiewan Rus to us unites,
As we're to Novh'rod joined;
Our love shall flow'r till Time shall cease
T' add up his days ordained.

ALL: Kiewan Rus to us unites
As we're to Novh'rod joined;
Our (their love shall flow'r till time shall cease
T' add up his days ordained.

The End of the Third Act.

ACT IV.

Scene I: The Great Hall of the Emperor.

(The curtain rises to reveal full court assembled, with Emperor presiding. The Lord Chancellor address the Emperor.)

[Emperor, Basil, Arcadius, Chorus.]

1. Scene and Aria — Emperor, Basil, Chorus.

Basil: ... And Chosroes, the King of Babylon,
Assyria's Lord, amongst whose territ'ry
Pretender Sclerus refuge sought from thee,
Hard-presséd is in war: his barb'rous host
Doth perish 'neath a vast superior foe.
Our borders safe, we are at last at peace!

Emperor: Thank we the Lord, who granteth us his aid:
Our borders safe, we are at last at peace!

Aria —
Emperor: Behold, the Lord
Hath made our frontiers firm:
Behold, the Lord
Hath made our Kingdom sure;
Behold, the foe
Doth run in headlong flight;
Behold Baghdad
Doth face a moonless night!

Behold, great Rome
Doth triumph in this day;
Behold Sclerus
In tight bonds bound doth lie;
Behold his brow:
Devoid it is of crowns;
Behold the Lord,
Who grants us this day peace!

Chorus: (As last stanza of aria).

2. Scene and Aria — Emperor and Basil.

Basil:
(to Emperor) Oh Brightest Lord: doth yet await your notice
Your sister who, betrothed to the Prince
Of distant Rus, the son Swiatoslaw,
Begs leave to sail with proper escort thence.

Emperor:
(to Basil) Bid her come that we might counsel take
And judge what best befits our sister's state.

Basil:
(to Emperor) I go and bid her to come hence!

Aria —
Basil: One year full hath
She begged to see this day:
One year full have
I never heard her say
One word alone
Without the Prince's name,
One word alone
Without the Prince's name.

Her love for him
Surpasses all our words;
Her trust in him
By nought is overturned;
I who by fate
Have been of love deprived
Yet am touched
By what true love provides.

Chorus: He who by Fate
Has been of love deprived,
Yet is touched
By what true love provides!

[Exit Basil.]

3. Scene and Aria — Emperor and Arcadius.

Arcadius: My liege! What is thy mind? Shall thou permit
Fair Anna, daughter of the Roman line
To wed a barb'rous mate and grace his shores?

Emperor: Wherefore thou ask'st? Of what is this to thee?
Arcadius: Great Lord! Forget'st thy sister's honour thou?
Emperor: What means this speech?
Arcadius: Is worthy he, the Prince
 Of Kiew, of thy sister's hand? If so,
 Pray bid her said; if not, pray hear my words.

Emperor: In riddles now my guards' commander speaks!
My love for thee, Arcadius, is well-known,
But princes' patience wanes; pray speak thy
mind!

Arcadius: Praise God! Hear now my words and grant my wish!

Aria — When Sclerus raised 'gainst thee his arms
Arcadius: And sought thy purple robes,
 'T was I, my liege, with selfless love,
 Who saved them for thine own.
 I held my men and bound by oath
 Them to obey thy will;
 My words, thy greatness, and God's love,
 In them did I instil.

Though fought I to thy Crown preserve,
'T was not sole in my mind
When took I up arms 'gainst the foe;
'T was too there Anna kind;
I hoped — I prayed — to win her heart,
When love for Rus' Prince waned;
But of me took no notice she
And now bids leave to sail!

What can I say?
How might I prove my love?
Pray bid her stay
By all the pow'rs above!
Though fought I to preserve thy crown,
'T was not sole in my mind
When took I up arms 'gainst the foe;
Pray grant me Anna kind!

Emperor: What does he say?
 'T is so to work my will!
 He saved my crown;
 I dare not him offend!

4. Scene and Duet — Emperor and Arcadius.

Emperor: Thou served'st me well; my crown I owe to thee,
 And worthy thou art of my sister's hand.
 The barb'rous Prince I knew unworthy ere
 To me revealed thou thine own wishes now!

Aye! Thou glory wonn'st? accept now thy
 reward!

Duet — Emperor and Arcadius.

Emperor: Accept reward, oh noble friend,
 Accept my sister' hand;
 'T was glory earned on fields of war
 Which saved our crown and lands.
 'Mongst sons of Greece I find a mate
 To guard my sister's fame;
 The Roman line defiled not is,
 Great Rome preserves its name!

Arcadius: I do accept reward, my liege,
 Accept I Anna's hand;
 The glory won on fields of war
 Is nothing paired with this.
 A son of Greece, I find a mate
 From barb'rous hands so snatched;
 The daughter of the Roman line
 To me this day is matched!

Strephon: My liege! Approach thy sister's escort here!
 [Enter Anna, Irene, Basil attended.]

Caballeta — Emperor and Arcadius.

Emperor: 'Mongst sons of Greece I find a mate
 To guard my sister's fame;
 The Roman line defiled not is,
 Great Rome preserves name!

Arcadius: A son of Greece, I find a mate
 From bar'rous hands so snatched;
 The daughter of Roman line
 To me this day is matched!

5. Scene — Emperor, Anna, Arcadius.

Anna: Thou bad'st me come, oh brother!

Emperor: Yes, dear Child!
 Thy days of wedding soon approach!

Anna: 'T is true!
 With longing do I wait to see my mate!

Emperor: My Child! Thou seest before thee him, thy mate!

Anna: Far Kiew's Prince? Arrived he in our realms?

Emperor: Confusion, nay! Unworthy he of thee;
 The line of Caesar finds no peer but in
 The people's saviour, marked in arts and war!

Arcadius: Fair Anna! Pray not turn thy face from Rome
 Or seek thy mate where flows Borysthenes;
 Thy love is here: pray hear his words and yield!

Aria —
Arcadius: Thy Love is here, fair Anna,
 Thy Love is here, fair child;
 Forget bold Wolodymyr,
 Forsake his regions wild!
 Accept my sure affections
 Which offer I to thee;
 Pray lead my name to glory;
 Pray join your life to me!

Aria —
Anna: Thy Love I cannot reckon:
 Another holds my heart;
 Pray do not so me beckon,
 Nor thought to me impart.
 T' another am I pledged,
 To him my heart belongs;
 Adulteress would I wed thee!
 My heart to him belongs!

Duet — Arcadius and Anna.

(Same text as to individual arie.)

Arcadius: Dost thou reject me?

Anna: I would not, Lord, to speak!

Arcadius: Dost thou reject me?

Anna: Pray do not force my words!

Emperor: Thine answer pray t' him speak!

Anna: What can I say?
Thou would't an answer; so I now speak!

Aria —
Anna: My loves repose in Kiew's Prince,
My loves in him repose;
To wed thee, I could not, good sir,
Nor love for thee disclose;
My faith resides in Novh'rod's Lord,
My faith in him resides;
So press me not — pray, press me not,
This love of mine divide!

Emperor
and
Arcadius: Reject our will?

Anna: Indeed, I do!

Emperor
and
Arcadius: Reject our will?

Anna: Indeed, I do!

Emperor: My will now hear! Do so abide;
Arcadius be thy mate: obey!

6. Emsemble — Emperor, Arcadius, Anna, Irene, Basil,
Chorus.

Emperor: My will now hear! Do so abide:
Arcadius be thy mate!
My will now hear! Do so abide:
Arcadius or the veil!

- Arcadius: Reject me not; with me abide,
 Arcadius, thine own mate!
 Abide with me! With me abide:
 Accept me as thy mate!
- Anna: Despair! Despair! What shall I do?
 But Kiew's Prince's my mate!
 Abide with or be to me
 The vow, the peace, the veil!
- Irene: Woe is hers, brave Anna's own,
 T' her brother must she yield;
 Her Minos in far Kiew rules,
 His arms do her no good!
- Basil: Sad Anna! What shall she do?
 How shall secure her joy?
 Adamant is she; mighty sure is he;
 Whose will shall here prevail?
- Chorus: Sweet maiden! What shall she do?
 'T is for you to obey!
 Can'st thou resist imperial will?
 'T is for thee to obey!

Emperor, Arcadius, Chorus: Obey!

Anna, Irene, Basil: Despair!

[Exeunt Omnes sed Anna, Irene et Basil remanent.]

7. Scene — Anna, Irene, Basil.

- Anna: What shall I do?
- Irene: My Lady! May I recall
 That ere the Prince of Kiew sought thy hand,
 I warned thee of consequences!
- Anna: This cease!
 I'll hear not of retreat! Was that the way
 Brave Caesar threw to Ocean Roman bounds,
 And heav'nward raised his fame?
- Irene: Of what is that
 To thee?

- Anna: Am not I in my high descent
The child of Caesar and the Roman line?
- Basil: My Lady! Arcadius be thy mate so long
As need not of brave Wolodymyr has
Thy brother, wearer of the Roman crown.
Brave Sclerus lies in chains; but for how long?
Chosroes to his aid may summon him,
And for his aid reward him with his arms.
- Anna: Then this can change his heart?
- Basil: Whoe'er can tell?
But persevere: the patient take the prize.
- ALL: But persevere: the patient take the prize!

End of Scene I of Act IV.

Scene II: The Castle of Wolodymyr at Beresliv.

[Curtain rises to reveal Wolodymyr deep in thought, seated.
A Chorus of Bulgarians sings offstage.]

1. Bulgarians:

О какъ да пѣѣхъ силѣхъ-тѣхъ
На Бога моего,
Спасителевѣхъ-тѣхъ хвалѣхъ,
На благодать-тѣхъ Неговѣхъ
Славно-то тържество!

О славно име! все во все,
Ты пѣсень си и пиръ;
Надежда си на вѣрны-тѣхъ;
Животъ си намъ и здравіе,
И веселба и миръ.

Enter Jaroslaw.

2. Scene and Aria — Wolodymyr and Jaroslaw.

- Jaroslaw: My dear Father! What sorrow hath thee
changed?
Ere sailed the sea thou used to ride the chace,
Attentive to the clarion hunting horn;
But now remain'st herein; wherefore?

Wolodymyr: My son!
Ere sailed I 'cross the wine-dark sea,
And battled storm to seek an anchorage
Wherefrom to gain the destined gates of towns,
Where Oleh strong of arms affixed his shield,
I knew not love, nor loss, nor woe,
Such as I know t' await a promised bride.

Jaroslaw: My dear Father: is she of worth so great
To leave thy steeds unriden and thy hounds
And falcons longing for the taste of prey?

Wolodymyr: A long and happy reign awaits thee, son;
Both love of knowledge and knowledge of love.

Aria —
Wolodymyr: Ere sailed I 'cross the black Euxine,
And purpled prows broke waves,
I thought to life was but of war,
Nor love nor faith most brave;
On fields of war I learnt of Christ,
Whom Nestor int'mate knew;
And 'cross the sea I learnt of love
And faith which love demands.

There I met Anna, dear Anna,
The fairest of her race;
In char'ty of whose heart I was
With Caesar's blood made one.
Adore her spirit's beauty, I,
Adore compassion, hers;
With her our Rus shall heav'nward rise
Endowed with Christly life!

[Enter Nestor, High-Priest, Chorus.]

3. Scene and Aria — Wolodymyr, Nestor, and Chorus.

Chorus: Great Prince! Salute you we this day.
Who rules all lands with might,
Whose will acknowledge all the Slavs,
Who rules from Kiew bright.

Wolodymyr: Wherefore come ye hence?

Nestor: The Romans' noble Lord
Sends hence ambassadors who seek thy leave
To speak the Emp'ror's words.

Wolodymyr:
(aside) Sweet Anna comes!
(to Nestor) Bid them approach!

Nestor: I hear and obey!

[Exit Nestor.]

Wolodymyr: Sweet Anna comes!
(aside)
(to Jaroslaw) My son, behold and observe!

Aria —
Wolodymyr: Fair Anna comes! Behold my joy,
She who is true my life!
My sweet, beloved Anna comes
To be my destined wife!

Chorus: Fair Anna comes! Behold his joy!
She comes: his destined wife!

Wolodymyr: Salvation comes and life in Christ,
To me and unto Rus;
My sweet beloved Anna comes
To be my destined wife!

Chorus: Fair Anna comes! Behold his joy!
She comes: his destined wife!

[Enter Nestor, Justin, attended.]

4. Scene — Wolodymyr, Nestor, Justin, Chorus.

Cabaletta —
Wolodymyr: Where is she, my beloved, where is she?
My dear beloved, where is she?
Lead her to me! Lead her to me!
Fulfill then our accords!

Nestor: Dread Lord! Pray ere all else his words attend;
Then joy or anger in reply display!

Wolodymyr: What say'st thou? What say'st thou? I charge
thee speak!

Nestor: Pray let *him* speak! Attend the Emp'ror's
words.

Justin: Dread Lord: herein inscribed are Emp'ror's
words:

[produces scroll]

"T" our brother, Prince of Kiew, greetings we

Extend, the Lord of Rome, and guardian of the
faith:

Indebted for your friendship we commend
And honour you for loyalty most sure.
Our wars progress and we victorious are;
Accept our praise which is your just reward!"

Wolodymyr: 'T is all? Of Anna nought?

Justin: I dare not speak:
I have not words!

Wolodymyr: Ye Gods! I charge thee speak!
What is of Anna? What is of my love?

Justin: Dread Prince: my loy'lty to my Lord prevents
My speaking aught save what instructed am!

Wolodymyr: Sieze him! May pain release his tongue! Sieze
him!

Justin: My protestations hear! Dare you a legate sieze?

Wolodymyr: Or heed my will, or fear my proper pain!

Justin: I protest!

Wolodymyr: Him remove!

Justin: I protest!

Wolodymyr: Him remove!

Justin: Pray desist! Your will I heed: desist!

Wolodymyr: Unhand him; let him speak and 'wait my word!

Justin: Dread Lord! Thy destined bride another weds;
'T is not her will, but in this is compelled;
Her spouse, Arcadius, prefect of the Guards,
The Emp'ror's favour holds and now her hand!

Wolodymyr: What say'st thou then? Her to another wed?
My Anna? My beloved destined bride?
Another weds? Depart; but ere thou leave
Attend my words to bringunto thy Lord!

High-Priest: See how the Gods do punish men's offence:
This observe: to thy fathers' faith return!

Chorus: Is this the judgment of the Gods?
What of the pow'r of Christ?
Does Peroun with his thund'ring hand
Rule worlds and subject Rus?

Nestor: Hear not these words: to Christ be true,
Than whom no god doth rule;
Endure thy fortune and recieve
Or here or 'n heav'n reward!

5. Trio — Wolodymyr, Nestor, The High-Priest

Wolodymyr: What shall I do? What shall I do?
My Anna is denied!
I dare not leave the fold of Christ,
Who gave to me my crown;
'T is but one way to gain my ends:
And that is, that is but:

Nestor: Dear Prince endure, Christ not forsake,
Who forsakes not his fold;
Though Anna be this day denied,
The Lord stores up reward.
Endure, oh Prince! Endure, oh Prince:
'T is nothing, nothing, save:

High-Priest: Behold the wrath of dread Peroun,
Behold his dreadful wrath;
His red right hand with thunder growls;
Beware his red right hand!
Him disobey at your peril;
For such is, such is:

ALL: War!

Chorus: War!

6. Finale — Wolodymyr, Nestor, Justin, High-Priest,
Chorus

Wolodymyr: War!

Chorus: It is his will!

Wolodymyr: Legate, come hence! Here is my word!
(to Justin) Pray bring it to your prince!

Chorus: Here in his word and it is war!

Aria — Then my dear Anna shall be mine,
Wolodymyr: My Anna shall be mine!
The arms of Rus shall cross the sea,
And there form up the line;
Tauris shall I sieze where Orestes
Iphhianassa sought;
Basil shall too my favour seek;
And Anna shall be mine.

Ensemble:

Wolodymyr: (Same as Aria)

Nestor: Then his dear Anna shall be his,
His Anna shall be his;
The Arms of Rus shall cross the sea
And there form up his line.
This Christian Prince his rights defends
Against a treaty breached;
Pray God a victory him grant;
Let Anna soon be his!

High-Priest: Perun with wars doth scourge our prince,
With strife doth scar our Rus';
Ere did he gain the pow'r supreme
Our Prince took Rus to war.
Wars for a throne paternal he waged,
Which 't is but hon'able.
Now for a faithless woman he wars!
Have mercy, great Perun!

Justin: Our Prince with arms would gain his will,
This Prince doth surely will;
Iphianassa's Tauric shores
And Cherson would he sieze!
Onwards he sails to Byzantium,
Unto Byzantium he sails;
In strength he seeks what is his by right!
May God preserve our shores!

Chorus: Our Prince with ams would gain his will,
As his ancestors roy'l;
He would sieze Kherson and its lands

To force the Emp'ror's will.
And dear sweet Anna shall be his,
Sweet Anna shall be his;
Our arms shall triumph 'neath our Lord,
Who is with vict'ries crowned.

ALL: May pow'rs superior work their will,
And aid the side of right;
War is declared; in glory raise
Dread crowns and standards bright!

The End of the Second Scene.

To be sung as a part of the Prelude to Act IV. Scene III.

Male Chorus: Ἴψοι δὴ τὸ μέλαθρον
Solo Soprano: Ὑμῆναον
Male Chorus: ἄεθρατε, τέκτονες ἄνδρες,
Solo Soprano: Ὑμῆναον
Male Chorus: γάμβρος μεγάλῳ πόλῳ μέσδων,
Solo Soprano: Ὑμῆναον,
Male Chorus: πέρροχος ὥς ὄτ' αἰδοῦς
Solo Soprano: Ὑμῆναον,
Male Chorus: ὁ Λέσβιος ἀλλοδάποισιν
Solo Soprano: Ὑμῆναον.

(Traslation: "Up with the rafters, hurrah! Raise them high, ye joiners, hurrah! The bridegroom's as tall as Ares, hurrah! Far taller than any man! Hurrah! Towering as the Lesbian poet, hurrah! over the poets of other lands!)

Sappho, frag. 148, in Demetrius *Eloc.* 148, 146. (Tr. Edmonds)

Scene III: The Chrysotriclinium in the Great Palace.

(Curtain rises to reveal assembled court — Enter Emperor, Arcadius, Anna, Basil, Irene, attended.)

1. Chorus:

Oh joyous day! Oh joyous day!
When Anna weds her spouse,
Arcadius bright, our great hero,
The saviour of our land!
All hail! All hail! All hail this joyous day!
All hail! All hail! All hail this joyous day!

2. Scene and Aria — Emperor, Arcadius, and Anna.

Emperor: My dear sister! This is your wedding day,
When from beneath your high paternal rooves
Your spouse by laws both civil and divine
Doth lead you to his house, a gracious bride!

Anna: 'T is as a dream which doth this day occur,
To wed compell'd a true unwanted spouse.
My sole true love you now deny to me,
Who saved your throne and did make firm your
crown! [She weeps.]

Arcadius: Is this the way upon her wedding day
The nuptial altar 'pproach the tearful bride?

Aria —
Arcadius: Dear one this is your wedding day:
Come, come! Up let us go;
Unto the wedding altar come,
Unto the altar come!
Bright star of hope; the Hesp'ran blaze,
Be my beacon in life:
Come, Anna, come, be my great fame:
Come and be my great fame!

Aria —
Anna: This day occur as dreams these things;
I know not what to say:
Compelled unto the altar come
I who another love;

Bright star of hope, the polar blaze,
Who guides men on the sea,
And rules the land, him do I love:
He be my greatest fame!

Duet — Arcadius and Anna.

[Parts as above.]

Emperor — Come, Anna, come!
Come, Anna, come!

(At the climax, amid thundering tympani,
enter Messenger.)

Messenger: Dread Lords, all hail!

Emperor: What news bring'st thou? Speak! Speak!

Messenger: Kherson hath fallen unto Kiew's Prince:
Withstand his siege the town could not and fell;
Your legate, Justin, now approach! Pray hear!

Chorus: What has happened? What has happened?
Are we at war again?
Far Kiew's Prince has Kherson siezed:
Are we at war again?

Enter Justin.

Emperor: My legate, pray speak!

Justin: Tauric Kherson falls,
And distant Kiew's prince contemplates doom
For high Byzantine walls!

Emperor: Wherefore has he
This deed committed now? What can it mean?

Justin: Dread Lord! 'T is Anna —

Emperor: On this spakest thou uncharged?

Justin: No prince of mercy was he!

Emperor: Spakest thou uncharged!

Justin: When he would have his will —

Emperor: Spakest thou uncharged!

Justin: No power can him deflect when it is his will!

Emperor: Spakest thou uncharged? Great is thy crime!

Arcadius: What can we do? For great is Kherson's worth!

Basil: Great Lord of Rome, see what is the fate
Of those who breach their treaties duly sworn!

Emperor: Away! No remedy for him but war!

ALL: War!

Emperor: No remedy for him but war!

Chorus: War, war, war, war!

Anna, Basil, Irene: What can we do this day!

Emperor, Arcadius: No remedy but war!

Chorus: War, war, war, war!

Anna, Irene, I What can we do this day!

Emperor & Ar No remedy but war!

Chorus: War, war, war, war!

All soli: War!

Arcadius: Anna, hold true! I go to war,
(to Anna) And bring in chains Kiew's prince;
I shall show thee thy love's ill-placed:
Then be our wedding day!

Emperor: Go then, brave one, and go to war!

Chorus: War, war, war, war!

Anna, &c.: What can we do this day?

Emperor, &c.: Triumph we in war!

Chorus: War, war, war, war!

Anna, &c.: War, war, war, war!

Emperor, &c.: War!

ALL: War!

Anna: May God so pity me!

Anna, &c.: May God so pity me (her)!

Emperor, &c.: May we triumph in war!

End of Act IV.

To be sung by chorus as a part of the prelude to Act V.

Ἴδε τὸ ἔαρ τὸ γλυκύ
 πάλιν ἐπανετέλλει
χαρὰν, ὑγείαν καὶ ζωὴν
 καὶ τὴν εὐημερίαν,
ἀνδραγαθίαν ἔκ θεοῦ
 τῷ Βασιλεῖ Ρωμαίων,
καὶ νίκην θεοδώρητον
 κατὰ τῶν πολεμίων.

(Translation: See! Sweet Spring sends out for the Emperor of the Romans happiness, health and life, well-being, strength from God and God-given victory over his enemies.)

ACT V.

Scene I: The Emperor's Apartments.

Enter Emperor, pensive.

1. Recitative and Aria — Emperor.

How goes the war? Have triumphed yet our
arms?

Surely the Prince of Kiew cannot stand
Against Arcadius and our Byzantine hosts.
But thwarted love endows one with great strength,
Added to his barb'rous fury and arms.

Aria — Crown of the Caesars I hold before
Me as I go through life;
Laws of Justinian I hold e'er true
As safeguard do I the State.
Faith of our homeland I guard with zeal
Nor cross of Christ ignore;
Arms of our fathers with joy I wield
To slay the heathen Turk.

Saracens have I reduced to woe
Whose strenght my standards crushed;
Bulgaria's King respects my law
Which on him I've imposed.
But now mine arms unable are
Where Love's swift darts excell;
To us the Prince of Kiewan Rus
By Anna's charms is bound.

Pray be it so! Pray be it so!

Enter Strephon.

2. Scene and Aria — Emperor, Strephon, Anna.

Strephon: My liege!

Emperor: Who goes?

Strephon: I, my liege, loy'l Strephon!

Aria —
Anna:

Oh Queen of Heav'n, the fate observe
Of humankind withal:
Thy favour we do ever seek,
Thine aid do we implore.
Upon our woe so turn thy gaze,
Our hands with thine so grasp;
No blessings are on Earth so sure
As those thy favour grants.

Our tears behold; recall thine own,
Oh Mistress of our race!
When lay thy fon, our noble Lord,
Now dead in thine embrace;
A mother's love thou show'st to all
To love mankind, your fallen brood —
On us thy grace bestow!

Be moved to mercy, noble Queen,
On us, Eve's punished kin;
Thine well-known mercy show to us;
Redemption so begin.
In times of darkness, hate and strife,
To none else might we turn:
Our strength impotent seeks thine help;
Thine aid's for whar we yearn.

'T is faith, bright mother of a son
Who drew our souls from death,
Tow'rds thee we show with waiting hearts, —
Relieve our sad distress:
In times of darkness, hate and strife,
To none else might we turn:
Our strength impotent seeks thine help;
Thine aid's for what we yearn.

3. Scene and Aria — Emperor, Anna, Messenger.

Messenger: My liege!

Emperor: Come then! Our vict'ry so describe!

Messenger: My liege!

- Emperor: My man! Thine Emp'ror bids thee speak!
We would both hear the triumph of our arms!
- Anna: Pray spare me!
- Emperor: Wait and hear! Pray speak!
- Messenger: My Liege!
- Aria —
Messenger: Determination of the Prince
Our arms could not withstand;
His Slavic host and Viking arms
In ruins left our line;
Our men retired; his spears advanced;
Our legions fled; his stood:
Our brave commander fled the fray;
Theirs as Achilles came.
- Commenced he the siege of the town,
And Kherson did invest;
Gallant defences we put up,
But all to no avail;
The town was lost and in the calm
Of Night the fort betrayed;
The town so fell; Arcadius lost;
In chains dragged off was he!
- Emperor: Arcadius fallen! Kiew triumphant!
Woe! The Fates are so cruel!
- Anna: Arcadius fallen! Kiew Triumphant!
Joy! My Wolodymyr lives!
- Caballetta —
Anna: My Prince doth live! My Prince doth live!
Oh glory unto God!
Dishonoured is Arcadius,
Whose spouse to be I loathe!
My Prince doth live! My Prince doth live!
Oh glory unto God!
My Prince doth live! My Prince doth live!
Oh glory unto God!

Enter Basil.

4. Scene — Emperor, Arcadius, Basil, Strephon, Anna.

Emperor: You likewise come? What is your tale of woe?

Basil: Bold Sclerus and enemies of your rule
Has Chosroes released: they assembled,
Free, possessed of arms, in Cappadocia,
There regroup and don th' imperial crown.

Emperor: Our arms destroyed in Kherson, helpless we?
To whom to turn? 'T is none to whom to turn!

Basil: Ere thy pact with Kiew's Prince thou
ruptured'st,
He saved thy crown, thy Kingdom he made
sure!

Emperor: Speak not on him; he is our enemy!

Anna: Thou mad'st him so! Thou mad'st him so!

Emperor: Desist!

Anna: Thou mad'st him so! Thou mad'st him so!

Emperor: Desist!

Enter Strephon.

Strephon: My Liege! Arcadius has returned — and free!

ALL: Arcadius!

Enter Arcadius.

Emperor: So you consider the good of the State!
How could a Slav defeat the arms of Rome!

Arcadius: Master of Men! The Monarch high above
Gives vict'ry as it suits his will; my Liege:
The greatness of the God all things controls;
War He'll dispose, and triumph and defeat!

Emperor: How is it, too, that captured, you are free?

- Arcadius: My Liege! The barb'rous Slav you do denounce
Enobled is e'en with a Roman love
To mercy show to gain what arms cannot.
He set me free, unharmed, and bade me come
And show all men the mercy of his soul.
- Emperor: What now shall we do?
- Arcadius: But give the word
And yet another army shall I lead!
- Emperor: Nay; you are young:
μείον ἐδάκρυσεν Τρωίλος ἢ Πριάμος.
Obey my will:
'Tis prophesied by an horseman standing
In the wide Forum of the Bull herein,
That when Varangians should Byzantium take,
'T is the world's ending; such our woe!
- Anna: What as to me?
- Emperor: Is not enough our woe?
εἶτε μιν Ἀργείων χρῆν με καλεῖν ἀάτην;
- Anna: What of me?
- Emperor: Thou hast a spouse, Arcadius!
- Arcadius: Nay, Lord: Unworthy am I of the hand
Of her, who is the fairest of the Greeks!
(to Anna) Fair one! To press my suit this day I cease:
To Wolodymyr turn, more worthy far than I!
- Emperor: What say you? Refuse her offered hand?
- Arcadius: Unworthy am I to have her as bride!
- Anna: What then of Kiev's Prince? Would he have
me?
- Arcadius: He speaks his will that he had sought this war
But to secure thine hand!
- Anna: How great my joy!
- Emperor: What do you say?

- Arcadius: His heart his yours!
- Anna: How great my joy!
- Basil: 'T is wise, my liege, as Sclerus doth assume
The purple, to accept the Prince's terms!
- Emperor: How can a Greek the terms of Slavs accept?
For have we not pride, sir? Have we not pride?
- Basil: If Sclerus form his line before our walls,
'T is pride alone we very well might have!
Τοιάδε καὶ Μάγνητας ἀπώλεσεν ἔργα καὶ ὕβρις
οἷα τὰ νυν ξερὴν τήνδε πόλιν κατέχει.
- Emperor:
(aside)
(to ALL) Behold the outcome of my plans!
So hear
My words: it is my will considered that
For th' good of Rome and our own sov'reign
throne,
Our sister, Anna, by our stern command,
Shall wed be unto Kiew's noble Prince!
- Emperor: May Heaven help me!
- Anna: Heaven has heard le!
- Arcadius: He is more worthy!

5. Finale — Emperor, Arcadius, Basil, Anna, Irene.

- Emperor: By strength of God I am compelled
To yield unto the Prince:
The arms of Rome, destroyed, seek peace,
And to barbarians sue.
'T is Rome's demise for so to do,
The end of Caesar's might;
But 't is the strength of God compells —
What mortal can deny!
- Anna: The strength of heav'n this day appears!
The strength of heav'n appears!

To justice bows the Roman crown!
To justice bows the crown!

How great my joy! How great my joy!
My tongue doth fail my heart!
How great my joy! How great my joy!
God happiness imparts!

Arcadius: To one more worthy I succumb,
To one more worthy far!
Who from far Kiew shows more grace
Than our own Emperor!
Compelled to quit my suit, I see
The power of the God;
May we, the Romans, this observe
And take it all to heart!

Basil: At last our Emp'ror heads the will
Of Christ, our sov'reign Lord!
The pow'r of God compells his deeds,
His deeds God's pow'r compells.
Justice by law this day returns
Unto her wonted seat!
Justice by law this day returns
Unto her wonted seat!

Scene II: The Fortress at Kherson.

(Curtain rises to reveal Wolodymyr, Nestor, and
Chorus of Soldiers.)

1. Scene — Chorus, Wolodymyr, and Nestor.

In triumph crowned we are!
The Foe hath fled in grief!
The pow'rs above have giv'n
Us victory today!

The Grecians we have crushed!
Their arms we have expelled!
High Kherson stands our own!
Byzantium quakes with fear!

Aria —
Wolodymyr: Now conquered have the arms of Rus
A City of the Greeks:
That haughty host we drive herefrom;
They bow unto us meek!
All hail again the awesome pow'r
Which gave us our own crown:
Our foe we crush, his fortress we
Now possess as our own!

But, ah! For what but Anna do
We lead our arms in strife:
In hate and death we surely seek
A love and lasting life.
Attend now all our stern decrees —
Let not one this ignore:
This war we contract but for peace;
Let none t' excessive gore!

Ensemble — Wolodymyr and Chorus.

Wolodymyr: With joy sweet victory is won;
We lead our arms in strife:
In hate and death we surely seek
A Love and lasting life!

Chorus: The Grecians have we crushed!
Their arms have we expelled!
High Kherson stands our own!
Byzantium quakes with fear!

[Exeunt Chorus.]

2. Scene and Aria — Wolodymyr, Nestor, Guard.

Nestor: See, Prince: the justice of the God prevails;
Grecians are crushed; the will of God endures!

Wolodymyr: Aye, dear Nestor! Again I see the pow'r
Of Christ who granted me my throne.

- Nestor: Yet thou seem'st vexed: why so?
- Wolodymyr: She who is true
The sole and utter essence of my life
I lack.
- Nestor: 'T is Anna?
- Wolodymyr: 'T is Anna? Who else?
For her I fought; in battle I shed blood
Of our Kiewan countrymen for her!
- Nestor: My liege, endure; if no in favour thou
Wert held by pow'rs sublime, no vict'ry's yours!
- Wolodymyr: Dear Nestor! That I know and do believe;
But he, the Lord, demands we plan our course,
Fulfill its tenets and face the fire.
- Nestor: What can we do? The goal we've set we've won.
- Wolodymyr: But no: though Kherson falls, the capital
Where stands the throne and sits the Roman
Lord
Stands free.
- Nestor: Thou would'st take the city of God?
- Wolodymyr: Are not all cities His? Mine honour bids
Me do all I can to force my righteous claim!
- Nestor: But Constantinople?
- Wolodymyr: Aye, friend, aye!
To force our claim!
- Nestor: To force thy claim, thou would'st
Constantinople sieze: well, but await: —
- Wolodymyr: Await? How long?
- Nestor: Await!
- Wolodymyr: How long? How long?
- Nestor: Await for some word from your Byzantine foe:
Endure for some days and recieve your reward!

Wolodymyr: I shall! I shall! But lest they sate my will,
We soon shall sail unto that golden town!

Enter Guard.

Guard: My Liege!

Wolodymyr: What news?

Guard: A Greek legation comes!

Wolodymyr: What is their wish?

Guard: To speak to you, my Liege!

Nestor: See, Lord! Hear them—and all may be resolved!

Wolodymyr: Well, bid them come!

Guard: I go!

[Exit.]

Wolodymyr: Well, bid them come!

(to Nestor) But woe is their save but they speak fair words

Nestor: Endure, brave Lord — and His reward is thine!

Aria —
Nestor: Endure, brave Lord, for thy reward:
Endure, it shall be thine!
Love of Anna for which thou fought'st
Indeed shall soon be thine.
Endure, brave monarch, and obey
The stern decrees of Fate
And the dictates of the Lord God;
Endure all and be great!

Enter Justin, Chorus.

3. Scene and Aria — Wolodymyr, Nestor, Justin, Chorus.

Chorus: Here come these legates: what is your will?
What shall we do to them, to them?
Give them to us and we'll make them talk:
Tell us, oh tell us your will!

Wolodymyr: Silence! Let legates approach!

Justin: Oh dread Lord!

Wolodymyr: State your business!

Justin: Dread Lord! The Sov'reign of
The East, the Lord of Rome, bids me speak:
The Lord of Heav'n hath granted you triumph—

Wolodymyr: State your business!

Justin: My Liege! The Lord of Rome
Doth seek your friendship and —

Wolodymyr: My friendship? How
Ought I to in friendship him recieve when he
My rights ignore and doth make war on me?

Justin: My Lord! Th' extremity of Fate applies
As much to Kings as knaves —

Wolodymyr: What do you say?

Justin: The justice of the Lord decries
All our faults by his laws!

Wolodymyr: What do you —

Duet:

Wolodymyr: Say! What do you say!
What do you say?
What do you say?
What do you say?
They submit!

Justin: The Lord of Host has humbled us!
Our Emp'ror and our race!
Your noble arms have pumelled us;
In Kherson are you placed!
We submit!
We submit!

Chorus: They submit!
They submit!

Chorus: They submit!

Wolodymyr:

And Anna?

Chorus:

And Anna?

Justin:

Anna: — is thine!

Wolodymyr: Mine?

Justin:

Thine!

Wolodymyr: Mine?

ALL:

Thine!

Aria —

Aria — Oh joyous day when Anna's mine,
 Wolodymyr: And to me all submit!
 I praise the Lord God for his might,
 To whom let all submit!

Justin:

My Liege! Ere to her be you wed, you must
By water of the living God be washed,
Who is thrice-holy and all things provides!

Wolodymyr:

I shall so be, as shall my race,
And love the living God;
Faith of the Christ I shall accept
And love the living God!

ALL:

We shall so be, as shall our race,
And love the living God;
Faith of the Christ I shall accept
And love the living God!

End of Act V. Scene II.

Scene III: The banks of the Dnieper. Midday.

(Curtain rises to reveal Chorus of soldiers, knights,
Citizens of Kiev, Senators, Boyars, &c.)

1. Chorus:

Rejoice we on this day, rejoice!
Oh Glory to our Prince!
Rejoice we on this day, rejoice!
Oh what our nation's joy!

Men:

Our Prince this day doth take to wife
Fair Anna, Princess Greek!

Women: Our Prince this day begins new life,
A new-born son of Christ!

ALL: Rejoice we on this day! Rejoice!
Oh glory to our Prince!
Rejoice we on this day, Rejoice!
Oh what our nation's joy!

Enter Wolodymyr followed by Nestor, Boyars.

2. Aria — Wolodymyr.

Achieved is the glorious work!
Achieved is the triumph in war!
Achieved is salvation in Christ!
Achieved is the glorious work!

Chorus: (same)

Wolodymyr: Achieved is the sought-after act!
Attained is fair Anna's hand!
Achieved now are all of our wills!
Achieved is the sought-after act!

Chorus: (same)

3. Chorus — (In ranks).

(Men) Defer we to our Prince!
To him we homage pay!
Who rules all Slavic Lands!
Who crushed the arms of Rome!
Who rules our state!
Who leads our arms!
Who rules all Slavic lands,
To him we homage pay!

Defer we to our Prince!
Who gives all Rus his laws!
Who doth in justice rule
The nations of the Slavs!

Who rules our state!
Who leads our arms!
Who doth in justice rule
All nations of the Slavs!

4. Scene — Wolodymyr, Nestor, Legates, Chorus.

Nestor: Now, Lord, recieve, as do they now approach
From far!off Rome the legates of the Pope!

Wolodymyr: With joy I welcome whom the saintly Olha
Worthy saw t' invite into her realm!
Bid them approach!

Enter Papal Legates with head of Pope St. Clement I.

Legates: Hail, Prince!
I welcome you!

Wolodymyr: Pray come and join me in this holy day!

Legates: The princely John, the Pontiff chief of Rome
Bids us to read these words of his to you!

They produce a sealed scroll.

JOHANNES PAPA WOLODYMYRO REGI SALUTEM
DABAT: HODIE, PRINCEPS, JUSTUM DEUM RE-
CIPITIS ET NOMEN VESTRUM VITAE IN LIBRO
AETERNO AB STYLO INSCRIPTUM. MILLENSI-
MUM POST ANNUM MINORES VESTRI MEMORIAM
VESTRAM MEMORES PROPTER CHRISTIANITATI
PROPOGANDAE VESTRO INTER POPULOS ACTA
REMANEBUNT. PROUT NOBIS NOVEM CENTUM
ANNIS LAPIS REVOCATA CLEMENTIS PONTIFI-
CIS MAXIMI SANCTA MEMORIA, DE QUO RIPIS
BORYSTHENIS CUI MORTEM VENISSE FERTUR;
MODO PAPA FUISSET, MODO REMANA SEDIS
PROPRIA ESSET, VOLUNTATEM TAMEN CAPUT
TJUS RELOCARI CHIOVIAE NOSTRAM ESSE COG-
NOVERITIS: CLAVIFERIS SEDIS PETRI VOS ACCE-
PIT. LATERANO IN FESTO CAPITE JOHANIS
BAPTISTAE REPERTA DATUM.

Vale.

Wolodymyr: Are these his words?

Legates: They are! We welcome
Among the flock of Christ!

Wolodymyr: I thank you, sirs!

Legates: And to adorn the altar which you raise
We bring from Rome great Clement's relic head!

Wolodymyr: In awe I see and accept this relic:
Thanks to your Lord and many years of health!

Chorus: Thanks to your Lord and many years of health!

5. Scene and Grand March — Wolodymyr, Chorus, Pages

Chorus: Our noble Lord, we praise thy name!
Oh Lord of all Ukraine!
Who subdued nations to our rule
And is his en'mies' bane!
Who comes? [Trumpet blasts.
Who comes? [Trumpet blasts.

[Enter Pages.

Pages: Oh noble Lords pray heed!
The Prince of Rome approach!
Fair Anna too
Comes down the way
For wed to be this day!

Wolodymyr: Dear Anna comes! Dear Anna comes!
My dearest Anna comes!

Chorus: The Lord of Rome, who, crushed in war,
Doth come to homage pay!

Pages: Oh noble Lords pray heed!

Wolodymyr: My dearest Anna comes!

Chorus: The Lord of Rome doth come!

Pages: Fair Anna too
Comes down the way

ALL: For to be wed this day!

[Enter Emperor, Anna.]

Chorus: Behold the Majesty of Rome!
Behold her Emperor!
Behold the glory of the Lord
Who doth the purple wear!
What greatness has our noble Prince
To o'er such triumphs win!

6. Scene and Duet — Wolodymyr and Emperor.

Wolodymyr: I welcome you, my brother in the crown!
And pledge now friendship to you and to Rome!

Emperor: We greet you: for the justice of the God
Compells men to His will or to His wrath!

The Lord of Heav'n compells my hand
And forces me to yield!
Th' inexorable Fates decree
With pow'rs none but they wield!
With humbled mein the Romans bow
And recognise your right:
Anna is yours...

Wolodymyr: Anna is mine?

Emperor: Anna, Anna... is

Wolodymyr: Mine!

Wolodymyr: Anna is mine! The Romans yield!
As are they forced by God!
Anna is mine: the fates decree
With pow'rs none but they wield!
With humbled mein the Roman bow
And recognise my right:

Emperor: The Lord of Heav'n compells my hand
And forces me to yield!
Th' inexorable Fates decree
With pow'rs none but they wield!
With humbled mein the Romans bow
And recognise your right:
Anna is yours...

Emperor: Anna is yours...

Wolodymyr: Anna is mine?

Emperor: Anna is yours...

Wolodymyr: Anna is mine?

Emperor: Anna, Anna . . . is . . .

Wolodymyr: Mine!

7. The Baptism.

Nestor: And now, brave Prince, the hour has come for
you
To baptised be and to accept the Lord!

Chorus: Aye, Prince, 't is time!

Wolodymyr: By the awesome glory
Of the noble God, to this rite I bow;
And likewise too shall all my subjects
Accept the faith of Christ the Lord!

Deacon: Then come! Accept the faith of Christ!

ALL: Then come!

Wolodymyr: I do! I come!

[Exeunt Wolodymyr, Hierarchs, Deacon, &c.]

Chorus: Our Prince submits to God on high
Who cleanseth all our sins;
Whose flowing blood upon the Cross
Eternal life begins!
Hail! Hail!

Our Rus our Prince led to great strength
With arms made brave by Christ;
Whose sceptre high above the clouds
Guides men in mortal life.
Hail! Hail!

Chorus:
(off-stage) Ἀλληλούϊα

Patriarch:
(off-stage) ΧΡΙΕΤΑΙ Ο ΔΟΥΛΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΚΑΙ
ΤΟΥ ΥΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ.

Chorus:
(off-stage) Ἀμήν

Chorus: **Glory! Oh, glory!**

Patriarch: **ΒΑΠΤΙΖΕΤΑΙ Ο ΔΟΥΛΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΚΑΙ**
(off-stage) **ΤΟΥ ΥΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ.**

Chorus: 'Αμήν.
(off-stage)

Chorus: **Glory! Oh, glory!**

Anna: My Prince submits to God on high
 Who cleanseth all our sins;
 Whose flowing blood upon the cross
 Eternal life begins!
 Hail! Hail!

His Rus my Prince led to great strength
Such as could conquer Rome's;
With sceptre lofty he surveys
All Slavic lands — his home.
Hail! Hail!

8. The Marriage.

Emperor: My sister! Now thy prince hath come to Christ;
Go to him now; I desist; commence your
destined life!

Duet — Emperor and Anna.

Emperor: Thy Prince hath come to Christ!
How can I now resist!
I desist!
I desist!
Commence your future life!

Anna: My Prince hath come to Christ!
Oh rapture! Oh my life!
Oh, rapture!
Oh, my life!
Commence my destined life!

Chorus: See how God is great!
See how God is great!
See how God is great!

Chorus: His wonders now relate!

ALL: Our Prince hath come to Christ!
See now how God is great!

[Enter Emperor, Anna, &c.]

Chorus: Our Prince hath found his mate!
We hail the Lord
Who this decrees,
We hail who this decrees!
Hail! Hail!
We hail who this decrees!

Chorus:
(off-stage) Ἀμήν.

Nestor: My fellow men of Rus.
Ye Knights and Burgesses,
Ye class of Elders, hear:
Our Prince this day
Takes up his Cross:
To him we homage pay!
Hail! Hail!
To him we homage pay!

Chorus: Hail! Hail!
To him we homage pay!

Chorus:
(off-stage) Ἀλληλούϊα. Ἀλληλούϊα.

Chorus: All hail! All hail!

Enter Emperor, Wolodymyr, Anna, escorted
by Patriarch, Off-stage Chorus, &c.

(Wedding March with Chorus.)

Chorus: Oh glory to our Sov'reign Prince!
And glory to his mate!
A new life they this day commence
And rule in strength our state!

Duet — Wolodymyr and Anna.

Wolodymyr: This day the lines of Rus and Rome
United fore'er are;
The caesars' race and Swiatoslaw's
United fore'er are!
Hail! Hail!
United fore'er are!

Anna: This day I am unto my Prince
United for my days;
The noble Lords of Rus and Rome
Shall yield one single race.
Hail! Hail!
Shall yield one single race.

Chorus: Hail! Hail! United fore'er are!

Chorus: Hail! Hail! Shall yield one single race!

Both: Commence our future life!

ALL: Commence their future life!

Both: By glory of the God!

ALL: By glory of the God!

9. The Desecration of the Idol — Wolodymyr, High-Priest,
Chorus.

(Enter a Chorus of men drawing the Idol of Perun
from Berestiv to destroy it on an heavy cart.)

Chorus: The Lord of Thunder of Berestiv,
Perun, the fearsome Lord,
Pow'less is seen to save his image
From desecration just:
The decaying priesthood prays in vain
As doth their order wane;
People of Rus depose their foul god,
Pow'rless who is to speak!

[Enter High-Priest.]

High-Priest: How have, oh Prince, your subjects fallen
In heresy and atheism?
The wrath of Perun is held in check
Awaiting Princes' commands!
Restore the god of thie ancestors,
Recall thy sire, Swiatoslaw!
Recall brave Oleh and restore
The thund'rer's rites divine!

Chorus: Fear rules his voice; his rule declines;
He sees old orders fall;
A New Regime the axes sieze
And binds with righteous rods!

Wolodymyr: What would you have? Depart then from us!

High-Priest: The noble Gods and their monarch Perun
Store up in heav'n immortal thunder keen!

Wolodymyr: No pow'r exists save but of Christ the King!

High-Priest: Blasphemy! Tempt not the gods!

Wolodymyr: What gods tempt I?

High-Priest: What gods? What gods! What gods! The gods
of your fathers!

Wolodymyr: What gods? What gods?

High-Priest: The gods of your fathers!

Wolodymyr: What gods?

Wolodymyr: There are no de'ties but the Christ!

High-Priest: Blaspheme not the gods of your fathers!

Chorus: There are no gods!

High-Priest: Come, Perun, display thy might!

Chorus: He invokes the god!

High-Priest: Come, Perun, display!

Chorus: He invokes the god! He invokes the God!

High-Priest: Come, Perun, display thy might!

Wolodymyr: What doth occur?
Pow'rless is he!

Chorus: Pow'rless is he!

Wolodymyr: Pow'rless is he!

High-Priest: How thou blasphem'st!

Wolodymyr: Pow'rless is he!

High-Priest: How thou blasphem'st!

Wolodymyr: Pow'rless is he!

High-Priest: How thou blasphem'st!

Chorus: Pow'rless is he!

Wolodymyr: Cease, oh, cease! Thy shadows depart!
Decieved no more is Rus!
Superstition to Reason yields,
And truths false doctrines crush!
Cease, oh, cease! Thy tyranny cease!
Oppress no longer Rus!
The Lord of Light reveals all things
And gives eternal life!

Chorus: Cease, oh cease! Thy shades depart!
Decieve no longer Rus!
Superstition falls today,
And truths false docrines crush!
Depart today! Depart today!
Oppress no longer Rus!
The Lord of light reveals all things
And gives eternal life!

High-Priest: Display thy might!

Chorus: Away! Away!

High-Priest: Display thy might!

Away! Away!

ALL:

Away! Away!

[Exit High-Priest.]

Enter from Stage Left a Chorus of Men
carrying a large wooden Cross.

10. The Triumph of the Cross — Emperor, Wolodymyr,
Nestor, Anna, &c., &c., &c.

Chorus:
(Bearing
Cross) All Slavic lands receive the Cross
As doth their noble Prince!
The holy Andrew's work bears fruit
As Olha's likewise does!
As did th' Apostle raise a Cross
Upon the Dnieper's banks,
Likewise today ascends the sign
Whence doth Salvation rise!

[They erect Cross.]

ALL: Whence doth Salvation rise!

Wolodymyr:
(to Anna) And now, my bride, let us ascend
And so adore the Cross!

Anna:
(to Wolodymyr) Aye, my mate! Let us so do
And so adore the Cross!

[They ascend to the
foot of the Cross.]

Chorus: All hail the Prince! All hail the Prince!

Aria —
Wolodymyr: Let all Ukraine accept the Lord,
The old religion dies!
Christ's salvation all redeems:
Let Rus fore'er obey!
All my peoples of the Slavs,
Give heed to what I say:
Forever shall the Slavs obey
The precepts of the Christ!

Finale:

Wolodymyr: And now the Cross has triumphéd,
And Rus now Christian is;
All Rome bows down unto my might
For I them crushed in war!
Forever shall Rus Christian be
So long as lasts our race;
Let all join voice to celebrate
The Triumph of the Cross.

Anna: The justice of the God compells
The Romans to bow down;
Who in injustice sought to win
What undeserved was.
But Love o'er all has triumphed now
As fated surely 't was;
All Rus accept the sole true faith
And homage pays its Lord!

Emperor: The justice of the God compells
The Romans to bow down
Unto this Prince who rules in peace
And crushed the arms of Rome.
Never before in all our days,
Since at the Caudine Forks,
Have Romans bowed when crushed in war
Unto this very day!

**Nestor,
Chorus:** Oh glory to the Prince, glory!
Oh glory to the Prince!
Who rules all Slavic lands in might
And this day accepts Christ!
We bow, we bow, we homage pay
Unto our noble Prince
And to his consort; we bow down
Unto our noble Prince!

ALL: FOREVER SHALL RUS CHRISTIAN BE
SO LONG AS LASTS OUR RACE!
LET ALL JOIN VOICE TO CELEBRATE
THE TRIUMPH OF THE CROSS.

THE END OF THE OPERA.
AD MAGNAM DEI GLORIAM.

